

လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်
တၢ်မၤလိတၢ်

The Gospels
Lesson one

တၢ်မၤလိလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ခိၣ်
ထံးခိၣ်ဘိ

Introduction to
the Gospels

တၢ်ဂ့ၢ်ခိတီတဖၣ် **TABLE OF CONTENTS**

၁. တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ် Introduction၃

၂. လံာ်ဇၢလဲၣ်ဇၢအလုၤအလၢၢ် Literary Character၃

 (က) တၢ်ကွဲးအကလုာ် **Genre**

 ၁. တၢ်စံာ်စၢ်တၢ်စၢ်အတၢ်စံာ်စၢ် **Historical Narrative**

 ၂. ကြံခိၣ်-ရိမုၤလံာ်တၢ်ကွဲးသးသမူအဂ့ၢ် **Greco-Roman Biography**

 ၃. လံာ်စီဆံၣ်တၢ်စံာ်စၢ်တၢ်စၢ်အတၢ်စံာ်စၢ် **Biblical Historical Narrative**

 (ခ) တၢ်န့ၣ်န့ၣ်သ့ **Reliability**

 ၁. အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ကကွဲးဝဲ **Access**

 ၂. တၢ်တီတၢ်လိာ် **Candor**

 ၃. တၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤလၢအတၢ်ဝဲပွဲၤဝဲ **Corroboration**

 ၄. တၢ်သိၣ်လိမၤလိ **Training**

 ၅. သးစီဆံၣ် **Holy Spirit**

၃. တၢ်ပတီၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤ Status in the Church၁၃

 (က) တၢ်ပာ်ဖိၣ်တၢ်အကွၢ်အစၢ်တဖၣ် **Composition**

 ၁. တၢ်လိာ်ပလိာ်တဖၣ် **Similarities**

 ၂. တၢ်ပာ်ဖိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အစၢ်အကျိၤအကျဲတဖၣ် **Theories of Composition**

 ၃. တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ **Certainty**

 (ခ) တၢ်အမ့ၢ်အတီၢ်နီၣ်နီၣ် **Authenticity**

 ၁. ပုၤကွဲးလံာ်တဖၣ်လၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အစၢ်သ့ **Trustworthy Authors**

 ၂. ပုၤတၢ်မၤဖိအတၢ်အာၣ်လိာ်အိၣ်လိာ်တၢ်လၢအတၢ်ဝဲ **Apostolic Approval**

 ၃. တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အတၢ်အုၣ်သး **Witness of the Church**

၄. တၢ်ဃုာ်တၢ်ဖိး Unity၁၉

 (က) တၢ်ဃုာ်ပူၤတယုာ်ဃီ **Same Story**

 (ခ) ယုာ်ဂျူး **Jesus**

 ၁. တၢ်အုၣ်သးတဖၣ် **Proofs**

 ၂. စီၣ်ဩ **Vocabulary**

 ၃. တၢ်အပတီၢ်တဖၣ် **Stages**

၅. တၢ်အကလုာ်ကလုာ် Variety၂၄

 (က) တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢအအိၣ်ဖျါထီၣ်တဖၣ် **Apparent Difficulties**

 ၁. တၢ်မၤအသးလၢလဲၣ်အသးတဆီတဆီလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အပူၤ **Chronology**

 ၂. တၢ်ပာ်လိာ်တၢ်တၢ် **Omission**

 ၃. တၢ်မၤအသးလိာ်ဆီတဖၣ် **Different Events**

 ၄. တၢ်ကတိၤလိာ်တၢ်လိာ်ဆီတဖၣ် **Different Speeches**

 (ခ) တၢ်ပာ်ဒိၣ်လိာ်တၢ်လိာ်ဆီတဖၣ် **Distinctive Emphases**

 ၁. ယုာ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လၢလံာ်မးသဲအပူၤလဲၣ်. **Who is Jesus in Matthew?**

 ၂. ယုာ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လၢလံာ်မၤကူးအပူၤလဲၣ်. **Who is Jesus in Mark?**

 ၃. ယုာ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လၢလံာ်လူၤကၢၣ်အပူၤလဲၣ်. **Who is Jesus in Luke?**

 ၄. ယုာ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လၢလံာ်ယံၤဟ့ၣ်အပူၤလဲၣ်. **Who is Jesus in John?**

၆. တၢ်ကတိၤလၢခံ Conclusion၃၄

လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ် The Gospels

တၢ်မၤလိတၢ် Lesson one

တၢ်မၤလိလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အခိၣ်ထံး Introduction to the Gospels

တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ် INTRODUCTION

မ့ၢ်န့ၣ်တၢ်သးခုကစီၣ်တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်လၢတၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်ဆံးအါလဲၣ်လၢပတၢ်အိၣ်မူပူၤစ့ၢ်ဇါ? တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢပဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်ဘးဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်လၢအမၤအသးဝးတၢ်ပုၤဒီးဘၣ်ဝဲဘၣ်ပတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်,ပတၢ်ပာ်လုၢ်ပာ်ပူၤတဖၣ်,ပတၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ်. ဒီးအဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢပဒီးန့ၣ်လၢပတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်လၢ. တဘျီတဘျီတၢ်မၤသးခုကစီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်အကါဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢအလဲလိာ်ဝဲပတၢ်ထံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢ.

မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လဲၣ်န့ၣ်,ဖဲပအိၣ်ပတုၤလၢကဆိကမိၣ်ဘၣ်ဘးတၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်,လံာ်စီဆံၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲမ့ၢ်လံာ်တကလုာ်လၢအလိာ်ကံၤဒ်တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဝဲဒုၣ်တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်ပူၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ. တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးနီၣ်ဆဲးဒုၣ်တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်အကလုာ်ခဲလၢာ်လၢအအဂ့ၢ်ဒိၣ်တဂ့ၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးယွၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါအပူၤဒိတကတီၢ်ညါန့ၣ်လၢ. ဒီးဒ်ပမၤလိဝဲဒုၣ်ပူၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအသးန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်မိဒီးလဲလိာ်ပုၤအိၣ်ဝဲဒုၣ်လၢကျဲအါတဲန့ၣ်လၢ.

မ့ၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်တသးဒုဒိအဖီခိၣ်,တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်ကတဲဘၣ်ပုၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်ပာ်ဖျိၣ်တဖၣ်လၢပသ့ၣ်ညါညါဒီးဒီး “တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ်” မ့တမ့ၢ် “တၢ်သးခုကစီၣ်.” အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်အိၣ်မူအတၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲပုၤတကဒီးပကစၢ်အတၢ်မၤဒီးပုၤအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤတၢ်ယုၣ်ဂျူးခရံၣ်န့ၣ်လၢ.

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိတၢ်လၢပတၢ်မၤလိပိာ်ထွဲ လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ် တတီၤဘၣ်တတီၤအပူၤန့ၣ်လၢ. လၢတၢ်မၤလိပိာ်ထွဲဝဲအံၤအပူၤပကအိၣ်သလုာ်ထီၣ်လံာ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအါလၢစါမးသဲ,စါမၤကွဲး,စါလူၤက့ၣ်, ဒီးစါယီၤဟ့ၣ်လၢအဘၣ်ထွဲယုၣ်ဂျူးခရံၣ်အတၢ်အိၣ်မူဒီးအတၢ်မၤန့ၣ်လၢ. လၢတၢ်မၤလိဝဲအံၤအပူၤ,လၢပတၢ်လၢအခိၣ် “တၢ်မၤလိလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အခိၣ်ထံး.” ပကမၤန့ၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ကတိၤလၢတၢ်ဆူလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကမၤစၢၤပုၤလၢကနၢ်ပာ်အဝဲသ့ၣ်ဖျိဖျိဖျိဒီးမၤပိာ်ထွဲအါလၢပတၢ်အိၣ်မူမ့ၢ်မဆါတန့ၣ်အံၤန့ၣ်လၢ.

လၢပတၢ်မၤလိလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အခိၣ်ထံးအပူၤန့ၣ်,ပကတီၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်လွံၣ်ထံၣ်န့ၣ်လၢ. အဆိကတၢ်,ပကမၤလိဝဲလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထွဲဝဲလၢလံာ်ဖါလဲၣ်ဖါအလုၢ်လၢတဒိန့ၣ်လၢ. ခံထံၣ်တထံၣ်,ပကကွဲးဝဲဒုၣ်အဝဲသ့ၣ်အတီၤပတီၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်လၢ. သၢထံၣ်တထံၣ်,ပကဆိကမိၣ်ဘၣ်ဘးတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အတၢ်ကွဲးကဒဲကဒဲန့ၣ်လၢ. ဒီးလွံၣ်ထံၣ်တထံၣ်,ပကအိၣ်သလုာ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်လၢအဒုးလၢဆိအဝဲသ့ၣ်တကဒီးတကန့ၣ်လၢ. မ်ပကစးထီၣ်ကွဲးသကးလၢလံာ်ဖါလဲၣ်ဖါအလုၢ်လၢတဒိလၢအဘၣ်ဘးလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂ့ၢ်ဒိၣ်တက့ၢ်.

လံာ်ဖါလဲၣ်ဖါအလုၢ်အလၢ LITERARY CHARACTER

ဒ်ညါန့ၣ်အသး,ဖဲပဖးလံာ်ဖးလဲၣ်အခါန့ၣ်,ပအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တနီၤလၢလံာ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်တကလုာ်လၢပဖးအါ,ဒီးလၢအမၤစၢၤပုၤဒ်သးလၢကဖးလံာ်ဒ်လဲၣ်ဒီးတၢ်လၢပဆၢမုၢ်လၢန့ၣ်လၢ. လၢတၢ်န့ၣ်အပီၤ,အဒိ,နမ့ၢ်ဖးဝဲတၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်တဲဖးထီၣ်န့ၣ်,နတမ့ၢ်လၢဝဲလၢအကမ့ၢ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါနီၣ်နီၣ်ဘၣ်,ဒီးတဘၣ်တၢ်ဆၢကမ့ၢ်ဘၣ်. မ့တမ့ၢ်နမ့ၢ်ဖးဘၣ်လံာ်တၢ် ကွဲးပူၤပုၤကိာ်ဖိတကတြုၢ်ဒီးနသ့ၣ်ညါလၢအဝဲန့ၣ်တမ့ၢ်ဝဲဒ်တၢ်တဲဖးထီၣ်လၢအပိာ်လိာ်ခံ,နတဖးအါလၢကျဲဒ်န့ၣ်ဘၣ်လၢ. အပီၤန့ၣ်လိာ်ဝဲနီၣ်နီၣ်လၢပကအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်လၢလံာ်လဲၣ်လၢပဖးအါမ့ၢ်တၢ်ကွဲးဒ်လဲၣ်တကလုာ်ဒီးသန့ဒ်လဲၣ်တကလုာ်လၢလံာ်လဲၣ်လၢအဘၣ်တၢ်သ့အါန့ၣ်လၢ.

ဒီးကတၢ်ဂျၢ်ခ့ၣ်ဘၣ်ခ့ၣ် Dr. Richard Bauckham

ပကအိၣ်သလုာ်ထီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အလံာ်လဲၣ်အလုၢ်အလၢလၢတၢ်ထံၣ်ခံမံၤန့ၣ်လၢ. အဆိကတၢ်တမံၤ,ပကဆိကမိၣ်သကးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တၢ်ကွဲးအကလုာ်တဖၣ်-အဝဲသ့ၣ်အလံာ်ဖါလဲၣ်ဖါအလုၢ်အလၢခဲလၢာ်-ဒီး

ခံမာတမာ၊ပကတၢ်ပိၣ်သကိးအဝဲသ့ၣ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လၢ. အဆိကတၢ်ပကဃၢ်ဃီပသးသးဆူလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၣ်ဘၣ်အတၢ်ကွဲးအကလုာ်န့ၣ်လၢ.

တၢ်ကွဲးအကလုာ် **GENRE**

လၢတၢ်ကတိၤထီၣ်ရီၤအတက့ၢ်အပူၤတခါန့ၣ်.တၢ်ကွဲးအကလုာ်တခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကတိၤအကရူၢ်တခါမ့ၢ်တမ့ၢ်လံာ်ဇၢလဲၣ်ဇၢတကလုာ်န့ၣ်လၢ. တၢ်ကွဲးအကလုာ်တတဖၣ်ညီၣ်န့ၣ်လၢအိၣ်လိာ်အသးတခါဒီးတခါလၢအဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်လံာ်ဇၢလဲၣ်ဇၢအက့ၢ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်သူအိၣ်,လၢအမ့ၢ်ဝဲဒ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဃဲအလုာ်အလၢ,ဒီးလၢအဘၣ်တၢ်သူအိၣ်တၢ်ကတိၤကျိၣ်လၢအဒိလၢဘၢအသးန့ၣ်လၢ.

လံာ်စီဆုံပူၤအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ကွဲးအကလုာ်အါမးန့ၣ်လၢ. အဒိ,တၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲ,လၢအမ့ၢ်ဝဲဒ်တၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးစါဒၢဝဲအဂ့ၢ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံလီၤလံာ်ပူၤန့ၣ်လၢ. တၢ်ကွဲးကလုာ်အကတမံၤမ့ၢ်ဝဲလုာ်ထီၣ်,လၢအမ့ၢ်ဝဲဒ်လံာ်ထီၣ်ပတြၢန့ၣ်လၢ. လံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်လံာ်တၢ်ပရၢတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွဲးအကတမံၤတကလုာ်,ဒီးဝဲအတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး,ဒီးအကတဖၣ်န့ၣ်လၢ. လံာ်ဇၢလဲၣ်ဇၢအတၢ်ကွဲးတကလုာ်ဒ်ဝဲစ့ၢ်စ့ၢ်အိၣ်ဒီးအကစၢ်ဒ်ဝဲအသန့တဖၣ်,အတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢအကျိၣ်အကျဲဒ်ဝဲန့ၣ်လၢ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအရ့ဒ်မးလၢပကန့ၢ်ပာ်ဝဲလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်ကွဲးအကလုာ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ. အဆိကတၢ်ပမ့ၢ်န့ၢ်ပာ်အသိၣ်လိတၢ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်ဒီး,တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်သိၣ်လိဝဲတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအညီၣ်ဒ်တက့ၢ်လၢ.

လၢပကန့ၢ်ပာ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ကတိၤတၢ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်အဂီၢ်,ပကပာ်ဖျါထီၣ်ဒီးတဲဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးအကလုာ်လၢဃီသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လၢ. အဆိကတၢ်ပကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ရီၤတနီၤဒိဖျါပာ်ဖျါထီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဒ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲတဖၣ်အသးန့ၣ်လၢ. ခံသ့ၣ်တသ့ၣ်,ပကထီၣ်သတြီၤအဝဲသ့ၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲအကလုာ်လၢလီၤအိၣ်ဆိတကလုာ်,လၢအမ့ၢ်ကြံၣ်ခိၣ်-ရိမုၢ်လံာ်တၢ်ကွဲးသးသမုၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လၢ. ဒီးသၢသ့ၣ်တသ့ၣ်,ပကထီၣ်သတြီၤလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဒီးလံာ်စီဆုံတၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲ,လၢအမ့ၢ်ဝဲဒ်လံာ်စီဆုံလီၤလံာ်အတၢ်စံၣ်စါတဲစါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ.

တၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲ **Historical Narrative**

တၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးပုၤဂီၢ်မုၢ်လၢအအိၣ်မူလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်ဒီးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီးတၢ်မၤအသးအမ့ၢ်အတီတဖၣ်လၢအကဲထီၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်အစါအဆၢကတိၤန့ၣ်လၢ. လၢအခိၣ်ထံးတပတီၢ်န့ၣ်,လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်စံၣ်စါတဲစါအတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲတဖၣ်မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဝဲယုၢ်ရှုးခရံၣ်အတၢ်အိၣ်မူဒီးအတၢ်ဖိးတၢ်မၤန့ၣ်လၢ.

လံာ်စီဆုံဒီးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အကစၢ်ဒ်ဝဲအတၢ်ဒိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်လီၤသးလၢလၢပုၤပုၤလၢတၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲအက့ၢ်အဂီၢ်ဒိဖျါပမ့ၢ်တၢ်စံၣ်ဃဲအပုၤဂီၢ်မုၢ်န့ၣ်လၢ. လၢန့ၣ်အဒ်ဝဲန့ၣ်ပဘၣ်တၢ်ဒုးစၢဃာ်ပုၤ,တမ့ၢ်ထဲလၢသ့ၣ်လၢသးဇၢဘၣ်မ့ၢ်လၢပတၢ်သးဂဲၤဒီးနီၣ်ခိၣ်အနီၣ်လုၢ်တဖၣ်ဒ်လဲၣ်,ဖဲပဒုးစၢဃာ်ပသးလၢတၢ်ဃဲပူၤဒိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လၢ. ဒီးတၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးမၤစၢၤပုၤလၢကအိၣ်မူပလၢဂီၢ်ဘၣ်ပုၤကအတၢ်အိၣ်မူဒိဖျါလၢအတမ့ၢ်ကျဲၣ်ဆၢအသးလီၤလီၤဘၣ်န့ၣ်လၢ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဃဲပူၤအတၢ်စိကမီၤအဒိဖးလဲၣ်တကပၤန့ၣ်လၢ. ဒီးလၢတၢ်န့ၢ်အဃိလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ယဲးအုပအိၣ်လၢလံာ်ဇၢလဲၣ်ဇၢအက့ၢ်အဂီၢ်,တၢ်စံၣ်ဃဲတဲဃဲအက့ၢ်အဂီၢ်,သ့မၤစၢၤပုၤလၢကမၤလိတမ့ၢ်ထဲတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဘၣ်ဃးယုၢ်ရှုးဘၣ်,မ့ၢ်တမီပကပလၢဂီၢ်ဘၣ်အိၣ်အဆိကတၢ်,လၢကထံၣ်ဝဲဒ်ယုၤအဘိအမုၢ်ဒီးမူခိၣ်အဘိအမုၢ်န့ၣ်ယဲးဝဲလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤ,လၢကထံၣ်ယုၢ်ရှုးအတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်,တမ့ၢ်ဝဲထဲတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဇၢဘၣ်-ယုၢ်ရှုးအဲၣ်ပုၤလၢအဆိၣ်လီၤအသးလီၤ-ဘၣ်ဆၢဒ်သးပကထံၣ်အဝဲတဲတၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်ဒီးအိၣ်မူပာ်ဖျါထီၣ်နီၣ်နီၣ်တၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်ဖဲတၢ်လၢပုၤဆိၣ်လီၤသးတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ယုၢ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးပုၤပာ်ထီၣ်ထီၣ်သးတဖၣ်တၢ်ဆိၣ်လီၤကွံာ်အိၣ်န့ၣ်လၢ. ဒီးတၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်ဒီးလံာ်ဇၢလဲၣ်ဇၢအက့ၢ်အဂီၢ်လၢအမ့ၢ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မၤစၢၤစ့ၢ်ကိးပုၤလၢကပိာ်ထွဲယုၢ်ရှုးအဒိအတၢ်ဒ်အပျီၣ်အဘိတဖၣ်မၤတ့ၢ်ဝဲအသးန့ၣ်လၢ. တၢ်ဟ့ၣ်လီၤပုၤတၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်လၢလံာ်ဇၢလဲၣ်ဇၢအက့ၢ်အဂီၢ်မၤစၢၤစ့ၢ်ကိးပုၤလၢကပိာ်ထွဲယုၢ်ရှုး လၢကျဲၣ်အဝဲန့ၣ်လၢ. လၢပကထီၣ်သတြီၤပနီၣ်ကစၢ်သးဒီးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၤကုာ်လီၤကံာ်အပူၤ,ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤန့ၣ်အပူၤ,ဒီးလၢကဃုအိၣ်မူလၢတၢ်သးတီ

အိန်စတီကျုဒီဇင်းယုဂ်ဂျူးအတင်သးခုကစီတင်ဖဲတင်မာ,ပိင်ထွဲထီၣ်အခံလာအဝဲဘၣ်တင်ဖီၣ်,အဝဲအတင်နးတင်ဖီၣ်, တင်ပူၤထီၣ်သံအိၤဒီးအတင်ဂဲၤဆာထာၣ်သမူထီၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ. အဃိဒီး,လာတင်သ့ၣ်ညါခဲလၢာ်အပူၤ,တင်ရဲၣ်လီၤ ကျဲၤလီၤဒ်န့ၣ်လီၤတင်ဆာကတီၢ်တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤအိၣ်ဒဲဒဲဒ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ဃိ,တင် လီၤတင်ကျဲတဖၣ်အိၣ်ဒဲ,နမ့ၢ်ထီၣ်သတြီၤလံာ်တင်သးခုကစီတင်ခံဘၣ်,တဘျီတခီၣ်တင်မာအသးမ့ၢ်တီတဖၣ်ကအိၣ် ဒဲ,မ့တမ့ၢ်တင်ကတီၢ်ဂ့ၢ်ဝီတင်ကဟ့ၣ်ဃာ်ဒဲသ့ၣ်သ့ၣ်,လာအဂ့ၢ်အကျိၤတဒ်သိးလိာ်သးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ယဆိကမိၣ် လာတင်လာကဒုးအိၣ်ထီၣ်တင်ဂ့ၢ်ကမ့ၢ်ဝဲထဲလာပမ့ၢ်ဖးလံာ်တင်သးခုကစီတင်ဖီၣ်ပာ်လီၤမ့တမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးတဲဖျါ ထီၣ်လီၤတင်လီၤဆဲး,ဒ်န့ၣ်လီၤတင်ဆာကတီၢ်တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤလာကျဲကိးကဟးဒီးအပူၤန့ၣ် လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အါတက့ၢ်ပူၤကွဲးလံာ်ဒီးတင်စံာ်ဃဲအကလုာ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတင်ခွဲးတင်ယာ်နီၢ်နီၢ်လာပူၤကွဲးလံာ်တ ကကဟ်ဖီၣ်ဒီးရဲၣ်ကျဲၤအတင်ဖီၣ်လံာ်လာအဂ့ၢ်အကျိၤအကလုာ်အတမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်လီၤတင်ဆာကတီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤအ သိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,ညါန့ၢ်ပကထံၣ်ဘၣ်ဒဲဒဲဒ်တင်ဆိကမိၣ်လာအဂ့ၢ်ဘၣ်ကျိၤဘၣ်,မ့တမ့ၢ်ပကထံၣ်ဘၣ်တင်ဂ့ၢ် တဖၣ်လာတင်ပာ်ဖီၣ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ဒိးအိၣ်ဒိးတီၣ်တီၣ်န့ၣ်လီၤ. ခရံၣ်ဖီလၢပူၤတဖၣ်,အဒိ,ယူၤစံာ်ယာ်စံာ် (Eusebius),လာအမ့ၢ်လံာ်ယာ်ဖီၣ်အနံၣ်ပူၤကွဲးတင်စံာ်ဃဲတဲဖျါဒီးတင်အိၣ်ဖီၣ်ခိၣ်န့ၢ်(ဘံးဂီၣ်),အဝဲမာနီၣ်ဒဲ ဒဲဒဲလာတင်လီၤဆိတဖၣ်လာလံာ်တင်သးခုကစီတင်ကွဲးအိၣ်လာအဂ့ၢ်အကျိၤဘၣ်တင်သ့ၣ်ညါပာ်စၢၤအိၣ်အါအါ လံ,ဒီးပူၤဖးတင်ဖီလၢညါတဖၣ်တအိၣ်ဒီးတင်ဂ့ၢ်ကီလၢအဝဲအံၤအဂ့ၢ်ခိဖျါအဝဲသ့ၣ်တဆိကမိၣ်ဝဲလီၤလီၤလာအ အိၣ်ဒီးတင်ပညိၣ်တီၢ်ပာ်ကွဲးအိၣ်ဒိးဒ်န့ၣ်လီၤတင်ဆာကတီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤအသိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ဒုးဘူးရဲဒၢၣ်လု Dr. David Redelings

တင်အက့ၢ်အစီလၢအရဲဒိၣ်အကတမံၤလၢအဘၣ်ထွဲၣ်ကြဲၣ်ခိၣ်-ရိမ့ၤလံာ်တင်ကွဲးသးသမူလာပူၤတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထွဲဝဲဒီးတင်မာအသးလာအပူၤကွဲးဒ်တင်စံာ်ဃဲတဲဖျါအတင်မ့ၢ်တင်တီတဖၣ်အသိးလာတင်န့ၣ်အဃိတင်လာအ ပူၤကွဲးတဖၣ်လီၤဆိဝဲဒီးဆာကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်တင်ကွဲးသးသမူအဂ့ၢ်တဖၣ်ပညိၣ်ဝဲလၢကကွဲးနီၣ်တင်လာအလီၤဆိ, တင်အိၣ်မူလာအလဲၤတရံးကဒီးအသးတသ့ဘၣ်ဒီးတင်လီၤဆိလာအဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲတဖၣ်,ပူၤတကဘၣ်တကစံာ်ဃဲန့ၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.

ညါန့ၢ်န့ၣ်,လံာ်တင်ကွဲးသးသမူအဂ့ၢ်လာပူၤတဖၣ်ကွဲးစးဃုသ့ၣ်ညါဝဲဒီးပာ်ကီၤတင်ဂ့ၢ်ကျိၤလာတင်ကတီၢ်ထးခိၣ် အိၣ်ဒီးတင်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအိၣ်လၢစုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆိကမိၣ်ကွဲးတင်အဒိလၢအဘၣ်တင်ကတဲာ်ကတီၢ်အိၣ်လၢပူၤထၣ် (Plutarch) ပူၤကွဲးသးသမူအဂ့ၢ်လာတင်ပာ်ကဲအိၣ်တက,လာအအိၣ်မူဝဲဒဲဒဲ ၁.န. ၄၆-၁၂၀ န့ၣ်တက့ၢ်. ဖျါထၣ်မ့ၢ်ဝဲ ဟ့ၤလုာ်အပူၤကွဲးတင်စံာ်ဃဲတဲဖျါလၢအကွဲးလံာ် ၁.န. ၇၀.တကတီၢ်ဃိလာလံာ်တင်သးခုကစီတင်တဖၣ်ဘၣ်တင်ကွဲးအိၣ်အ ဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစးထီၣ်အတင်မာလာစံာ်စာရိၣ်အတင်အိၣ်မူ *Life of Cicero* ဃုာ်ဒီးစံာ်စာရိၣ်တင်အိၣ်မူအိၣ် ထံးခိၣ်ဘိဒီးအမိၣ်ပာ်,ဘၣ်ဆၣ်ယာ်ထီၣ်ဝဲဒဲဒဲစံာ်ရိၣ်အပာ်လာအဂ့ၢ်အကျိၤလီၤတံာ်လီၤတအိၣ်လၢအိၣ်ပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ညါန့ၢ်တင်စံးဝဲဒဲဒဲ,လာဟဲလံာ်ဘၣ်အာ်,စံာ်စာရိၣ်အမိ,မ့ၢ်ဝဲပူၤတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်ဒီးအိၣ်မူဘၣ်တင်အိၣ်မူဃံဃံလာလၢ န့ၣ်လီၤ;ဘၣ်ဆၣ်အပာ်တခီတင်ပာ်ဖျါထီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤနီတမံၤဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲလာတင်နးနးကျဲကျဲအပူၤ န့ၣ်လီၤ. လာတင်န့ၣ်အဂ့ၢ်ပူၤတနီၤကဆိၣ်မိၣ်အိၣ်လၢပူၤပူၤအဖီခါ,ဒီးအိၣ်ဒီးတင်ကူၣ်သ့လာတင်မာပနံၣ် တင်က,ပူၤအကတီၢ် ကွဲးကဒါက့ၤဝဲအဟံၣ်ဖီဃိဖီအတင်အိၣ်မူအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢတူၤလုာ်အာ်ထံာ်ယာ် **Tullus Attius**,ပူၤဘိလံာ်စံာ်ဖီ **Volscians** အစီၤပာ်လာအမံၤဟူသ့ၣ်ဖျါတက,ပူၤထီၣ်ဒါရိမ့ၤလာ အဒုးတင်အိၣ်ဒီးတင်လၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖျါထၣ်အတင်ပလီၤသးလာတင်နီၤဖးတင်ဂ့ၢ်လာအတအိၣ်လၢအိၣ်ပူၤဘၣ်ဃးစံာ်စာရိၣ်အမိၣ်ပာ်အဂ့ၢ်လာအဒုး န့ၣ်ဖျါအစုၤကတင်လံာ်တင်ကွဲးသးသမူလာပူၤတနီၤဟ့ၣ်တင်သးစာၢ်ဆာဆူတင်ဘၣ်ဃးတင်စံာ်ဃဲတဲဖျါတူၤလီၤတီၤလီၤ. ဒီးအိၣ်ဒီးတင်သးစဲလာတင်လီၤတံာ်လီၤဆဲးအပူၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်တင်သးခုကစီတင်တဖၣ်ဟ့ၣ်တင်အုၣ်သးကိးက့ၢ်ဒီးလီၤတံာ် လီၤဆဲးဒ်ဖျါထၣ်လာအဝဲသ့ၣ်အတင်ပာ်ဖျါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လာတင်ကတီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်လဲၣ်လဲၣ်အပူၤတခီ,ကြားဝဲဘၣ်ဝဲလၢပကစံးလာလံာ်တင်သးခုကစီတင်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတင်စံာ်ဃဲတဲ

စီအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းတစ်ခုတည်းကွဲအားအဆာကတီဝဲတင်ကွဲသးသမူအလံင်အီလင်အီမံဟူသုဗျူလာကြိခိင်-ရိမု အစီဆာကတီနုနုလီ. တင်ဟူထီဝဲသီလီအတင်အိးထီဝဲသးလင်တင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်တင်သုဂ်ဟုဂ်ဂံဟုဂ်ဘါ ပုကွဲလံတင်သးခုကစီတဖုလအတင်အမအပူ. ဒီးမနုဆီခဲအဝဲသုဂ်လကဟံးနုဂဲတင်ကွဲအသနူတနီလလံ တင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်တဖုအအိင်နုနုလီ.

ဘုဆုဂ်လလံတင်သးခုကစီတဖုဒီးကြိခိင်-ရိမုအလံင်တင်ကွဲသးသမူဘုဂ်စကအမဲညါနုနု. တင်လီဆီ လအဂုဒိင်ဒိင်မးတဖုအိင်စုဂ်ကီးဝဲဒင်နုနုလီ.

တင်လီဆီတဖု. တင်လီဆီကအိင်ဝဲတဘျူးမံလပယကထီဝဲအီကအိင်သုဂ်သုဂ်သနုက့. ပကပညိထဲဒင် တင်သမံအီနုနုလီ. အဆီကတင်, လံတင်သးခုကစီတဖုလီဆီဝဲဒီးကြိခိင်-ရိမုလံတင်ကွဲသးသမူတဖုလပုကွဲ တင်ပညိတိတ်ပဲလအပုဒိကနုနုတင်ဖိတဖုအဂီနုနုလီ.

လံတင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်လပုကတဖုညီနုတင်ပညိတိတ်ပဲလအပုဒိကနုနုတင်ဖိလအအါတဖုအဂီ. မုမုလံတင်သးခုကစီတဖုဘုဂ်တင်ကွဲအီလအဘုဂ်ထွဲလီဆီဒင်တင်လပုဒိကနုနုတင်ဖိလအမုဂဲခဲဖိအတင်အိင် ဖိဂ်လအီအဂီနုနုလီ. အဝဲသုဂ်မုဂ်ပုထီဝဲဒင်ကယာ်လုဂ်လင်သကဲးပဝးဂုလီဆီတနီလလံတင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်အပူ သနုက့. အဝဲသုဂ်မုဂ်ဒင်တင်ပညိတိတ်ပဲလအပုဒိကနုနုလအတင်ဘုဂ်တင်ဘါအဂီလအတင်အိင်ဖိဂ်အပူဒီးတင် အိင်ဖိဂ်အတင်ဘုဂ်ထီဝဲဘါထီဝဲနုနုလီ.

ခဲမံတမံ. လံတင်သးခုကစီလီဆီဝဲဒီးလံတင်ကွဲသးသမူတဖုလအဝဲသုဂ်အတင်ဂုဂ်အဂုဒိင်တဖုအပူနု နုလီ. ကြိခိင်-ရိမုအလံင်တင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်တဖုညီနုတင်အကါဒိင်လပုကညီအက့အစီတဖုလအဘုဂ်အမးအဝဲ သုဂ်အလုဂ်လင်သကဲးပဝးလအဂုဒိင်ကတင်တဖု. ဟုဂ်ဂံဟုဂ်ဘါပုကပုကလကကွဲလိအဝဲသုဂ်အတင်အိင်မုဒီးလုဂ် လင်သကဲးပဝးတဖုနုနုလီ. ကျဲအိင်ဝဲဒင်အါတိလယုဂ်ဂျူးအတင်အိင်မုမုဂ်ဝဲတင်အဒိလပဂီသနုက့. လံတင်သးခုကစီ တဖုအိင်ဒီးတင်သးစဲပညိလအလီဆီတမံနုနုလီ. အဝဲသုဂ်ပဲဒိင်ဝဲယုဂ်ဂျူးအတင်လီဆီလီလးနုနုလီ. အဝဲသုဂ် ပဲဒိင်အါဒိပုကတကလအလီဝဲယုဂ်ဒီးပုက့အပုဂီမုဒိပုကတအိင်ဝဲနီတကလအမာဝဲသုဘုဂ်နုနုလီ. အဝဲအံမုဂ် တင်ဂုဂ်လလံတင်သးခုကစီတဖုအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းတင်သုအီအါအါလအဝဲဒင်အတင်အိင်မုလအံကတင်တနွံ - အတင်နးတင်ဖိဂ်အနွံနုနုလီ.

သမံတမံ. လံတင်သးခုကစီဒီးလံတင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်ပုထီဝဲလုဂ်လင်တင်ဆဲးတင်လအလီဆီတဖုနု နုလီ. လံတင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်တဖုဟုဂ်တင်ပုထီဝဲဆူကြိခိင်-ရိမု အတင်သးစဲတဖု. တင်လုဂ်တင်ပုတဖု. ဒီးတင် အိင်မုအကျဲအကျဲနုနုလီ. လံတင်သးခုကစီတဖုအါနုဒိင်နုဘုဂ်တင်ဒိင်စီလုဂ်ဘါအီလပုယုဂ်အဖိအလုဂ်လင်တင် ဆဲးတင်လအဒီးလီဆီဒင်တင်လလံစီဆုံအလီလံတကတြုဂ်နုနုလီ. အဝဲအံမုဂ်တင်မုဂ်တင်တိလလံတင်သးခုကစီ တင်စီလုက့ကွဲဝဲဒင်လဲ, လံတင်သးခုကစီလအတက့ဂ်ဘုဂ်တင်ဒိင်စီလုဂ်ဘါအီလပုလုဂ်အလုဂ်လင်တင်ဆဲးတင် လအဒီးအတင်ဆီကမိင်ဆီကမုနုနုလီ.

လအံကတင်နုနု. တင်လီပလိတ်တဖုလပမနီမံအတင်လီဆီသုအိင်ဝဲလလံတင်သးခုကစီတဖုဒီး ကြိခိင်-ရိမုအလံင်တင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်တဖုဘုဂ်စကနုနုလီ. ဒီးတင်လီပလိတ်သုဂ်တဖုအံဟုဂ်တင်ကပီသုတနီ လလံတင်သးခုကစီတဖုအခိပညိအဂီနုနုလီ. ဘုဆုဂ်မုမုဂ်တင်လီဆီလအကါဒိင်တဖုလအဝဲသုဂ်အဘုဂ်စက နုနု. မုဂ်တင်ဖျဲဆုံဝဲဒင်လလံတင်သးခုကစီတဖုတအိင်ဖျဲဘုဂ်လိတ်အသးလီလီဆူတင်ကွဲအကလုဂ်လအမုဂ်ကြိခိင် - ရိမုအလံင်တင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်ဘုဂ်နုနုလီ.

အခဲအံပဆီကမိင်တုဂ်လံလံတင်သးခုကစီအတင်ကွဲနီတဖုလအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းအ တင်ကတီထီရီဒီးကြိခိင်-ရိမုအလံင်တင်ကွဲသးသမူအဂုဂ်ဝဲ. ပအိင်ကတဲကတီပသးလကထီဝဲသတြီအဝဲသုဂ်အတင် ကွဲအကလုဂ်လအမုဂ်လံစီဆုံတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းနုနုလီ.

လံစီဆုံတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်း Biblical Historical Narrative

ဒ်လံတင်သးခုကစီတဖုညီနုလီပလိတ်ဒီးတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းဒီးကြိခိင်-ရိမုအလံင်တင်ကွဲ သးသမူအဂုဂ်တဖုအသိး. အဝဲသုဂ်တဖုအါဒင်တက့ဂ်လီပလိတ်ဒီးတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်းလလံစီဆုံအလီ လံအပူနုနုလီ. ဒီးအဝဲအံတကြားမုဂ်တင်လအဒုးကမာကမုဂ်ပုဘုဂ်. ဒ်လဲဂု. လံစီဆုံလီလံအတင်စံပုံစံတစ်ခုတည်း

စံးတၢ်လၢပုၤဖိသၢ်ခွဲတၢ်ကမၤဖျါထီၣ်ကွံာ်ဘၣ်ဆူလၢကၤသ့စ့ၤမနၤတၢ်သၢ်လီၤဖဲ ၁၄:၅၁-၅၂ မ့ၢ်ဝဲစီၤမၤကူးအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ, အဃိဒီးစီၤမၤကူးစ့ၢ်ကီးတဲၤဖျါထီၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်တလၢတပျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတပၢ်ဃုာ်ထဲအဝဲအံၤဘၣ်, ပုၤကွဲး လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ကီးတၢ်ပၤဖျါထီၣ်ယုၣ်ဂျူးအပျဲၣ်အဘီၣ်အတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကံာ်ခဲလၢာ်, လၢအအာၣ်လီၤတူၢ်လီၤဝဲဒၣ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖျါဒီးန့ၣ်ဖိအိၣ်အန့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒၣ်ဒီးတၢ်တလၢတပျဲၤအါဒိၣ်တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်အဒိဖိတခါအသိး, မၤကူး ၆:၅၁-၅၂ ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဝဲအပျဲၣ်အဘီၣ်တဖၣ်အတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကံာ်ဒ်သိးပက န့ၣ်ပၢ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤလီၤလးလၢအလုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ပုၤယဲကထိၣ်န့ၣ်လီၤ:

ဒီးလဲၤထီၣ်ဆူအအိၣ်လၢကဘီၣ်ပုၤ, ဒီးကလံာ်တူၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးတၢ်လီၤလးလၢအမဲာ်ဒိၣ်မး, ဒီးကမၤကမၤဝဲတက့ၢ် သ့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, မ့ၢ်အသးကီ, ဒီးတခါကမိၣ်ဘၣ်လၢကံာ်တဖၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤဘၣ်လီၤ (မၤကူး ၆:၅၁-၅၂).

ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်, ပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်ပၤဖျါထီၣ်တ့ၢ်ဝဲတၢ်န့ၣ်ပၢ်ကမၤတဖၣ်ဒီး ယုၣ်ဂျူးအပျဲၣ်အဘီၣ်တဖၣ်လၢအတၢ်ပၤသးတထီၣ်ဘးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢတၢ်မ့ၢ်ယၤထီၣ်တၢ်လီၤတူၢ်လီၤကံာ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤလီၤဂၤဒ်အမ့ၢ်ပထူးစ့ၤလီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၣ်ဒီးတၢ်ယုးပာ်ကဲတၢ်အိၣ်ဖျါခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်, ဘၣ်မနၤအဃိပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုက စီၣ်မၤဝဲလဲၣ်?

ပုၤဖးလံာ်အါတဘၣ်သဂၢ်တၢ်ကီတၢ်ခဲခိၣ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်လၢအပျဲၣ်အဘီၣ်တဖၣ်ပၤဖျါထီၣ်တၢ်တလၢတပျဲၤ, တၢ်န့ၣ်ပၢ် လၢအတတူၤထီၣ်ဘး, လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်တမံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်, ယမ့ၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲ န့ၣ်စ့ၢ်ကီး, ပညိၣ်ဝဲဆူ, လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အလုၢ်လၢထူၤသန့ၤလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့-လၢပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ် တဖၣ်ကတဲာ်ကတီၢ်ပာ်ဝဲ, နီၣ်နီၣ်, လၢကကမၤဖျါထီၣ်ဃုာ်တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါလၢညါအ ခိၣ်အန့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါ, မ့ၢ်တပျဲၤသန့ၣ်က့, အစ့ၤကတၢ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအအာၣ်လၢကံးဆိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အ ဃိ, မ့ၢ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်တမံၤလၢတၢ်အုၣ်သးတခါလၢတၢ်အုၣ်ကီၤန့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအဘၣ် ဃးပလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ဒုးဘူးဘးယၢၣ် **Dr. David Bauer**

ပျဲယဲစံးဘၣ်န့ၣ်တၢ်လၢတၢ်သးအိၣ်လၢအပျဲၣ်အဘီၣ်တဖၣ်ကပာ်ဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်အသးအိၣ်ဖျါသံၣ်သ့ မိၣ်ကူးလၢအဝဲသ့ၣ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်ဃဲၤပူတဖၣ်အပူၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘီၣ်လိာ်အဒိၣ်ကတၢ်တခါလၢအဘၣ်ဃး လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်သူးသ့ၣ်ကံာ်စိလၢအမ့ၢ်အတီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ကွၢ်, နမ့ၢ်ဖးတၢ်ကွဲးနီၣ်လၢပျဲၤတဖၣ် လၢအဘၣ်ဃးဘၢတူၤလိာ်မ့ၢ်တမ့ၢ်အၤဂျူၤအစီၤပတဖၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်ရိမ့ၢ်ဘီမ့ၢ်စီၤပတဖၣ်န့ၣ်, ဟူးဂဲၤလၢတၢ်ဒုးမၤ န့ၣ်တတီၤဆူအကတတီၤ, တၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်တၢ်လၢအဒိၣ်အမ့ၢ်တတီၤဆူအကတတီၤ: “ဖဲအံၤယလၢကတီၤအိၣ် ဖျါ ထီၣ်!” ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိအခဲအံၤ, မ့ၢ်ဝဲ, ပကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဆူလီၤခဲဒီးစံး, တၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးနီၣ် နီၣ်လဲၣ်? ပကွၢ်ဃိဝဲအပျဲၣ်အဘီၣ်တဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်အဝဲအံၤလီၤ, နသ့ၣ်ညါ... ထဲဆိကမိၣ်တၢ်အဝဲ အံၤ: တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါလၢပုၤဟးဂီၤဖိဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတကလုာ်လၢအပုၤပုၤဃိၤဘၣ်တၢ်ပုၤထီၣ်သံ, လၢအတဲၤဖျါထီၣ် တၢ်ထီၣ်ဒၣ်ဒိဒီးတၢ်မၤကမၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိဆူပုၤရိမ့ၢ်ဖိတကအအိၣ်, ဒီးပုၤရိမ့ၢ်ဖိတဖၣ်ပာဆူ, ဒီးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ လၢပုၤယုၣ်အဖိအတၢ်န့ၣ်ပၢ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆိၣ်အၢ, ဒီးအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပုၤဒိကန့ၣ်တၢ်ဖိအဆိကတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ် ဝဲအံၤမ့ၢ်တမၤအသးဘၣ်ဒီးန့ၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်အိၣ်နီတဘျီဘၣ်.

ဒီးကထၢၣ်ဒဲနီၣ်ဒါရံယံန့ၣ် **Dr. Dan Doriani**

တၢ်ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျဲၤလၢ အဘၣ်ဝဲပျဲၤ Corroboration

သၢထံၣ်တထံၣ်, ပတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤသးဘၣ်ဃးပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်အုၣ်ကီၤလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်သ့ ဘၣ်တၢ်ဒုးဆူထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျဲၤလၢအဘၣ်ဝဲပျဲၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်စံၣ်တဲၤစီၤတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအကတဖၣ်န့ၣ် လီၤ. ပုၤရိမ့ၢ်ဖိဒီးပုၤယုၣ်အဖိအပုၤကွဲးတၢ်စံၣ်တဲၤစီၤတဲၤစီၤဖဲလၢာ်ပာ်ဂၢ်ပာ်ကျဲၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတနီၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးလံာ် တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်စံၣ်တဲၤစီၤတဖၣ်, ဒီးခွဲဆၢကတီၢ်ပုၤဃုၤသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤဘၢလၢအပုၤကွံာ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်အုၣ် ကီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤန့ၣ်လီၤ.

အဒိ.ကြံခိုင်-ရိမ္မာပုဂံကွဲးတၢ်စံၣ်စါတဲစါတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဖျၢန့ၣ်.စူၣ်ထီၣ်န့ၣ်အိၣ်.ထၣ်စံၣ်ထၢၣ်.ကွၢ်လံၣ်ယၢၣ်အာဖရိကၣ်န့ၣ် **Pliny the Younger, Suetonius, Tacitus, and Julius Africanus** ဒုးဘျးစဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတုနီၤလၢအဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျူးအတၢ်အိၣ်မ့ၢ်.တၢ်သံခိဖျိလၢတၢ်ပုၤထီၣ်သံ.ဒီးလၢခံကတၢ်အတၢ်ဒိၣ်စိလုၢ်ဘၢန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အဃိပအိၣ်ဝဲဒီးပုၤယုၤအဖိအပုၤကွဲးတၢ်စံၣ်စါတဲစါလၢအမ့ၢ်ကွဲးတၢ်စံၣ်ဖၢၣ် **Josephus** ကွဲးဝဲပုၤယုၤအဖိအတၢ်စံၣ်စါတဲစါရိမ္မာပုၤဒိၣ်ပပုၤအဂီၢ်လၢခ.န.တၢ်ယၢၤဖျိၣ်အန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအယၢၤထီၣ်ယုၣ်ဂျူးခရံၣ်လၢအအိၣ်ဒီးပုၤလၢပိၣ်အံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပအိၣ်ဒီးပုၤရိမ္မာပုၤကွဲးတၢ်စံၣ်စါတဲစါထၣ်စံၣ်ထၢၣ် **Tacitus** ဝဲ ခ.န.တၢ်ယၢၤဖျိၣ်န့ၣ်,တစါဃီဒီးကွဲးတၢ်စံၣ်ဖၢၣ်,ကွဲးဝဲဒၣ်ဘၣ်ဃးလၢယုၣ်ဂျူးခရံၣ်အိၣ်ဒီးပုၤလၢအပိၣ်အံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤယုၤအဖိအလံာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ **Talmud** ဒၣ်လဲၣ်ယၢၤထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢယုၣ်ဂျူးအိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်စတံဖၢၣ်စူၣ်ခါလၣ် **Dr. Steven Tsoukalas**

ယဆိကမိၣ်ကျဲထီၣ်ရီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်တဘိလၢပဘၣ်တၢ်ပာ်လီၤန့ၣ်ပုၤတၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢကဆိမိၣ်ပဲာ်ထံးနီၤဖးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့,ဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်လၢပညီန့ၣ်မၤအိၣ်,လၢကျဲလၢအခဲအံၤပသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်တမံၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးပုၤယုၤအဖိလၢတၢ်ယၢၤဖျိၣ်န့ၣ်လၢကီၢ်ပၤလၢစတဲၣ်အါန့ၣ်တၢ်လၢပမၤ,ပစံး,လၢအပုၤကွဲးအန့ၣ် ၅၀ ဃၣ်ဃၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပသ့ၣ်ညါခိဖျိလၢတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဃးလံာ်ဒီးလဲၣ်ဒီးပိၣ်လဲၣ်သံအလံာ်ထုတဖၣ်ဒီးလၢတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်လီၤဘၢလၢအပုၤကွဲးတဖၣ် **Dead Sea Scrolls, and archeology** န့ၣ်လီၤ. ဒီး, တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတၢ် အိၣ်လီၤဘၢလၢအပုၤကွဲးလၢကီၢ်စိဆ့အပုၤမ့ၢ်တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါအသီတဖၣ်လၢအလဲၤတရံးအသးတပယုၣ်ဃီန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိပသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်အဒိၣ်အမ့ၢ်,ဒ်အအိၣ်သးအသိး,တၢ်အိၣ်သးလၢအမၤအသးလၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပုၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးကျဲအကလုာ်ကုာ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ခဲလၢာ်လၢပသံကွဲးသံဒီးသ့လၢမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်တကလုာ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်တဲဝဲန့ၣ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်အတၢ်အိၣ်သးခါတကြာၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်လၢပကထံၣ်ယုၣ်ဂျူးဒ်ပုၤယုၤအဖိသရၣ်တကအသိးလၢတၢ်အိၣ်သးအကလုာ်လီၤလီၤဆီဆီအပုၤစ့ၢ်ကီးခါ? ဒီးယဆိကမိၣ်လၢ,လၢတၢ်ခဲလၢာ်အဖိခိၣ်,ပစံးသ့လၢကြးဝဲဘၣ်ဝဲဂ့ၢ်လီၤ. ဒီးဖဲပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအသးဒီးပုၤယုၤအဖိလၢကီၢ်ပၤလၢစတဲၣ်ပုၤတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်လၢအဆိတလဲအသးဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဖဲပုၤယုၤအဖိပထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဖဲ ၆၆-၇၀ ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိပအိၣ်ဒီး,တၢ်ဒ်အအိၣ်ဝဲအသိး,တၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်လၢကမၤကွဲးဝဲလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်ဘၣ်လိာ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ဝဲန့ၣ်ခါတဘၣ်လိာ်လဲၣ်,အါန့ၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကွဲးကဒါက့ၤတၢ်အိၣ်သးမုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤဖဲပုၤယုၤအဖိပထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံဒီး,ပတဆၢမုၢ်လၢလၢတၢ်ပီးတၢ်လီၤခဲလၢာ်လၢအဒုးန့ၣ်ဖျိတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်အိၣ်အသးလၢပသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးပုၤယုၤအဖိအတၢ်ဘျီတၢ်ဘိလၢတၢ်ယၢၤဖျိၣ်အန့ၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ရုၣ်ခွၢ်ဘၢၣ်ခၢ် **Dr. Richard Bauckham**

တၢ်သိၣ်လိမၤလိ **Training**

တၢ်ဂ့ၢ်လွံၣ်ထံၣ်တထံၣ်လၢပကန့ၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢယုၣ်ဂျူးအပျဲၢ်အဘိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိမၤလိအိၣ်တဖၣ်ဒီးန့ၣ်ဝဲကြးသိၣ်လိအဝဲသ့ၣ်လၢကပာ်ကီၤဃာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအမ့ၢ်အတီဘၣ်ဃးအဝဲအတၢ်ကတီၢ်တဖၣ်ဒီးအတၢ်မၤတဖၣ်လၢကျဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢပုၤယုၤအဖိအလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအပုၤန့ၣ်,တၢ်မ့ၢ်အပျဲၢ်အဘိၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်မူအကျဲလၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အိၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်တခီ,ဇုၤတြဲအတၢ်ကတီၢ်အပျဲၢ်အဘိၣ်မ့ၢ်ဝဲ တးလဲမဲထံ **Talmid**, အိၣ်ပညီမ့ၢ်ကွဲးဖိမ့ၢ်ပုၤမၤလိတၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ်,လၢပုၤယုၤအဖိအလုၢ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢယုၣ်ဂျူးအစါဆၢကတီၢ်န့ၣ်,နီၣ်ဝံာ်ခံတကလုာ်တၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်လၢရၤဘၣ်အအိၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်တီၢ်ဂူးသံတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမူဒါအကျဲတခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲအပျဲၢ်အဘိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤလိန့ၣ်တၢ်ကတီၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်သရၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒိကန့ၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ကတီၢ်လၢအတဲဘၣ်အပျဲၢ်အဘိၣ်တဖၣ်လၢလံာ်လုၤကၣ် ၆:၄၀ အပုၤ:

အပျိုနှင့်တအိတ်ဘက်လအသရော်အဖိခိတ်ဘက်. မုမ့်ကယဲဂ်ပုလအလအထီဂ်ပုလထီဂ်တကလလ်လ်န့,ကဒ်သိးဒီး အသရော်လီ (လူကတ် ၆:၄၀).

ယုဂ်ဂျူးအဲဒ်ဒီးဟ်ဝဲအနီပညီလကယဲဂ်ပုလအပိတ်အခဲခဲလက်ကဘက်မလိတ်ဂ်,မဒီး,ဒီးစိးပုလအတဂ်အိတ်မုဒ်အ ဝဲအတဂ်သိတ်လိသီလိဒီးအတဂ်ဖိးတဂ်မတဖ်အသိးန့လီ.

အပျိုအဘိတ်တဆံခံကမုဂ်ပုလအိတ်ဘက်ဘူးဘူးတံဂ်တံဂ်ဒီးယုဂ်ဂျူးအိတ်ဒီးမုဒ်ဖးဒိတ်လကမလိန့ယုဂ်ဂျူးအတဂ် သိတ်လိသီလိတဖ်,ဖဲအဝဲသ့ဂ်အကျါအကအါဒ်အါကလအမလိန့တဂ်လအယုဂ်ဂျူးအအိတ်ကဟ့ဂ်လီအးလီစ့ဂ်ကီးအသး သ့ဂ်သ့ဂ်လအတဂ်တီဂ်ဂျူးအဝဲအတဂ်သိတ်လိသီလိစ့ဂ်ကီးန့လီ.

ယုဂ်ဂိုဏ်းအတဂ်အုတ်ကီတဖ် Theological Convictions

ယဲဝဲထံဂ်တထံဂ်န့,တဂ်ဂုဂ်လအပတဘက်ဆိကမိတ်ထံဂ်ဆံးနီတဘျီန့ပုကွဲးလံတ်တဂ်သးခုကစိတ်တဖ်အိတ်ဒီးယုဂ် ဂုဂ်ဂိုဏ်းအုတ်ကီလီတံဂ်လီဆဲးလအပညိတ်တံဂ်ဟ်ဝဲလအမုဂ်တဂ်လိတ်လအတဂ်မုဂ်တဂ်တီ,တဂ်ကွဲးနီဂ်ကွဲးဃါလအတဂ် န့န့အါသ့အဂီဂ်န့လီ. အဒိ,လအလံတ်တဂ်သးခုကစိတ်ယါဟ့ဂ် ၂၀:၃၀န့, ပုတဂ်မဖိကွဲးတဂ်ကတိလသ့ဂ်တဖ်အံး:

ဘက်ဆုဒ်ဒီးဒ်သိးသုကန့လအ ယုဂ်ဂျူးမုဂ်ခရံဂ်,ယုဂ်အဖိခိတ်,ဒီးသုန့တဂ်သတးဒီး,ဒ်သိးသုကန့ဘက်တဂ်မုလအ အံးဒီး,တဂ်အံးတဖ်ဘက်ကွဲးအသးလီ (ယါဟ့ဂ် ၂၀:၃၀).

လအလံတ်စီဆံအဆာဝဲအံးအပု,ယါဟ့ဂ်ဟ်ဖျါထီဂ်ဝဲယဲယဲလအပုဂီဂ်မုဂ်ကဒီးန့ဘက်ယုဂ်အတဂ်ဟ့ဂ်လအမုဂ်တဂ် မုထဲဒ်အဝဲသ့ဂ်မုဂ်သ့ဂ်ညါဒီးဟံးဃာတ်တဂ်မုဂ်တဂ်တီဘက်ဃးယုဂ်ဂျူးအဂုဂ်န့လီ.

လကကျဲလီပလိတ်တဘိအပု,စါမးသဲကွဲးနီဂ်ကွဲးဃါဝဲယုဂ်ဂျူးအတဂ်ကတိလသ့ဂ်တဖ်အံးလအ ၂၈:၁၉-၂၀ လအ အမုဂ်အတဂ်သးခုကစိတ်:

မလးဒ်န့ဒီး,လဲးဒုးကဲထီဂ်ပုကလုဂ်တဖ်ခဲလက်လအယုဂ်ယဘိတ်တက့ဂ်. ဒီးဘျါအါလအပဂ်,ဒီးဖိခိတ်,ဒီးသးစီ ဆုဒ်အမံးပုတက့ဂ်. ဒီးသိတ်လိသီလိအါ,ဒ်သိးအကတီဂ်န့ကယဲဂ်တဂ်လအမလိတ်တုဂ်သ့ခဲလက်တက့ဂ် (မးသဲ ၂၈:၁၉-၂၀).

ဖဲအံး,စါမးသဲဟ်ဖျါထီဂ်ဝဲလအယုဂ်ဂျူးအပျိုအဘိတ်တဖ်အိတ်ဒီးမုဒ်လကဘက်သိတ်လိသီလိကယဲဂ်တဂ်လအယုဂ် ဂျူးမလိတ်တုဂ်အဝဲသ့ဂ်န့လီ. ဒ်ပုပိတ်ယုဂ်ဂျူးအခဲနီဂ်နီတဖ်အသိးန့,အဝဲသ့ဂ်သမာကွံတ်တဂ်လိတ်ဘက်လကဟ့ဂ်တဂ် ကွဲးနီဂ်အမုဂ်အတီလအဘက်ဃးတဂ်လအအဝဲမတုဂ်ဝဲဒီးစိးတုဂ်ဝဲတသ့ဘက်န့လီ.

ပုကွဲးလံတ်တဂ်သးခုကစိတ်တဖ်တကွဲးနီဂ်ကွဲးဃါဒ်တဂ်မအသးဘက်ဃးယုဂ်ဂျူးအတဂ်အိတ်မုလအဝဲသ့ဂ်အ တဂ်စံဂ်စါတဲစါအလုဂ်အပုအဂီဂ်ဘက်. မုမုဂ်တခီ,အဝဲသ့ဂ်သ့ဂ်ညါဝဲဒ်လအတဂ်န့လအယုဂ်ဂျူးအပုမုဂ်တဂ်အါန့ဒ်ဒီးတဂ် သ့ဂ်ညါဒ်တဂ်စံဂ်စါတဲစါအမုဂ်တီဂ်နီဂ်နီတဖ်ဘက်ဃးအါန့လီ. မုမုဂ်အဝဲသ့ဂ်သ့ဂ်ညါစ့ဂ်ကီးတဂ်န့အမုဂ်အတီလအ တဂ်ဒီးသန့ထီဂ်အါလအတဂ်ကမုဂ်မုတမုဂ်တဂ်စံဂ်စါတဲစါအတဂ်ကွဲးနီဂ်လအတလအတပုတသ့ဘက်န့လီ. အဝဲ သ့ဂ်ဟ်ဖျါထီဂ်ယုဂ်ဂျူးအတဂ်ကတိလအဒီးအတဂ်မတဖ်ဆုဒ်ဒီးမုဂ်တဂ်မုဂ်တဂ်တီလီတံဂ်လီဆဲးဒီဖျါလအအဝဲသ့ဂ်အဲဒ်ဒီးဝဲလအ အပုဖးတဂ်ဖိတဖ်ကန့ယုဂ်ဂျူးမုဂ်ခရံဂ်နီဂ်နီ,စံဂ်စါန့ယုဂ်ဂျူးန့လီ.

သးစီဆု Holy Spirit

ဃုထံဂ်တထံဂ်,ဒ်လံတ်စီဆုအပုကွဲးလံတ်ခဲလက်အသိးန့,ပုကွဲးလံတ်တဂ်သးခုကစိတ်တဖ်တဟ်လီတံဂ်တုဂ်ဝဲဒ် အနီကစါဒ်ဝဲတဂ်ကွဲးလအအဝဲသ့ဂ်ကွဲးနီဂ်ကွဲးဃါဝဲယုဂ်ဂျူးအတဂ်ကတိလအဒီးအတဂ်ဖိးတဂ်မတဖ်ဘက်န့လီ. သးစီဆုဆု အဝဲသ့ဂ်လအတဂ်ဂဲလိတ်ဝဲအံးအပုန့လီ.

လံတ်စီဆုအတဂ်ထီဂ်ဟူးထီဂ်ဂဲမုဂ်ဝဲတဂ်စုဂ်တဂ်န့မိဂ်ပုဂ်လအအုဒ်ဒ်နီဂ်မးမုဂ်လအဟ့ဂ်လံတ်စီဆုခဲလက်လအပု ကွဲးလံတ်အဒိတ်ကတဂ်တကန့လီ. လအတဂ်န့အယီ,ဖဲပကွဲးဃါဝဲဒ်လံတ်တဂ်သးခုကစိတ်တဖ်န့ဒီးပထံဂ် ဘက်ပုလကွဲးလံတ်လအလီဆီလိတ်သးလွံဂ်ကဟ့ဂ်ထီဂ်ဝဲတဂ်န့ပဂ်လွံဂ်မံးလအယုဂ်ဂျူးအဖိခိတ်,လိတ်ဝဲလအပက ဘက်ဟ်လုဂ်ဟ်ပုတဂ်န့ပဂ်သ့ဂ်တဖ်န့ဘက်ဆုဒ်သ့ဂ်ညါလအသးစီဆုထီဂ်ဟူးထီဂ်ဂဲအဝဲသ့ဂ်ခဲလက်န့လီ.

ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အသိအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၣ်တဖၣ်လၢအလီၤဆီဒိၣ်မး,လၢပွဲၤဒီးထူၣ်ပွဲၤကျိၤအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤ,ဒီးပုၤဒိကန့ၣ်ဖိတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကွဲးန့ၣ်ဝဲ,ဒီးအဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိၣ်အိၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤ,ဒီးပၢ်ဃုာ်အတၢ်လဲၤခိၣ်ဖျိဃုာ်တၢ်ဒီးယုၣ်ဂျူးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပအိၣ်ဒီးတၢ်ဃုာ်ဖိလၢအလီၤလးတမံၤလၢအဝဲသ့ၣ်အပူၤဖဲလၢပအိၣ်ဒီးတၢ်တဒ်သီးလိာ်သးလၢအဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်မ့ၢ်ပုၤကွဲးလံာ်န့ၣ်လီၤ. သးစီဆ့ၣ်အတၢ်ထီၣ်ပုၤထီၣ်ဂံၤလၢလံာ်စီဆ့ၣ်အပူၤတထူးကွဲးပုၤကညီအတၢ်ပိးတၢ်လီၤမ့ၢ်ပုၤကညီအတၢ်မၤလၢအဝဲန့ၣ်အပူၤဘၣ်,မ့ၢ်တၢ်လၢအအဲၣ်ဒီးစံးဘၣ်သးဝဲမ့ၢ်ဝဲလၢယုၤဒီးန့ၣ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢအဝဲသးလိဝဲခိၣ်ဖျိလၢပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ခ့ၣ်အဲၣ်ရံၣ်ခိၣ်သိနးစံး Dr. K. Erik Thoennes

ဒိကန့ၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ကတိၤယိၤဟၣ် ၁၄:၂၅-၂၆:
ယအိၣ်ဒီးသ့ အဖၢမုၢ်ဒီး,ယစံးဘၣ်တဲဘၣ် သုလၢတၢ်န့ၣ်တဖၣ်လံာ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပုၤမၤစၢၤတၢ်,သးစီဆ့ၣ်လၢပၢ်မၤလီၤအိၣ်လၢယမံၤ,အဝဲဒၣ်ကသိၣ်လိသုလၢတၢ်ခဲလၢာ်,ဒီးကဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤ သုလၢတၢ်လၢယစံးဘၣ်တဲဘၣ်သုခဲလၢာ်လီၤ (ယိၤဟၣ် ၁၄:၂၅-၂၆).

ယုၣ်ဂျူးအပျီၤအဘိၣ်တဖၣ်အတၢ်တီၢ်နီၣ်တီၢ်ဃါကတုၤထဲလဲၣ်သန့ၣ်က့ၤ,အဝဲသ့ၣ်ပၢဆုၤတၢ်ခဲလၢာ်တန့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အသိယုၣ်ဂျူးအာၣ်လီၤဒီးဆုၤလီၤသးစီဆ့ၣ်အပူၤတၢ်မၤဖိတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးသးစီဆ့ၣ်ဒုးသ့ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢန့ၣ်ယုၣ်တဖၣ်အပူၤကြးသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်ဃးတၢ်လၢယုၣ်ဂျူးမၤဒီးစံးတ့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်စီၤယိၤဟၣ်ကွဲးဝဲလၢအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ် ၂၀:၂၅ အပူၤအသိး:

ဒီးတၢ်အဂုၤအဂၤလၢယုၣ်ဂျူးမၤဝဲန့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးအါမံၤလီၤ. ဒီးကယဲၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဘၣ်ကွဲးအသးကီးမံၤဒဲးဒီး,ယဆိကမိၣ်လၢလံာ်လၢအကဘၣ် ကွဲးအသးန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တကြီၢ်ဘၣ်ဝဲဘၣ် (ယိၤဟၣ် ၂၀:၂၅). အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤသးစဲဖဲပတဲဘၣ်ပုၤဂီၢ်မုၢ်ဘၣ်ဃးပုၤလၢယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်ဒီးနသံကွဲးအိၣ်ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်အခါန့ၣ်,ပုၤတနီၤနီၤကစံးဝဲလၢအမ့ၢ်ရဲၣ်တံၢ်,အဝဲမ့ၢ်သရၣ်တက,မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတနီၤကတဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢနမ့ၢ်ကွဲးတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘိတဖၣ်လၢအတဒ်သီးလိာ်အသးလၢပုၤဟီၣ်ခိၣ်အံၤဒီးကရူၢ်တဖၣ်လၢအတဒ်သီးလိာ်အသးန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်ဃးတၢ်အါမံၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢယုၤအတၢ်ကူၣ်သ့အပူၤန့ၣ်,ယုၤဆုၤတ့ၢ်,ခိၣ်ဖျိအဝဲအသးစီဆ့ၣ်,အဝဲအမဲာ်ရဲၣ်တၢ်အုၣ်သးတဖၣ်လၢကကွဲးပၢ်လီၤတဲာ်ဘၣ်ဃးတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လၢအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါလၢလီၤစံးပတြၢၤလွံၢ်ဘုၣ်လၢတၢ်န့ၣ်အသိပအိၣ်ဒီးလံာ်မးသဲ,မၢ်ကူး,လူၤက့ၣ်,ဒီးယိၤဟၣ်-ခိၣ်ဖျိပုၤကွဲးလံာ်အနီၣ်ကစၢ်မ့ၢ်ပုၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ခိၣ်ဖျိအတၢ်ဂ့ၢ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်-ပအိၣ်ဒီးမဲာ်ရဲၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢအလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတမံၤ,လၢအဘၣ်တၢ်ပၤအိၣ်လၢသးစီဆ့ၣ်,ဒ်တၢ်တမံၤလၢအကံၢ်ထီၣ်ဘးစီလၢပုၤ,လၢတၢ်န့ၣ်အသိပုၤမ့ၢ်အိၣ်ဝဲတကၤလၢအစံးဝဲ,“ယုၣ်ဂျူးစံးတၢ်ဝဲအံၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ယုၣ်ဂျူးကမၤတၢ်ဝဲအံၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ယုၣ်ဂျူးတမၤတၢ်အဝဲန့ၣ်ဘၣ်,”ပကွဲးပၢ်လီၤတဲာ်တ့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်လၢပသမၤအိၣ်လီၤတအိၣ်လၢပက့ၤကဒါဆူန့ၣ်သ့,ဒီးယုၤဟ့ၣ်တ့ၢ်ပုၤလၢဂၢၢ်ခၢၣ်သန့ၣ်လၢပတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ရိတၢ်ဖျါမၤ Dr. Robert Plummer

တီၢ်ပတီၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤ STATUS IN THE CHURCH

အဝဲအံၤပကတီၢ်တ့ၢ်လံာ်ဘၣ်ဃးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အလံာ်ဖါလဲၤဖါအကံၢ်အစိဝံၤ,ပအိၣ်ကတီၢ်ပသးလၢပကဃုာ်ဃီၤသးဆူအဝဲသ့ၣ်အတီၢ်ပတီၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤဒ်တၢ်ကွဲးလၢစုတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအစိကမီၤန့ၣ်လီၤ. ပကမၤပိၤဖးထီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အတီၢ်ပတီၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤခိၣ်ဖျိပဲာ်ထံနီၤဖးသကီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပၢ်ဖိၣ်ပၢ်တံၢ်ဒီးအတၢ်မ့ၢ်တီထံဆးဒ်ယုၤအကလုၢ်ကထါအသိးန့ၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်ဂံၢ်ပကဃုာ်ဃီၤသးဆူအဝဲသ့ၣ်တၢ်ပၢ်ဖိၣ်ပၢ်တံၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်အကၢ်အဂီၢ်တဖၣ် Composition

ဖဲပံးကတၢၢ်တၢ်ဘၣ်ဘးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အတၢ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်အကၢ်အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်,လၢပသးပူၤအိၣ်ဒီးကျဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢမတၢ်လဲၣ်? ဘၣ်မနုၤအဝဲသ့ၣ်ကွဲးလံာ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်? အဝဲသ့ၣ်ကွဲးလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်? တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢအရံၣ်ဖိတဖၣ်ကဃိထံတၢ်အဂီၢ်ခိဖျိပျၢကျိၣ်ထံတၢ်လၢပဂံၢ်အိၣ်တလၢာ်လၢတဖၣ်ပညိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢပူၤကညိအတၢ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်အကၢ်အဂီၢ်အကျိၣ်အကျဲလၢကမၤဆဲးလီၤစ့ၤလီၤလံာ်တဖၣ်အံၤအစိကမီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သးခုကစီၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ဃိထံတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဟ့ၣ်ပူၤတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးကိးမံၤဒဲးလၢပကအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လၢတၢ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အံၤတမ့ၢ်ဒၣ်ထဲပူၤကညိအတၢ်မၤဇၢၤဘၣ်,မ့မ့ၢ်မ့ၢ်ယွၤကလုာ်ကထိစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ပကကွၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်သၢထံၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်အကၢ်အဂီၢ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အံၤလီၤ. တၢ်ပကဃိထံတၢ်လီၤပလိာ်လိာ်အသးလၢတၢ်ကွဲးနီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အကလုာ်ကလုာ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ခံ,ပပကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တၢ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်အကၢ်အဂီၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ်လၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်လၢကတဲဖျါထီၣ်တၢ်လီၤပလိာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးသၢ,ပကဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်နီၤဘၣ်ဘးတၢ်နီၣ်နီၣ်လၢပကြးအးလီၤပသးဆူတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. မ်ပကစးထီၣ်သကိးခိဖျိဆိကမိၣ်ပာ်သးတၢ်လီၤပလိာ်လိာ်သးလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်လီၤပလိာ်လိာ်အသးတဖၣ် Similarities

ဖဲတၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဒုးကဲထီၣ်အိၣ်လီၤလီၤဆိဆိအခါဒၣ်လဲၣ်,လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်လၢအမ့ၢ်မးသဲ,မၤကူး,ဒီးလူၤကညိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျိၣ်အိၣ်တကရူၢ်ဃီဒီးတၢ်ကိးအိၣ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတၢၢ်အကူၢ် စံးနီၣ်ပတုၣ်ခဲ “Synoptic” အခိပညိမ့ၢ်ဒၣ်. “ထံၣ်တၢ်တမံၤဃီ.” ဒီးဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲအိၣ်ဆူလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အံၤခိဖျိအဝဲသ့ၣ်ဒၣ်တၢ်တက့ၢ်ပာ်ဃုာ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤတမံၤဃီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဖၢန့ၣ်ဃုာ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ကတၢၢ်ဒီးအတၢ်မၤအဂ့ၢ်တမံၤဃီန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်စံးကတၢၢ်တမံၤဃီန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ညိန့ၣ်သုတၢ်ကတၢၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတမံၤဃီန့ၣ်လီၤ.

အဒိ,ဆိကမိၣ်ပာ်သးယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤဘျါက့ၤပူၤသံတခီဟ့ၣ်တက့ၢ်. လၢမးသဲ ဇးၤၤ,ပဖးဘၣ်ကစၢ်အတၢ်ကတၢၢ်ဒီးအတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂ့ၢ်ဒ်အံၤ:

ဘၣ်ဆၣ်ဒီး,ဒ်သိးသုကသ့ၣ်ညါလၢပူၤကညိဖိခွါအံၤ,အိၣ်ဒီးအစိကမီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလၢအကပျၢတၢ်ဒဲးဘး... တုၤန့ၣ်တစ့,စံးဘၣ်ပူၤသံတခီဟ့ၣ်တက့ၢ်,ယစံးဘၣ်န့ၣ်,ဂဲၤဆၢထၢၣ်,ဒီးစိာ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤမံ,ဒီးက့ၤက့ၤဆူန့ၣ်ဟံၣ်တက့ၢ် (မးသဲ ဇးၤၤ).

ခဲအံၤဒိကန့ၣ်မၤကူး ၂:၁၀-၁၁:
ဘၣ်ဆၣ်ဒီး,ဒ်သိးသုကသ့ၣ်ညါလၢပူၤကညိဖိခွါအံၤအိၣ်ဒီးအစိကမီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလၢအကပျၢတၢ်ဒဲးဘးဒီး (စံးဘၣ်ပူၤသံတခီဟ့ၣ်တက့ၢ်), ယစံးဘၣ်န့ၣ်,ဂဲၤဆၢထၢၣ်,ဒီးစိာ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤမံ,ဒီးက့ၤက့ၤဆူန့ၣ်ဟံၣ်တက့ၢ် (မၤကူး ၂:၁၀-၁၁).

မၤကဒီးတဘျီ,လၢလူၤကညိ ၅:၂၄ န့ၣ်,ပဖးဘၣ်တၢ်အံၤ:
ဘၣ်ဆၣ်ဒီး,ဒ်သိးသုကသ့ၣ်ညါလၢပူၤကညိဖိခွါအံၤ,အိၣ်ဒီးအစိကမီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလၢအကပျၢတၢ်ဒဲးဘးဒီး, စံးဘၣ်ပူၤလၢအသံတခီဟ့ၣ်တက့ၢ်,ယစံးဘၣ်န့ၣ်,ဂဲၤဆၢထၢၣ်,ဒီးစိာ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤမံ,ဒီးက့ၤက့ၤဆူန့ၣ်ဟံၣ်တက့ၢ် (လူၤကညိ ၅:၂၄).

လၢတၢ်အဒိဝဲအံၤအပူၤ,ပထံၣ်ဘၣ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအလီၤဂၢ်လိာ်သးတဘျီစ့ၣ်စ့ၣ်ပာ်ဃုာ်တၢ်မၤလီၤလးတမံၤဃီအတၢ်ကွဲးနီၣ်လၢအဘူးလီၤဂၢ်လိာ်သးတဖျါဘၣ်တဖျါန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲပူၤလၢအလဲၤသယဲၤလိာ်အသးအကတဖၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အိၣ်အစ့ၤကတၢၢ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တမံၤဃီသၢဘၣ်အကျိၣ်ခဲဘၣ်အပူၤပာ်ဃုာ်: တၢ်မၤဘျါက့ၤ

ပျာလီတဂူ,တၢ်ဟီထီၣ်ကွၢ်တၢ်နါလၢကပုးရဲၣ်အပူၤ,တၢ်မၤဘျီကွၢ်စၢ်ပုးတဂူအမံၤပၢ်ပိာ်မုၢ်,တၢ်မၤဘျီကွၢ်ကလံၤမုၢ်
လၢပီၣ်လဲၣ်,တၢ်ဒုးဂဲၤဆၢထၢၣ်ကွၢ်စၢ်ယၢအုၣ်အဖိမုၢ်,တၢ်အးလီၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤဆူပူၤတဆံၣ်ဂၤ,ယုၣ်ဂျၢးအတၢ်ဟးလၢ
ထံဖီခိၣ်,တၢ်မၤဘျီကွၢ်ပူၤအစုၣ်,တၢ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ပူၤဂီၢ်မုၢ်ယဲၣ်ကထိလၢကိၣ်ယဲၣ်ဖျါၣ်ဒီးညးခံၣ်ဘျီ,ဒီးယုၣ်ဂျၢးအတၢ်လဲ
လိာ်အကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်သာဘျီ,မးသဲ,မၤကူးဒီးလူၤကၢၣ်,ညီန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဒီးစံးနီၣ်ပတုၣ်ခဲ ဒီဖျိအနီၣ်နီၣ်အဝဲ
သ့ၣ်ကွၢ်သကိးတၢ်လၢ,ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်တမံၤဃီ,မဲာ်ထံကလၢတဘျီဃီ,နစံးသ့န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်တဘျီတ
ခီၣ်ဟ့ၣ်ပူၤတၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်,ဘၣ်မနုၤအဃိပလိာ်ဘၣ်သာဘျီဖဲထဲတဘျီဇၢလၢဝဲလိာ်ဝဲလၢပကနၢ်ပၢၢ်အိၣ်အဂီၢ်
လဲၣ်? န့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်တၢ်သးတမ့ၢ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအလီၤကလိာ်လိာ်အသးသာဘျီကလိာ်မၤကွၢ်တ
ဘျီဒီဖျိအဝဲသ့ၣ်တဘျီစုၣ်စုၣ်အနီၣ်နီၣ်နီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်တမံၤလၢအလီၤဆီလိာ်သးတစဲးတမ့ၢ်,ဒီးမ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်
လၢပထံၣ်ဘၣ်တၢ်လီၤဆီတနီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဘျီစၢၤန့ၣ်လီၤ. စၢ်မၤကူးအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မ့ၢ်တၢ်သးခုက
စီၣ်,လၢအအိၣ်ဒီးအလွဲၣ်အါန့ၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အကတနီၤဒီးအနီၣ်နီၣ်တဲပူၤအနီၣ်တကတဘျီတကအတၢ်ဃဲပူၤ
တနီၤလၢအတီဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအဖုၣ်ဒ်လဲာ်,ပူၤတကတဘျီတကအဂ့ၢ်ဘၣ်တၢ်တဲအိၣ်ဖး
ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. စၢ်မးသဲမ့ၢ်ပူၤလၢအစီၣ်တၢ်ဃဲပူၤတဖၣ်န့ၣ်လၢအဖုၣ်လီၤဒိၣ်အပူၤဒီဖျိအဝဲတၢ်ကွဲးစးပၢၢ်တၢ်
အါမးလၢအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးလီၤဆီဒ်တၢ်,စၢ်မးသဲတၢ်ကွဲးစးဖၢန့ၣ်ယုၣ်ဂျၢးအတၢ်သိၣ်လိ
သီလိ,လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မၤကူးလီၤလီၤဆီဆီပာ်တၢ်ကွၢ်ယုၣ်ဂျၢးအတၢ်သိၣ်လိသီလိအါဒ်တၢ်တက့ၢ်န့ၣ်
လီၤ. အဃိစၢ်မးသဲအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဟ့ၣ်ပူၤယုၣ်ဂျၢးလၢအအိၣ်ဒီးအစိအကမီၤ,ယုၣ်ဂျၢးလၢအသိၣ်လိတၢ်,
ဒီးနမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးယုၣ်ဂျၢးအတၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်ကွဲးဖျိဖုၣ်သံးဃာ်အိၣ်ဒီး,အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မးသဲန့ၣ်
လီၤ. ဘၣ်ဆၢလူၤကၢၣ်ဟ့ၣ်ပူၤမနုၤတဖၣ်လဲာ်? တုၤလဲ,လူၤကၢၣ်သန့ၣ်က့ဟ့ၣ်ပူၤတၢ်သိၣ်လိသီလိအါမးလီၤ. လူၤ
ကၢၣ်ဟ့ၣ်ပူၤတၢ်ကတိၤဒိလီၤလီၤဆီဆီ-အါန့ၣ်မးသဲ-ဒီးအဝဲဟ့ၣ်စုၣ်ကိးပူၤယုၣ်ဂျၢးလၢအအိၣ်ဃုာ်လၢအအိၣ်ထံး
တူၤလၢအကတၢ်,အဲၣ်,အံးကွၢ်ကဟ့ၣ်ကယာ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပူၤတနီၤဆီကမိၣ်ဝဲလၢလူၤကၢၣ်တမ့ၢ်ဒ်ထဲကသံၣ်သ
ရၣ်ဇၢဘၣ်,မ့ၢ်မ့ၢ်စုၣ်ကိးပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢအဃုသ့ၣ်ညါပူၤကညီအသ့ၣ်အသးအဂ့ၢ်တက;အဝဲဒုးသ့ၣ်
ညါပူၤကညီအတၢ်သးဂဲၤသ့ၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတကန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,ယဆီကမိၣ်,လၢလံာ်တၢ်သးခုက
စီၣ်သာဘျီအပူၤ,ပဒီးန့ၣ်လံာ်အလုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်,လီၤဆီသာဘျီ,လၢပကဘၣ်
ဟံးဒိၣ်အိၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ဖဲထဲၣ်ဝိလ်ခၢၣ် Dr. Peter Walker

ယဆီကမိၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢဘၣ်မနုၤပဘၣ်အိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်သာဘျီလၢအကွဲးနီၣ်ယုၣ်
ဂျၢးအတၢ်အိၣ်မူလၢအါဒ်တၢ်တက့ၢ်လၢကဲတဘျီဃီအပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်ဒီးတၢ်ဃဲတၢ်လၢဘၣ်ဃး
ယုၣ်ဂျၢးမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်တၢ်ဖိၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢပူၤကွဲးနီၣ်တၢ်တကတနီၤတန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. အဃိ,ဖဲယဆီကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢ
ယုၤအဲၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်,ပူၤကွဲးလံာ်တအိၣ်နီၣ်တကလၢကဒုးန့ၣ်တၢ်လၢယုၣ်ဂျၢးမၤလၢပူၤ,တၢ်လၢယုၣ်ဂျၢးစံး,ဒီးတၢ်လၢ
ယုၣ်ဂျၢးမၤဝဲအတၢ်လီၤဆီလုၤတုၤလုၤတီၤလၢပဂီၢ်ဘၣ်လီၤ. သန့ၣ်က့ယအဲၣ်ဒီးဟံးဖျိအါထီၣ်လၢ,ပကြးဟံ
သ့ၣ်ဟံးသးတၢ်လီၤဆီလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အံၤအဘျီစၢၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လဲ,အဝဲသ့ၣ်စံးဘၣ်ဃးတၢ်တ
မံၤဃီ,ဘၣ်ဆၢတၢ်ထံၣ်လီၤဆီဒီးအလွဲၣ်လီၤဆီအိၣ်ဝဲလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဘျီစုၣ်စုၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဃိ,
လၢစုတခီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်စံးဘၣ်ပူၤတၢ်လၢယုၣ်ဂျၢးမၤဒီးတၢ်လၢယုၣ်ဂျၢးမၤလၢပူၤအတၢ်ဃဲပူၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ,ဒီးတ
ဘျီဃီ,တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်ဒုးန့ၣ်စုၣ်ကိးပူၤယုၣ်ဂျၢးအတၢ်အိၣ်ဖျါအကတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ,လီၤကဲဒီးတၢ်ဟံ
ဖျိတၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်လၢအတဆီတလဲအလွဲၣ်ဒီးအက့ၢ်အဂီၢ်တပယုၣ်ဃီKaleidoscopeတခါ,တၢ်ခဲလၢာ်
အိၣ်ဝဲလၢခဲလုၢ်အါစကိၣ်အပူၤ,ဒီးလၢနကွၢ်အိၣ်လၢအန့ၣ်လီၤဆီကိးန့ၣ်ဒီးဒီးနထံၣ်တၢ်ဂီၢ်လီၤဆီဘၣ်ဃးယုၣ်
ဂျၢးမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိပထံၣ်ယုၤအတၢ်ကူၣ်သ့ၣ်,သးစီဆံၣ်အတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိကမီၤလၢပူၤကညီအသး
ကံၢ်ပူၤ, လၢတၢ်ဟ့ၣ် ပူၤတၢ်အကတၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျၢးန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်သီမးစံးရဲၣ်န့ၣ် Dr. Thomas Schreiner

ထိုဒါဒီးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအလီၤကလိာ်အသးတဖၣ်အံၤ,လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ယါဟ့ၣ်အတၢ်ပိးတၢ်လီၤအါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်လီၤဆိဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ဖဲစါယါဟ့ၣ်ကွဲးနီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢယုၣ်ဂျူးဟးလၢထံပိခိၣ်ဒီးလုၢ်အိၣ်ပှၢၤဂီၢ်မုၢ်ယဲၣ်ကထိန့ၣ်, အဝဲပာ်ဖျိၣ်တၢ်မၤအသးအါမးလၢအတဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အိၣ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအလီၤကလိာ်အသးတဖၣ်အပူၤဘၣ်လီၤ. အဒိ,စါယါဟ့ၣ်ပာ်ဖျိထီၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဆိတလဲထံဆူစပံးထံ,ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးဂျၢမရံမုၢ်,ဒီးယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဒုးဂဲၤဆၢထၢၣ်စါလိၤစရူးလၢတၢ်သံန့ၣ်လီၤ.

ယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်ဒီးအသးသမူအတၢ်ဃဲၤပူမုၢ်လီၤဆိလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၣ်ဘ့ၣ်အပူၤဘၣ်ဆၣ်,လွံၣ်ဘ့ၣ်လၢာ်အုၣ်အသးလၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဒီးဘျၢ,ယုၣ်ဂျူးအတၢ်အိၣ်သကိးတၢ်ဒီးအပျဲၣ်အဘိၣ်လၢအံၤကတၢ်,ယုၣ်ဂျူးအတၢ်သံလၢထူစ့ညါအလီၤ,ဒီးယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၢ်လၢတၢ်သံန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤပလိာ်လိာ်သးဒီးတၢ်လီၤဆိလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အံၤအပူၤဆၢတၢ်ဆူတၢ်တဲဖျိထီၣ်လၢအသးတြီၤလိာ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ,ခဲအံၤပကဃၣ်ဃီၤပသးဆူကျိၤကျဲၤလၢတၢ်ပာ်ဖျိၣ်ကွဲးဂီၢ်တဖၣ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အါအကျိၤအကျဲၤတဖၣ် Theories of Composition

ခိဖျိတၢ်လီၤပလိာ်အါမးအိၣ်ဝဲလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအလီၤကလိာ်အသးတဖၣ်အဘၣ်စၢၤအံၤအဃိ,ပှၢၤကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျိၤကျဲၤတဖၣ်ဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အါအတၢ်စံၣ်စါတဲစါန့ၣ်လီၤ. ကျိၤကျဲၤတဖၣ်အံၤညါန့ၣ်သဘံၣ်သဘုၣ်ဒီးဘံဘူဝဲသ့ဖဲစးထီၣ်မၤလိအါအိၣ်ထံးအခါန့ၣ်လီၤ. ပကဃၣ်ဖျိၣ်ဖုၣ်လီၤကျိၤကျဲၤလၢအမံၤဟူသ့ၣ်ဖျိတဖၣ်လၢကျဲၤဒ်အံၤ: ပှၢၤကျိၣ်ထံတၢ်အါမးန့ၣ်ဝဲလၢလံာ်မၤကွဲးဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်အဆိကတၢ်,ဒီးလၢမးသဲဒီးလူၤကုၣ်သ့တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအဟဲလၢမၤကွဲးဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပှၢၤကျိၣ်ထံတၢ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢမးသဲဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်အဆိကတၢ်,ဒီးလၢမၤကွဲးသ့တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအဟဲလၢမးသဲ,ဒီးလၢလူၤကုၣ်သ့တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအဟဲလၢမးသဲဒီးလူၤကုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးပှၢၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢမးသဲဒီးလူၤကုၣ်ဒီးသန့ၣ်ထီၣ်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢအတအိၣ်လၢဝဲဒီးပှၢၤ,ဒီးလၢမၤကွဲးသ့တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအဟဲလၢမးသဲသ့ၣ်လၢာ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ် ထံၣ်သ့အသိး,တၢ်ထီၣ်သတြီၤကျိၤကျဲၤတဖၣ်အံၤအလုၢ်အလၢလၢအတက့ၢ်လဲၣ်ဒၣ်လဲၣ်ဘံဘူတဆံးတက့ၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ထိုဒါဒီးတၢ်အံၤ,တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်ယါဟ့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢအဘၣ်လီၤဘၣ်စးယိယိဖိန့ၣ်လီၤ. ပှၢၤကျိၣ်ထံတၢ်အါအါကတၢ်အါလီၤတူၢ်လိာ်ဝဲလၢအဝဲကွဲးဝဲလၢတၢ်ယၢဖျိၣ်ဘူးကကတၢ်,ဒီးလီၤပလိာ်လိာ်သးအစ့ၤကတၢ်ဒီးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်လၢအလီၤကလိာ်အသး,တဘျီမ့တမ့ၢ်ကိးဘျီဒဲဒီးလီၤ. တဘျီတခိၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်ဝဲလၢအဝဲဟးဆဲးတၢ်စံးကဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအဝဲသ့ၣ်ညါတုၢ်အဘၣ်တၢ်ယၢထီၣ်အါလၢလံာ်လီၤကလိာ်အသးတဖၣ်အပူၤ,ဒီးဃုထာဝဲလၢကဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအါထီၣ်လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးအါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်ဒီးပှၢၤတၢ်လၢအဝဲမၤတၢ်သးခုကစီၣ်ဆူအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဃုၣ်ဒီးကျိၤကျဲၤလၢတၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်တဖၣ်အံၤလၢပသးပူၤ,ပကဃၣ်ကတိၤဘၣ်ဃးတၢ်အမ့ၢ်အတီၤလၢပကဘၣ်စီၤတံၢ်ဃာ်အါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤ Certainty

လၢအခိၣ်ထံးလံာ်လံာ်,ပကဘၣ်အါလီၤအိၣ်လီၤလၢပှၢၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်ညါန့ၣ်သ့တၢ်လၢတၢ်ကတိၤထးခိၣ်အါဒီးတၢ်ကွဲးအါအလုၢ်အလၢတဖၣ်-ဒီးတၢ်အံၤပတဘၣ်သးဒုဒိလၢတၢ်တီၤတၢ်လီၤဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒီးအတၢ်စိတၢ်ကမီၤဘၣ်လီၤ. အဃိ,တၢ်ကမ့ၢ်တအိၣ်ဝဲနီၣ်တမံၤလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤဃုၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လၢပှၢၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဂၤတဂၤဒီးသန့ၣ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်ပိးတၢ်လီၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢအပူၤကွဲးအိၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒ်လူၤကုၣ်ကွဲးဝဲလၢ လူၤကုၣ် ၁:၁-၃:

တၢ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အါသပှၢၤတၢ်လၢပကျိၤ,ဒ်ပှၢၤလၢအထံၣ်တၢ်လၢအမဲာ်ဒီးမၤအကလုၢ်အကထါအတၢ်မၤလၢအခိၣ်ထံးလံာ်လံာ်,ဟ့ၣ်လီၤပှၢၤအသိး,အကူၢ်မ့ၢ်ပှၢၤအါဂၤပာ်တုၢ်အသးလၢအကကတိၤကွဲးဝဲဒီး,ယဲဒၣ်အံၤလၢအခိၣ်ထံးလံာ်လံာ်ယဃုတီၢ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်ခဲလၢာ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီး,ဘၣ်ယသးလၢယကွဲးန့ၣ်န့ၣ် (လူၤကုၣ် ၁:၁-၃).

တၢ်မၤအသးလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အါထီၣ်မ့တမ့ၢ်စ့ၤလီၤန့ၢ်အနီၣ်ဂံၢ်ကဘၣ်မ့တသ့ဘၣ်လီၤ... ပှၤ
လၢအဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ်အါဆူပှၤလၢအမ့ၢ်,ယုၣ်ဂျူ,ဟ့ၣ်လီၤပှၤလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢတၢ်ထံၣ်လွံၢ်ကဟ,
ဘၣ်ဆၣ်မၤစဲဘူးအါ တပူၤဃီလၢသးတမံၤဃီန့ၢ်လီၤ.

အံၣ်ရဲၣ်ယးစံးဝဲအဝဲတသ့ၣ်ညါတၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဝဲဝဲလံာ်လွံၢ်ဘ့ၣ်အကျါတဘ့ၣ်ဘ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘီၣ်လိာ်လၢအ
အဂ့ၢ်မ့တမ့ၢ်ဖဲလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အဂၤအိၣ်ဝဲအါန့ၢ်လံာ်လွံၢ်ဘ့ၣ်အံၤလၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်အါလၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါလၢတၢ်အိၣ်
ဖျါအပူၤဘၣ်လီၤ.

ပှၤကွဲးလံာ်လၢတၢ်န့ၢ်အါသ့တဖၣ် Trustworthy Authors

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအစ့ၤကတၢ်အိၣ်ဝဲသၢထံၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျါလၢပျၢအတၢ်န့ၢ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ်
အံၤဒုၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါတူၢ်လိာ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်ဒ်တၢ်အမ့ၢ်အတီၢ်နီၣ်နီၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကွဲး
အါလၢပှၤကွဲးလံာ်လၢတၢ်န့ၢ်အါသ့တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ယုၢ်န့ၢ်အမံၤလၢတၢ်ကွဲးနီၣ်အုၣ်အသးလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်
ကမိၤလၢပှၤထီၣ်ဒါတသ့နီၣ်တကတၢ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.

လီၤကံၢ်ဒိၣ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပှၤကွဲးလံာ်တဖၣ်တၢ်တသ့ၣ်ညါအါလၢအခိၣ်ထံးဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လီၤကံၢ်
စ့ၤကီးလၢဖဲအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဆိကတၢ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤအါအဆၢကတီၢ်န့ၢ်,အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အါလၢပှၤလၢအ
သ့ၣ်ညါပှၤကွဲးလံာ်တဖၣ်,မ့တမ့ၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်တၢ်နီၣ်လီၤအါဒၣ်လဲာ်လၢတၢ်ပရၢတဖၣ်ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ်ပှၤကွဲးလံာ်န့ၢ်လီၤ. ဒီး
လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အဆိကတၢ်တဖၣ်န့ၢ်,ခရံၣ်ဖိအတၢ်ကွဲးမၤဘၣ်ထွဲလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်ဃုာ်ဒီးမးသဲ,မၤကူး,လူၤ
ကၣ်ဒီးယီၤဟ့ၣ်-ပှၤလွံၢ်ဂၤလၢတၢ်သ့ၣ်ညါအါလၢလံာ်စီဆ့ၣ်အသိဒ်တၢ်အိၣ်ဖျါအပၢလၢအအိၣ်ဒီးမံၤဂ့ၢ်သ့ၣ်ဂ့ၢ်တဖၣ်လီၤ.

ပှၤတၢ်မၤဖိအတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤတၢ်လၢအဘၣ်ဝဲ Apostolic Approval

ခံ,ပှၤခရံၣ်ဖိလၢပျၢတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤသးလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အလီၤလၢနီၣ်ထီၣ်နီၣ်ဒုးအပူၤဖျါတၢ်
ဂ့ၢ်လၢလံာ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဒီးပှၤတၢ်မၤဖိအတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤတၢ်လၢအဘၣ်ဝဲန့ၢ်လီၤ.

မးသဲဒီးယီၤဟ့ၣ်ပှၤတၢ်မၤဖိတဖၣ်,ထံၣ်ယုၣ်ဂျူ,အတၢ်ကတီၢ်ဒီးတၢ်မၤတဖၣ်လၢအမဲာ်ချံန့ၢ်လီၤ. မၤကူးဘၣ်
တၢ်ဆိကမိၣ်အါလၢအဒီးန့ၢ်အတၢ်ပီးတၢ်လီၤအါကတၢ်လၢစီၤပုးတရူး,လၢအစံးကတီၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲး
စီၤမၤကူးဒ် “ယဖိခွဲ” လၢ ဝပုးတရူး စူးဝ၃ န့ၢ်လီၤ. ဒီးဒ်ပထံၣ်ဘၣ်တၢ်လံာ်အသိး,လၢလူၤကၣ် ဝးဝ-၄ န့ၢ်,လူၤကၣ်ဘၣ်တဲ
ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဝဲဒီးသန့ၤထီၣ်အတၢ်ကွဲးလၢပှၤလၢအထံၣ်တၢ်လၢမဲာ်ချံတဖၣ်အတၢ်ကွဲးအဖီခိၣ်န့ၢ်လီၤ.

အါန့ၢ်အန့ၢ်,လၢအဝဲအတၢ်အိၣ်ဖျါတၢ်စံၣ်စိတဲစိ **Ecclesiastical History** အပူၤ,ယုၤစံာ်ယးပာ်ဖျါ
ထီၣ်ဝဲလၢပှၤတၢ်မၤဖိယီၤဟ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအာၣ်လီၤအီၤလီၤဝဲလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အဂၤသၢဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်
ဝဲတချူးအဝဲကွဲးအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအလံာ်န့ၢ်လီၤ. ဒိကန့ၢ်တၢ်လၢယုၤစံာ်ယးကွဲးဝဲဘၣ်ဃးတၢ်မၤဖိယီၤဟ့ၣ်လၢအလံာ်အ
ဘၣ် ၃,အဆၢဒိၣ် ၂၄, အဆၢဖိ ၇ အပူၤ:

လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်သၢဘၣ်ယၤထီၣ်တုၢ်လံမးသဲ,မၤကူးဒီးလူၤကၣ်ဟဲန့ၢ်လီၤဆူပှၤကီးကဒီးအစုပူၤဒီးလၢအနီၣ်
ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအစုပူၤစ့ၤကီး,အဝဲသ့ၣ်စံးဝဲလၢအဝဲတူၢ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးအုၣ်အသးလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီန့ၢ်
လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်အုၣ်သး Witness of the Church

ဒီးသၢ,လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ်လၢာ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤဆီၣ်ထွဲအါလၢတၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်အုၣ်သးလၢတၢ်ယၤ
ဖျါအပူၤန့ၢ်လီၤ. လံာ်လွံၢ်ဘ့ၣ်လၢာ်အသးပှၤတုၢ်မးလၢပှၤလၢအအိၣ်မူလၢအထံၣ်ယုၣ်ဂျူ,အတၢ်အိၣ်မူဒီးအတၢ်မၤလၢအ
မဲာ်ချံညါကွဲးမ့တမ့ၢ်အာၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးသ့ဝဲန့ၢ်လီၤ. ဒီးဒ်အကဲထီၣ်တုၢ်အသိး,ပှၤလၢအထံၣ်တၢ်လၢအမဲာ်ချံတ
ဖၣ်အာၣ်လီၤဝဲဖျါတူၢ်လိာ်ဝဲလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျါအပူၤလၢန့ၢ်သီဆိဆိတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

ယုၤအုၣ်အသးလၢအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအကလုာ်ကထိအပူၤန့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢကမၤစၢၤပှၤအဂီၢ်,ပကွၢ်သကီး
တၢ်စံၣ်စိတဲစိအတၢ်မၤအသးလၢအဘၣ်တၢ်ယၤထီၣ်အါလၢတၢ်ကွဲးစီဆ့ၣ်အပူၤသ့ဝဲ,ဒီးပထံၣ်ဘၣ်လၢအဝဲ
သ့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လၢပသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်စံၣ်စိတဲစိလၢတၢ်အိၣ်ထံးဒိၣ်ဘီအဂၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်က

စဉ်တဖန်” နှင့်လည်း။ အဝဲသွန်တဖန်မုၢ်လံာ်လၢအတဲတၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်ဃဲၤပူၤန့ၣ်လီၤ။ ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်တဲ
နီၣ်နီၣ်မုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?

တၢ်ကတိၤ တၢ်သးခုကစီၣ် “gospel” ကျိၣ်ထံၣ်ဟ့ၤလ့ၣ်အတၢ်ကတိၤ ယူၤအၣ်ကံးလံာ်အိၣ် euangelion
လၢအခိပညီၤယိယိဖိမုၢ် “တၢ်သးခုကစီၣ်” နှင့်လီၤ။ အဃိ,ဖဲလံာ်စီဆံၣ်စံးကတိၤဘၣ်ဘၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်သးခုကစီၣ်န့ၣ်,အဝဲ
ပညိၣ်ဃီၤဝဲဆူတၢ်သးခုကစီၣ်ဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျူးအဝုၢ်န့ၣ်လီၤ။ ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဝဲအံၤအနီၣ်နီၣ်မုၢ်မနုၤလဲၣ်?
ဒီးတၢ်မနုၤအတၢ်ဃဲၤပူၤလၢလံာ် တၢ်သးခုကစီၣ်တဖန်စံးကတိၤဘၣ်ဃးအဝဲအဝုၢ်လဲၣ်?

လၢတၢ်ကစံးဆၢကတၢ်သ့ကွၢ်တဖန်အံၤအဂီၢ်,ပကဘၣ်န့ၣ်ပၢၢ်လၢတၢ်ကတိၤ “gospel” တဘျီတခါပညိၣ်
ဝဲဆူတၢ်ကစီၣ်အကလုာ်လီၤလီၤဆီဆီတဖန်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢပုၤအပူၤန့ၣ်လီၤ။ လီၤဆီဒုၣ်တၢ်,ဖဲစီၤပၤမ့တမ့ၢ်ပုၤပၢၢ်ဒုးသုး
တဖန်မၤန့ၣ်ကီၢ်တဖန်န့ၣ်,အဝဲသ့တဘျီတခါမၤတီၢ်မုၢ်အတၢ်ကံးသတြီထီၣ်ဘၣ်ဃးအဝဲသ့အတၢ်မၤန့ၣ်လၢတၢ်ဘိး
ဘၣ်သ့ညါအပူၤတၢ်ကံးအီၤလၢ “တၢ်သးခုကစီၣ်” နှင့်လီၤ။ လၢတၢ်သူတၢ်ကတိၤအကူၣ် “gospel” အံၤ, “တၢ်သးခု
ကစီၣ်” မုၢ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ညါဘၣ်ဃးစီၤပၤတၢ်အတၢ်မၤန့ၣ်ဒီးလၢအတၢ်ပၢၢ်တဖန်တၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤဆူအပူၤဂီၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ။
နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,တၢ်အံၤမုၢ်စ့ၢ်ကံးတၢ်ကတိၤအကူၣ်လၢတဘျီတခါတၢ်သူအီၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အလီၢ်လံာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။

အဒိ,ဒိကန့ၣ်တၢ်ကတိၤလၢဝံယဂျါယၤ ၅၂:၇:
ပုၤလၢအစံၣ်တၢ်တဲလီၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢအစံၣ်တၢ်တဲလီၤတၢ်ဃူတၢ်ဖိး,လၢအစံၣ်တၢ်တဲလီၤတၢ်အတုၤ,လၢ
အဘိးဘၣ်သ့ညါပုၤလၢတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤလၢအစံးဘၣ်စံယိၣ်,နကစၢ်ကဲစီၤပၤန့ၣ်အခိၣ်အိၣ်လၢကစၢ်လီၤ
န့ၣ်မုၢ်အစံးအလၢဆံးဒိၣ်လဲၣ် (ယဂျါယၤ ၅၂:၇)။

လၢလံာ်စီဆံၣ်တတီၤအံၤအပူၤ,ဝံယဂျါယၤထံၣ်မ့ၢ်ပုၤစိၣ်တၢ်ကစီၣ်တဖန်အတၢ်သးဘူးသးလီၤလီၤလဲၣ်လၢက
စၢ်ကလိဝဲးတရံးယဂျါယၤလ့ၣ်အဖီခိၣ်ဘိးဘၣ်သ့ညါတၢ်သးခုကစီၣ်လၢအံၤစ့ၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢအထံအကီၢ်ပူၤအက
တီၢ်န့ၣ်လီၤ။ အဝဲသ့ဘိးဘၣ်သ့ညါတၢ်ဃူတၢ်ဖိးဒီးတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤခိၣ်ဖျါလၢယုၤအတၢ်ပၢၢ်တၢ်လၢတၢ်ခဲလၢာ်အဖီခိၣ်
အဃိ နှင့်လီၤ။

လၢဝံယဂျါယၤအတၢ်ကတိၤဆိပာ်အတၢ်အိၣ်သးအပူၤ,ယုၤအတၢ်ပၢၢ်-တၢ်သူထီၣ်အဘိအမုၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီ
ခိၣ်-မုၢ်တၢ်သးခုကစီၣ်လၢအံၤစ့ၢ်ဒီးယုၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်တဖန်ကဘၣ်န့ၣ်ဟူဝဲန့ၣ်လီၤ။ အဝဲန့ၣ်မုၢ်တၢ်ကစီၣ်လၢယုၤအတၢ်ပၢၢ်
တၢ်ဒိစီၤပၤအဖီလၢ,အဝဲသ့ကအိၣ်ဘိးဘၣ်လၢအဝဲသ့ဒုၣ်ဒါအစုပူၤဒီးအိၣ်မူလၢယုၤအဘိအမုၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါၣ်လီၤစီၤ
လီၤထီ နှင့်လီၤ။

ဘၣ်ဆၣ်လၢဝံယဂျါယၤအမုၢ်န့ၣ်အပူၤ,ယုၤတမၤဝံတၢ်အံၤဘၣ်. ဝံယဂျါယၤအတၢ်ကတိၤဆိပာ်ကွၢ်ဃီၤတၢ်ဆူ
မုၢ်န့ၣ်လၢအကတဲဖဲယုၤကတဲလၢအစိကမိၤဒိစီၤပၤလၢအပၢၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်လီၤ။ ဒီးတၢ်သးခုကစီၣ်လၢမးသဲ,မၤကူး,လူၤကုၣ်
ဒီးယီၤဟ့ၣ်စံးဝဲလၢမုၢ်တနံၤအံၤလၢအံၤကတၢ်ဘၣ်တၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်တၢ်လံာ်အီၤလၢယုၣ်ဂျူးအပူၤလီၤ။ ပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုက
စီၣ်ကံးဂးဒဲးတဲတၢ်ဃဲၤပူၤတယုၤဃီ,ပညိၣ်ကဒါက့ၤဝဲဆူယုၣ်ဂျူးဒိပုၤတတၢ်လၢအဟဲစိၣ်ယုၤအဘိအမုၢ်,ဒီးပုၤလၢအမၤလၢပုၤ
လံာ်စီဆံၣ်အလီၢ်လံာ်အတၢ်ကတိၤဆိတဖန်န့ၣ်လီၤ။ အဝဲသ့မုၢ်ပုၤစိၣ်တၢ်ကစီၣ်ဖိတဖန်လၢအအိၣ်ဒီးခိၣ်အစံးအလၢပုၤလၢ
အဘိးဘၣ်သ့ညါတၢ်သးခုကစီၣ်လၢယုၤအဘိအမုၢ်ဟဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါအစီၤပၤလၢအံၤကတၢ်: ယုၣ်ဂျူးန့ၣ်လီၤ။ ဘိမုၢ်အတၢ်
ဟဲအတၢ်ဃဲၤပူၤတယုၤအံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးအခိၣ်သ့ညါလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၤဘၣ်နီၤဟ့ၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ။

တကျါဃီဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ,တကြားမုၢ်တၢ်ကမၤကမၤလၢပကမၤလိဘၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အသီအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်
တဖန်သူတၢ်ကတိၤအကူၣ် “တၢ်သးခုကစီၣ်” ဒီး “တၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်” တဘျီဘၣ်တဘျီစ့ၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤအကူၣ်ပညိၣ်
ဝဲဆူယုၤအဘိအမုၢ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ကတိၤ “တၢ်သးခုကစီၣ်” အကူၣ်အဂီၢ်အကလုာ်ကလုာ်အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲထဲဒုၣ် ၂၃ ဆၢဖိလၢ
မးသဲ,မၤကူး,လူၤကုၣ်ဒီးယီၤဟ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ ထီဒါဒီးတၢ်အံၤ,တၢ်ကတိၤအကူၣ်ဒိအမုၢ် “စီၤပၤ” “ယုၤအဘိအမုၢ်, ” ဒီးမး
သဲအတၢ်ကတိၤအကူၣ်လီၤလီၤဆီဆီ “မူခိၣ်အဘိအမုၢ်” ဘၣ်တၢ်သူအီၤဘူးထီၣ်အဘျီ ၁၅၀ နှင့်လီၤ။

ခဲအံၤပန့ၣ်ပၢၢ်တုၤလံာ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ကံးဘၣ်ဒဲးတဲတၢ်ဃဲၤပူၤတယုၤဃီလၢအဘၣ်ဃးယုၤအဘိအမုၢ်ဝံ,
ပကကွၢ်သကံးအဝဲသ့အတၢ်ပာ်ဒိၣ်လၢယုၣ်ဂျူးအဖီခိၣ်ဒိစီၤပၤလၢအဟဲစိၣ်ယုၤအဘိအမုၢ်န့ၣ်လီၤ။

ယုဒရှုး JESUS

ပတ်ကတိာသကိးယုဒရှုးဒီးဘိမုဂ်တဂွာ်ကနီဖးလီအသးသတိာန့န့လီ. တၢ.ပကဆိကမိဂ်ပတ်သးတၢအုဂ်သး တနီလၢလံာ်တၢသးခုကစီဂ်တဖၣ်ဟ့ဂ်ထီဂ်ဝဲလၢကပာ်ဖျါထီဂ်ယုဒရှုးဟဲစိဘိမုဂ်န့န့လီ. ခံ.ပကပာ်ဖျါထီဂ်ဝဲလီၤလၢလံာ်စီဆံ့သ့ဝဲလၢကစံးကတိာဘၣ်သးယုဒရှုးဒီးအဘိအမုဂ်န့န့လီ. ဒီးသၢ,ပကထံဂ်ဘၣ်လၢယုဒရှုးဟဲစိဘိမုဂ်လၢအ ပတီဂ်တဖၣ်အပူၤန့န့လီ. မ်ပကစးထီဂ်သကိးလၢတၢအုဂ်သးတနီလၢယုဒရှုးဟဲစိဘိမုဂ်န့န့တက့ၢ.

တၢအုဂ်သးတဖၣ် Proofs

ကျဲအိဂ်ဝဲဒၣ်အါမးလၢလံာ်တၢသးခုကစီဂ်တဖၣ်စံးသပုဂ်ပုဂ်ဝဲလၢယုဒရှုးအဘိအမုဂ်ဟဲလၢယုဒရှုးအပူၤန့န့ လီ. ဘၣ်ဆၣ်လၢပတၢပညိၣ်လၢတၢမၤလိဝဲအံၤအပူၤ,ပကကွၢ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးဒၣ်လၢတၢဂ့ၢသၢထံဂ်အဖီခိဂ်န့န့လီ. တၢအုဂ်သးအဆိကတၢဘၣ်သးယုဒရှုးအဘိအမုဂ်လၢပကယၤထီဂ်မ့ၢယုဒရှုးအစိကမိအတၢဒိဂ်ဘၢတၢလၢတၢဝဲတၢနီ အဖီခိဂ်န့န့လီ. ဒိကန့န့တၢလၢယုဒရှုးစံးဝဲလၢမးသဲ ၁၂:၂၈ အပူၤ:

မ့မ့ၢယဲဒၣ်အံၤ,ယမ့ၢဟီထီဂ်ကွံာ်တၢနီလၢယုဒရှုးဒီး,ယုဒအဘိအမုဂ်န့န့တုၤသပုဂ်တၢလံာ်လၢသုအိဂ်လံ (မးသဲ ၁၂:၂၈).

လၢလံာ်စီဆံ့တတိာအံၤအပူၤ,ယုဒရှုးဟီထီဂ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်တၢဝဲတၢနီန့န့လီ. ဒီးအဝဲအကံာ်အစိလၢကဟီထီဂ်တၢဝဲတၢနီတ ဖၣ်အုဂ်အသးလၢအဝဲဟဲစိဘိမုဂ်အဘိအမုဂ်န့န့လီ.

ကျဲခံဘိတဘိလၢလံာ်တၢသးခုကစီဂ်တဖၣ်ပာ်ဖျါထီဂ်ဝဲလၢယုဒရှုးအဘိအမုဂ်ဟဲစိဘိမုဂ်န့န့ဒီးဖျါယုဒရှုးအစိကမိလၢ အမၤဘျါက့ၢပုၤဆုးပုၤဆါဒီးမၤမူထီဂ်က့ၢတၢသံန့န့လီ.

လံာ်တၢသးခုကစီဂ်တဖၣ်ညီန့ၢပာ်ဖျါထီဂ်ဝဲလၢယုဒရှုးအတၢမိတၢကမိလၢကမၤဘျါက့ၢတၢ-ဒ်န့န့အသိးတၢမိ တၢကမိတမံၤဃီလၢအဝဲဟ့ဂ်ဝဲဆုအပျါအဘိတဖၣ်-မ့ၢတၢအုဂ်သးလၢအဝဲဟဲစိဘိမုဂ်အဘိအမုဂ်န့န့လီ. ပထံဂ်န့န့တၢ ဂ့ၢမိဂ်ပုၤအံၤလၢမးသဲ ၄:၂၃-၂၄,၈:၅-၁၃,ဒီး ၁၀:၇-၈ န့န့လီ. ပထံဂ်စ့ၢကိးအီၤလၢလူၤကၢ် ၉:၁-၁၁,ဒီး ၁၀:၉-ဒီးတၢ လီၤအကအါပူၤအါတီၤန့န့လီ. ဘိမုဂ်အတၢဟဲအံၤတၢထံဂ်န့ၢစ့ၢကိးအီၤလၢယုဒရှုးအတၢမိတၢကမိလၢကပျါကွံာ်တၢ ဒဲးဘးန့န့လီ.

ဒိကန့န့တၢလၢဝဲယဂျါယၤကတိာဆိပာ်မ့ၢရံၤအလၢကဟဲအဂ့ၢလၢဝဲယဂျါယၤ ၃၃:၂၂-၂၄ အပူၤ:
ယုဒမ့ၢပပုၤစံာ်ညီဂီၢ်,ယုဒမ့ၢပပုၤဟ့ဂ်လီၤတၢသိဂ်တၢသီ,ယုဒမ့ၢပစီၤ,အဝဲဒၣ်ကအုဂ်က့ၢခိဂ်က့ၢပုၤလီ. န ပျါလီၤဆုၣ်,ဟံးဃာ်ယၢ်ထုၣ်အိဂ်ထုၣ်ကလံာ်တသ့ဘၣ်. တုၤန့ၢတစုပုၤနီၤဖးတၢဂုၢ်န့ၢအါအါကလဲာ်ပုၤအစုတး ဂီၤအခိဂ်ဟးဂီၤတဖၣ်ဂုၢ်န့ၢတၢဂုၢ်န့ၢလီ. ဒီးပုၤအိဂ်ဝဲဆိးဝဲတဖၣ်န့ၢတစံး,ယမၤတကဲဘၣ်န့ၢဘၣ်. ပုၤအိဂ်ဝဲဆိး ဝဲလၢအပူၤန့ၢအတၢဒဲးဘးပျါလံာ်လီ (ဝဲယဂျါယၤ ၃၃:၂၂-၂၄).

ဝဲယဂျါယၤဒုးန့ၢဖျါထီဂ်ဝဲလၢတၢအံၤမ့ၢဝဲယုဒအစီၤပၤအတၢမိတၢကမိလၢကမၤဘျါဒီးကပျါတၢဒဲးဘးန့န့လီ. ဒီးအဝဲကတိာဆိပာ်ဝဲလၢတၢမၤဘျါက့ၢတၢဒီးတၢပျါတၢဒဲးဘးလၢခံကတၢကဟဲဝဲဒိဖျါမ့ၢရံၤအလၢမၤသီထီဂ်က့ၢ ယုဒအဘိအမုဂ်လၢဟီဂ်ခိဂ်အဖီခိဂ်န့န့လီ.

ဒီးတၢအံၤမ့ၢတၢနီၤနီၤလၢယုဒရှုးမၤတ့ၢဝဲလီၤ. အဝဲကိးထီဂ်ပုၤဂီၢ်မုဂ်လၢကန့ၢလီၤဆူယုဒအဘိအမုဂ်န့န့လီ. အဝဲဟ့ဂ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢမူလၢတၢသံအလီၤန့န့လီ. အဝဲန့ၢမ့ၢတၢကစီဂ်ဘၣ်သးတၢအုဂ်က့ၢခိဂ်က့ၢ,တၢကစီဂ်ဘၣ်သး တၢထုးထီဂ်ကွံာ်ပုၤလၢတၢဒဲးဘးန့န့လီ. ဒိကန့န့ယုဒရှုးအတၢကတိာသကိးလၢမၤကူး ၂:၉-၁၁:

မ့ၢပစံးဘၣ်ပုၤသံတခီၤညီဖဲလဲာ်တမံၤလဲာ်. မ့ၢပစံးလၢနတၢဒဲးဘးပျါလံာ်န့ၢညီတက့ၢမိ,မ့ၢပစံး,ဂဲၤဆာထာ်ဟံး န့ၢန့လီၤ,ဒီးဟးန့ၢညီတက့ၢလဲာ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး,ဒ်သိးသုကသ့ၣ်ညါလၢပုၤကညီဖဲခွဲအံၤအိဂ်ဒီးအစိကမိလၢဟီဂ် ခိဂ်ချၢ,လၢအကပျါတၢဒဲးဘးဒီး(စံးဘၣ်ပုၤသံတခီၤပတက့ၢန့ၢ),ယစံးဘၣ်န့ၢ,ဂဲၤဆာထာ်,ဒီးစိာ်ထီဂ်န့ၢလီၤမံ,ဒီး က့ၢက့ၢဆုန့ဟံာ်တ က့ၢ (မၤကူး ၂:၉-၁၁).

ယုဒရှုးဒုးကမၤကမုဂ်ပုၤကိးကဒဲးအဝဲဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢ,ဒ်ပုၤကညီဖဲခွဲဘိမုဂ်အိဂ်ဝဲဆိးဝဲလၢအပူၤအသိး,အ ဝဲအိဂ်ဒီးတၢမိတၢကမိလၢဟီဂ်ခိဂ်အဖီခိဂ်လၢကပျါတၢဒဲးဘးန့န့လီ.

လာယုဂ်ဂျူးအပူ၊ယွာအတၢ်ပာဟဲဝဲန့ၣ်လီၤ. ယွာအတၢ်ပာ၊ယွာအဘီအမုၢ်၊အိၣ်ဝဲလာဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်အခိပညီတၢ်ဆိၣ်တုၤလာယုဂ်ဂျူးအပူဂီၢ်မုၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အခိပညီလာယွာအတၢ်ယုတၢ်ဖိး. လာယုဂ်ဂျူးအတၢ်ဆိၣ်တုၤလာအပူကွံာ်န့ၣ်ယံာ်လါအါတုၤ, လာအံကတၢ်ပာဟဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဃုာ်ဒီးတၢ်အုၣ်သးတဖၣ်အံၤလာယုဂ်, ပကစံးကတၢ်ဘၣ်ဃးဝီၣ်သြဲလာလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်သုဝဲလာကစံးကတၢ်ဘၣ်ဃးယုဂ်ဂျူးဒီးအဘီအမုၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဝီၣ်သြဲ Vocabulary

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတမံၤလၢခရံၣ်ဖိတဖၣ်တဘျီတခိၣ်တထံၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အတၢ်ပာဒိၣ်ယွာအဘီအမုၢ်သတူၢ်ကလၢ်မုၢ်ဝဲလာယုဂ်ကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်သုဝဲလာကတၢ်လီၤဆိအါမးလၢကစံးကတၢ်ဘၣ်ဃးအီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်ဖျါတုၤတုၤအပူ, အဝဲသ့ၣ်သုတၢ်ကတၢ်ဒ်အမုၢ် “စီၤဟ” ဒီး “ဘီမုၢ်” န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်သုတၢ်ကတၢ်ဒ်အမုၢ် “ပာတၢ်,” “စံၣ်ညီၣ်ပာတၢ်,” “လီၤပစိာ်,” “စီၤဒၤဝဲးအဖီခိၣ်,” ဒီးတၢ်ကတၢ်အဖျါအဂၤအါမးလၢအပညီၣ်ဃီၤဝဲဆူယွာအစိကမိၢ်ဒီးအတၢ်ပာန့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲးလံာ်စီဆံၣ်အသီတဖၣ်သုဝီၣ်သြဲအကလုာ်ကလုာ်လၢကစံးကတၢ်ဘၣ်ဃးယွာအဘီအမုၢ်, ဒီးတမုၢ်ထဲတၢ်ကတၢ်အဖျါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်, မုၢ်မုၢ်အဝဲသ့ၣ်သုတၢ်ကတၢ်ဒ်အမုၢ် “စီၤဟ” ဒီး “ဘီမုၢ်” န့ၣ်လီၤ. အဃိ, အဒိ, ပထံၣ်သုလာယုဂ်ဂျူးအမံၤဒ်အမုၢ်ခရံၣ်စတိၣ် **Christos**, အခိပညီ “မုၢ်အုၣ်အာ,” “ပုၤလာတၢ်ဖူအီၤတက,” လၢအစံးကတၢ်တၢ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အလီၤလံာ်အတၢ်ကတၢ်ဘၣ်ဃးစီၤဟ, စီၤဒၤဝဲးအဖီခိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမုၢ်ပထံၣ်န့ၣ်အီၤလာတၢ်ကတၢ်ဒ်အမုၢ်ခရံၣ်အိၣ် **Kurios**, မ့တမုၢ် ကစၢ်, မံၤအသီတဖျါကဒီးလာယုဂ်ဂျူးအဂီၢ်, လၢမၤကဒီးတဘျီစံးကတၢ်ဘၣ်ဃးအီၤဒ်စီၤဟတက, ဒ်ပုၤတကလၢအလီၤကံၢ်ဒ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ကဲစၢ်အိၣ်ဒီးမံၤဒ်သီးန့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, လၢပုၤကွဲးလံာ်စီဆံၣ်အသီအတၢ်အိၣ်သးဒီးတၢ်ဆၢကတၢ်ဝဲန့ၣ်အပူ, ပုၤဂီၢ်မုၢ်န့ၣ်ပာၤတၢ်ဖိတၢ်ကမိၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤခိၣ်ဖျါတၢ်ကတၢ်ဒ်အမုၢ်, “ကစၢ်” န့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်, တၢ်ကတၢ်အရ့ဒ်ကတၢ်လၢအိၣ်ဒီးပုၤမုၢ်တၢ်ကတၢ် “ယွာအဘီအမုၢ်,” မ့တမုၢ် မုၢ်လၢမးသဲတဒိ, “မုၢ်ခိၣ်ဘီမုၢ်” လီၤလီၤဆိန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိတၢ်ကတၢ်ဝဲန့ၣ်ကတၢ်တၢ်လၢကွဲးလံာ်အပူန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံးတမံၤဘၣ်ဃးခရံၣ်အတၢ်ပာတၢ်လၢအပူဂီၢ်မုၢ်ခဲလၢာ်အဖီခိၣ်အတၢ်ပာတၢ် [ပုၤနီၣ်နီၣ်, ဘၣ်ဆၣ်မုၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်ကတၢ်ထးခိၣ်အီၤအါ, ဒ်အမုၢ်ယွာအတၢ်ပာ, ယွာအတၢ်ဖိတၢ်ကမိၢ်ပာတၢ်လၢအပူဂီၢ်မုၢ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ, တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲလီၤအသး, အဒိ, တၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်အမုၢ်တၢ်ဒ်ကန့ၣ်, တမုၢ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ထွဲဒီးမုၢ်ခိၣ်ဘီမုၢ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲဘၣ်တၢ်ပာဖျါထီၣ်အခိပညီလာစီၤဟအတၢ်ဖိတၢ်ကမိၢ်ဒီးတၢ်ဒ်ကန့ၣ်တကလုာ်ဒီးတုၤဒ်လဲာ် တၢ်ဘျီထီၣ်ဘီထီၣ်လၢအကိးထီၣ်တၢ်ရုလီၤဘၣ်ထွဲဆူယုဂ်ဂျူးန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ကြးဖာရံၣ် **Dr. Greg Perry**

ဒ်ဒၣ်တၢ်အဒိတမံၤအသိး, တၢ်ဃဲၤပူဘၣ်ဃးယုဂ်ဂျူးမၤဘျီက့ၤပုၤသံတခီဟလၢမၤကွဲး ၂:၁-၁၂ တသုတၢ်ကတၢ် “စီၤဟ” မ့တမုၢ် “ဘီမုၢ်” ဘၣ်လီၤ. သနာ်က့ၤ, အဆၢဖိ ၁၀, မၤန့ၣ်ဆိၣ်ခံပုၤလာပကထံၣ်ဘီမုၢ်အခိပညီလာတၢ်တဲဒိတယုၤဖဲယုဂ်ဂျူးစံး, “ပုၤကညီအဖီခိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ကမိၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်လၢကပျါတၢ်ဒဲးဘး” န့ၣ်လီၤ. ယွာအဘီအမုၢ်ဟဲဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢယုဂ်ဂျူးအတၢ်မၤလၢအအိၣ်ဒီးအစိကမိၢ်တဖၣ်လၢအမုၢ်တၢ်မၤဘျီက့ၤဒီးတၢ်ပျါတၢ်ကမၣ်အတၢ်ကတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်, ထီၣ်ခါလံာ်စီဆံၣ်အလီၤလံာ်အတၢ်ကတၢ်ဆိၣ်ဖျါထီၣ်ယွာအဘီအမုၢ်အလၢကပီၤ, အတၢ်ဘၣ်ဆိၣ်တုၤအနဆၢၣ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်ခဲလၢာ်လၢယုဂ်ဂျူးမၤဝဲမုၢ်တၢ်လုာ်ကွဲးဘၣ်ယွာအဘီအမုၢ်လၢကွဲးတဘီမ့တမုၢ်အဂၤတဘီန့ၣ်လီၤ.

လာလံာ်စီဆံၣ်အလီၤလံာ်အတၢ်ကွဲးလၢဒီးတၢ်မုၢ်လၢယွာအဘီအမုၢ်အဂီၢ်, လီၤဆိဒၣ်တၢ်လာလံာ်ဝဲယုဂ်ဂျူးန့ၣ်, တၢ်မုၢ်လၢဘၣ်ဃးယွာကတဲပၤဒီးပာတၢ်လၢကသုၣ်ထီၣ်အဘီအမုၢ်မုၢ်တၢ်မုၢ်လၢဘၣ်ဃးတၢ်ဆၢကတၢ်လၢတၢ်ကမၤသီထီၣ်က့ၤတၢ်, ဖဲတၢ်ခဲလၢာ်ကဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်က့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိတၢ်အကျါတမံၤလၢပထံၣ်အကဲထီၣ်အသးလၢယုဂ်ဂျူးအတၢ်မၤဒီးလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်ဒ်ဝဲအပူမုၢ်ဝဲလာယုဂ်ဂျူးအတၢ်မၤဘျီက့ၤအတၢ်မၤဒီးအတၢ်မၤသီထီၣ်က့ၤအပူဂီၢ်မုၢ်, မၤမူထီၣ်က့ၤဖိလၢအသံတဖၣ်, ဒီးမၤပတုာ်ကွံာ်တၢ်သ့ၣ်, ဘၣ်ဃးတၢ်မၤပတုာ်ကွံာ်တၢ်သ့ၣ်လၢအဟဲယွာလီၤလာပုၤကညီအအိၣ်, ဒီးမၤဘျီထီၣ်က့ၤစ့ၢ်လၢအကၢ်တ

ဖုတ်၊ဒီးမာကျါကွာမဲင်လၢအဘျီတဖုတ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖုတ်အံၤတမ့ၢ်ဒုၣ်ထဲတၢ်အုၣ်သးဆူ ယုၣ်ဂျူးအစိကမီၤ ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအအၢၣ်လီၤအီၤလီၤကမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်,အဝဲသ့ၣ်တဖုတ်မ့ၢ်တၢ်နီၣ်နီၣ်လၢ,အတမ့ၢ်ဒုၣ်ထဲ တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ယုၣ်အတၢ်စိတၢ်ကမီၤဘၣ်,အနီၣ်နီၣ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်သးဆူတၢ်မုၢ်လၢလၢယုၣ်အတၢ်ပၤ,အ စီၤပၤအတၢ်မၤသီထီၣ်ကွၢ်တၢ်,အဘီအမုၢ်အတၢ်မၤသီထီၣ်ကွၢ်တၢ်,ကဟဲဝဲဒီးခဲအံၤဟဲဝဲလၢယုၣ်ဂျူးအပူၤန့ၣ် လီၤ. အဃိအဝဲအံၤမ့ၢ်ကျါအကျါတဘိလၢပထံၣ်ယုၣ်အဘီအမုၢ်မၤအသး,လၢအတပၢ်ဃုၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအကျါ ယုၣ်အဘီအမုၢ်ဒုၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ကွီန့ၣ်ဖဲန့ၣ်တၢ် Dr. Jonathan Pennington

ခဲအံၤပကွၢ်သကိးတၢ်အုၣ်သးတနီၤလၢယုၣ်ဂျူးဟဲစိၣ်ယုၣ်အဘီအမုၢ်,ဒီးဆိကမိၣ်ပၢ်သးဝီၣ်ဩလၢလံာ်တၢ်သး ခုကစီၣ်တဖုတ်သုဝဲလၢကစံးကတိၤဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျူးအဘီအမုၢ်အဂ့ၢ်ဝဲ,မိပဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်အပတီၢ်တဖုတ်လၢယုၣ်ဂျူးဟဲစိၣ်ဘီ မုၢ်ဖုတ်ကိၣ်ဖိန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်အပတီၢ်တဖုတ် Stages

ယုၣ်ဂျူးသိၣ်လိဝဲလၢမူခိၣ်ဘီမုၢ်အတၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်ခဲအံၤလၢအဝဲဟ့ၣ်ဝဲတမ့ၢ်တၢ်လၢပုၤဒီးဘၣ်လီၤ. ဘီမုၢ်အပတီၢ် လၢခံတပတီၢ်တဖုတ်တုၤဒီးဘၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်လၢအကဟဲလၢခံ,ယုၣ်အဘီအမုၢ်ကဟဲလၢပုၤပုၤခဲလၢၢ်ခဲ ဆူန့ၣ်လီၤ. ယုၣ်ဂျူးပၢ်ဖျါမုၢ်နံၤလၢကဟဲလၢလူၤကၣ် ၂၁:၂၇-၂၈:

တုၤန့ၣ်တဖုတ်ပုၤကထံၣ်ဘၣ်ပုၤကညီဖိခွါအံၤဟဲလၢတၢ်အၢၣ်အပူၤအိၣ်ဒီးအစိကမီၤ,ဒီးအလၢဒိၣ်အကပီၤဒိၣ် လီၤ. ဒီးတုၤတၢ်န့ၣ်တဖုတ်မၤအသးဒီး,မ့ၢ်တၢ်အုၣ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်သုအမုၢ်အလိၤဘူးထီၣ်သတးဒီး,ကွၢ်ထီၣ်ဒီးမိၣ်ထီၣ် သုခိၣ်တက့ၢ် (လူၤကၣ် ၂၁:၂၇-၂၈).

ယုၣ်အပူၤကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သုလၢယုၣ်ဂ့ၢ်ဝဲဩအါကျါထံလံာ်စီဆုံအလီၤလံာ်လၢကသိၣ်လိဝဲလၢဖဲမ့ၢ်ရုံအဟဲ န့ၣ်,အဝဲကမၤဟးဂီၤကွၢ်တၢ်ဒီးဘးလၢအနံၣ်ယံာ်ဒီးတၢ်သံခဲလၢၢ်တဘျီဃီ,ဒီးဖၢန့ၣ်ကွၢ်ဝဲအလီၤလၢယုၣ်အဘီအမုၢ်အစီၤ သီန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ယုၣ်ဂျူးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဝဲဟဲစိၣ်န့ၣ်ဘီမုၢ်လၢအပတီၢ်တဖုတ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစးထီၣ်သ့ၣ်လီၤဘီမုၢ်ဖဲအ မၤတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘီမုၢ်ဆဲးအိၣ်ခဲအံၤဒ်အဝဲပတၢ်လၢမူခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲကဘၣ်တၢ်မၤတံၤမ့ၢ်တမ့ၢ်မၤ လၢပုၤအီၤလၢခံဖဲအဝဲဟဲကဒါကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢယုၣ်အတၢ်ဘျီတၢ်ဘၣ်အတၢ်ကတိၤဆိပၢ်အပူၤ,တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီခဲလၢၢ်ဘၣ်တၢ်နီၣ်ဖးလီၤအီၤခံကတီၢ်: တၢ်အတၢ်သီအစီၤခဲအံၤဒီးစီၤလၢအကဟဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်မုၢ်လၢဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢဖဲယုၣ်ဟဲစိၣ်န့ၣ်အဘီအမုၢ်လၢ တၢ်ဆၢကတီၢ်အကတၢ်,စီၤလၢအကဟဲန့ၣ်,ကကဲထီၣ်အသးလၢတၢ်ဟးဂီၤဒိၣ်ဒိၣ်အါအါအပူၤ,သတူၢ်ကလၢ, ဒီးလၢလၢပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ. နသုးနသးသတူၢ်ကလၢ တချူးဘီမုၢ်အကတီၢ်ဆူဘီမုၢ်အကတီၢ်-ဘီမုၢ်အစီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢလံာ်စီဆုံအသီအပူၤ,နအိၣ်ဒီးတၢ်လၢယကိးလၢလံာ်စီဆုံအသီအမုၢ်နံၤလၢခံကတၢ်အတၢ်ယုၣ် ထီၣ်ထီအသး,ဒ်သးလၢဘီမုၢ်အစီၤ,ဒ်အဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ပၢ်အီၤလၢယုၣ်အတၢ်ဘျီတၢ်ဘၣ်အတၢ်ကတိၤဆိပၢ် အပူၤအသး,ခဲအံၤဘၣ်တၢ်နီၣ်ဖးလီၤကဒီးအီၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ခံကတီၢ်:ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ,မ့ၢ်တမ့ၢ်မုၢ်ခိၣ်ဘီမုၢ်အ တၢ်အိၣ်“တ့ၢ်”လံ,ဒီးမူခိၣ်ဘီမုၢ်အတၢ်“တအိၣ်ဒီး”န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ဒုးဘးယၢၣ် Dr. David Bauer

ဖဲပစံးကတိၤဘၣ်ဃးယုၣ်အဘီအမုၢ်န့ၣ်,ညီန့ၣ်ပစံးကတိၤဘၣ်ဃးအီၤဒ်“ဟဲတ့ၢ်လံ,”ဘၣ်ဆၣ်အနီၣ်နီၣ်,ပခိးကွၢ် လၢဒ်ဒ်ဘီမုၢ်လၢအကဟဲလၢခံန့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,ယုၣ်ဂျူးသိၣ်လိပုၤလၢပကတိၤထုကဖုတ်ဒ်သးန့ၣ်: “နဘီနမုၢ် န့ၣ်ခဲအဟဲတက့ၢ်.”ဒီးတၢ်ထံၣ်အိၣ်ဝဲလၢ,ခီဖျါဘီမုၢ်ဟဲတ့ၢ်လံအဃိ,အဝဲသ့ၣ်လီၤဒီးဆိလီၤအဘီအမုၢ်ဖဲအံၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပခိးကွၢ်လၢအတၢ်ဟဲကွၢ်ကဒါကွၢ်န့ၣ်လီၤ. ခရံၣ်အတၢ်ဟဲခဲဘျီတဘျီကမ့ၢ်မုၢ် နံၤလၢတၢ်လၢယုၣ်ဂျူးမၤတ့ၢ်အဘျူးအဖျိၣ်ကအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤဖဲအဟဲအဆိကတၢ်က-မၤအသးလၢခံကတၢ်

နဲ့လီ။ ဒီတိုက်ထံအိတ်ဝဲလောပူကူကူနာကူတိုက်ကီးကဒဲးအိတ်ဒီတိုက်မာဘတ်ပးတိုက်ဘိတ်သုတ်ညါစီဟအ တိုက်ကဟဲလောခံဒဲးအဝဲသုတ်လဲအူဟိတ်ခိတ်အံ့ဟုတ်ဒီတိုက်သးခုကစီတ်နဲ့လီ။ အယိပကီးပူဂီဂီမုဂီလောက အိတ်ကတဲတ်ကတီးအသးလောမုဂီနံ့ဖဲခရံတ်ဟဲကူကဒါကူအဂီဂီနဲ့လီ။ ဘတ်ဆတ်သနတ်ကူဒဲပူကူကူနာကူတိုက် တဖတ်အသီးပမုဂီလောသးခုတိုက်ခွဲတိုက်ယတ်လောပအိတ်ဒီခရံတ်ဒဲပကစဂဲခဲအံ့၊အယိပအိတ်လောအတိုက်ပဖီလတ်ခဲအံ့၊ ဘတ်ဆတ်ခိးမုဂီနံ့ဖဲပကအိတ်ဒီတိုက်ပလောဂီဘတ်အလောအပူ၊တမုဂီဒတ်ထဲပဂီဂီဘတ်၊မုမုဂီအနီဂီနီဂီလောတိုက်ဘတ်တုခဲ လောဂီဂီစုဂီကီးနဲ့လီ။

ဒီးကထာဂ်စဲမာဂ်ဘဲဘာဂ် Dr.Simon Vibert

လောတိုက်တလီကမာကမုဂီအပူ၊ပူယူအဖီအအါကတိုက်လောတယာဖိတ်အပူတဖတ်ပယံကွံတ်အသးလောယုတ် ဂျူးခိဖျိဘိမုဂီလောအဝဲပတ်ဖျိထိတ်တလီကံဒီးဘိမုဂီလောအဝဲသုတ်မုဂီလင်ဒီးသးလီဝဲအယိနဲ့လီ။ အဝဲသုတ်မုဂီလင်စီဟဒီးဘိမုဂီ လောအကမာလီပိုဂီကွံတ်ရဲမုဂီဒီးမာထူဂ်ဖျဲထိတ်ပူယူအဖီလောရဲမုဂီအတိုက်မာအာမးနအဖီလတ်နဲ့လီ။ ဖဲယုတ်ဂျူးတဒုးနိတ်ဖျိ ထိတ် အတိုက်သးစဲလောစီဟဒဲးသီးနတ်တကလုတ်နတ်၊ပူအါဂမာယုတ်ဒုတ်ချာအသးဒီးဟးယံကွံတ်၊ဒဲပထံဂ်ဘတ်လောလူကတ် ဘူး၂၀-၂၅ ဒီးယံဟတ် ၆:၆၀-၆၉ နဲ့လီ။

ဒီးနီဂီနီဂီနတ်၊တဂ်ညိကွံတ်ဝဲအံ့လောခံကတိုက်ဆုတိုက်ဆုယုတ်ဂျူးအတိုက်သံနတ်လီ။ လံတ်တိုက်သးခုကစီတ်တဖတ်အ တိုက်ကတီးလောအအိတ်ဒီးအအိပညါဒါကုတ်ဖးဒိတ်မုဂီဝဲလောယုတ်ဂျူးအတိုက်သံခိဖျိတဂ်ပူထီအိမုဂီတဂ်ဆာကတီးတဘျီပီဖဲတဂ် ထီဒုတ်ထီဒါအဝဲအတိုက်မုဂီစီဟဒီးဒီးအတိုက်မုဂီစီဟဒီးဘိမုဂီအတိုက်မာနာခံမံလောဂီဒိတ်ထိတ်ဝဲနတ်လီ။ အတိုက်ဂဲဆာထာဂ်သမူ ထိတ်ကူဒီးအတိုက်ကူထိတ်ကဒါကူမုဂီအကျဲဆုစီဟဒဲးလီပစိတ်ဒဲလောပဂီကစဂဲအစုထွဲနတ်လီ။ လောတိုက်အံ့အယိယုတ်ဂျူးသူ ဝဲနံ့သီအသီလွံဂ်ဆံလောအတိုက်ဂဲဆာထာဂ်သမူထိတ်ကူဒီးအတိုက်ကူထိတ်ကူအဘာဂ်စဲလောကသိတ်လိအပျဲဂီအဘိတ်တ ဖတ်ဘတ်ပးယူအဘိတ်အမုဂီအဂုဂီ၊ဒဲလူကတ်ပတ်ဖျိထိတ်ဝဲလောမာတဂ် ဘူး၃ အသီးနတ်လီ။

လောမးသဲ ၂၈:၁၈ အပူ၊ယုတ်ဂျူးပတ်ဖျိထိတ်တဂ်တချူးအဝဲကူထိတ်ဆုမုဂီခိတ်လောကျဲဒဲအံ့၊
တဂ်ဟုတ်လီလံယံလောကယိတ်တဂ်စိတ်ကမီလောမုဂီခိတ်၊ဒီးလောဟိတ်ခိတ်ချာလီ။ (မးသဲ ၂၈:၁၈)။

ယူအဘိတ်အမုဂီမုဂီတိုက်သးခုကစီတ်အတိုက်ဂုဂီမိဂီပူလောအစာဖိတ်ယုတ်ဂျူးအတိုက်အိတ်မူအတိုက်မာအသးတဖတ်တပူ ဃီလောလံတ်တိုက်သးခုကစီတ်တဖတ်အပူလီ။ လံတ်တိုက်သးခုကစီတ်တဖတ်စံတ်တဲတဲလီတိုက်သးခုအကစီတ်လောယူပမာယတ်အ တိုက်အာဂ်လီ၊ လောအဘိတ်အမုဂီဟဲဝဲလောယုတ်ဂျူးအပူနတ်လီ။ ဒီးယုတ်ဂျူးအတိုက်အိတ်မူလောအမာနာတဂ်ဒုးနတ်ပူလောမုဂီတနံ့ အဝဲကဟဲကူကဒါကူလောကမာလောထိတ်ပူထိတ်ကူအဘိတ်အမုဂီ၊ဟဲစိတ်နတ်ပူတဂ်ဆိတ်ဂူခဲလောဂီလောအတိုက်လောတဂ်ပူခဲလောဂီ အပူနတ်လီ။

တဂ်အကလုတ်ကလုတ် VERIETY

တူခဲအံ့လောပတဂ်မာလီဝဲအံ့အပူ၊ပယူကွဂ်သမံသမိးလံတ်တိုက်သးခုကစီတ်တဖတ်ဘတ်ပးဒီးအဝဲသုတ်အလံတ်ဖီ လဲဂီအသကဲးပဝး၊ကွဂ်သကီးအဝဲသုတ်အလီအလောလောတဂ်အိတ်ဖျိအပူ၊ဒီးဆိကမိတ်ပတ်သးအဝဲသုတ်အတိုက်ယူတဂ်ဖီးနတ် လီ။ ခဲအံ့၊ပအိတ်ကတဲတ်ကတီးပသးလောပကစံးကတီးဘတ်ပးတဂ်အကလုတ်ကလုတ်လောအနီဖးအဝဲသုတ်ကဒဲကဒဲနတ်လီ။

ဒဲပထံဂ်တဂ်လံအသီး၊လံတ်တိုက်သးခုကစီတ်လွံဂ်ဘုတ်လောတဲဖျိထိတ်တဂ်ပူတမံပီဘတ်ပးယူအဘိတ်အမုဂီအ တိုက်ဟဲ၊ဘတ်ဆတ်တဘုတ်စုတ်စုတ်မာတဂ်အံ့လောအကျဲဒဲနတ်လီ။ ပကယိထံတဂ်အကလုတ်ကလုတ်အံ့လောကျဲခိတ်သုတ်ခံဘိနတ် လီ။ တဂ်၊ပကကွဂ်သကီးတဂ်ကီတဂ်ခဲလောအအိတ်ဖျိတနီလောတဂ်မာယူမာဖိးတဂ်သးခုကစီတ်အတိုက်ကွဲးနိတ်တဖတ်အပူနတ် လီ။ ဒီးခံ၊ပကကွဂ်သကီးလံတ်တိုက်သးခုကစီတ်တဘုတ်စုတ်စုတ်အတိုက်ပတ်ဒိတ်လောအလီဆီနတ်လီ။ မပကစးထိတ်လောတဂ်ကီတဂ် ခဲလောအအိတ်ဖျိထိတ်တဖတ်နတ်တကွဂ်။

တဂ်ကီတဂ်ခဲလောအအိတ်ဖျိထိတ်တဖတ် APPARENT DIFFICULTIES

ဖဲပးလံတ်တိုက်သးခုကစီတ်တဖတ်နတ်၊တဂ်တူဂ်ဘတ်လောအလုဂ်ဘာပသးမုဂီ၊အဝဲသုတ်လီပလိတ်လိတ်အသးတဘုတ်

ဘဉ်တဘဉ်ဆံးဒိဉ်လဲဉ်န့ဉ်လဲဉ်လီၤ. သန့က့ၤတၢ်လီၤအိဉ်ဝဲဒဉ်အါတၢ်ဖဲလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်အတၢ်ကွဲးနီဉ်အိဉ်ဖျါထီဉ်လၢ ကစံးတၢ်ဂ့ၢ်လီၤဆိတဖဉ်န့ဉ်လီၤ. နီဉ်နီဉ်န့ဉ်တၢ်လီၤဆိအါကတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဆံးကိာ်ဖိလၢတအိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အိဉ်အမုၢ်လၢပ ကိးတသ့လၢအထီဒါလိာ်အသးဘဉ်လီၤ. သန့က့ၤတၢ်ကိာ်ဖိဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်ကိာ်ဖိလၢပုၤဖးလံာ်ဖိတနီၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. လၢ တၢ်အံၤအဃိမ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိဉ်လၢပဂီၢ်လၢပကကွၢ်သကိးတၢ်ကိာ်ဖိလၢအအိဉ်ဖျါလၢအကလုာ်လီၤဆိဒိဉ်ကတၢ်တၢ်စ့ ကိာ်န့ဉ် လီၤ.

တၢ်မၤအသးလၢလဲၤအသးတဆိတဆိလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အပူၤ Chronology

ညီန့ဉ်တၢ်လီၤဆိအါကတၢ်မ့ၢ်တၢ်နီၤဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်မၤအသးလၢလဲၤအသးတဆိတဆိလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အ ပူၤ.တၢ်မၤအသးတဖဉ်ဘဉ်တၢ်ဖျါထီဉ်အိဉ်ဘဉ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဝိလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်လၢအလီၤဆိလိာ်အသးတဖဉ်အပူၤန့ဉ် လီၤ.

ဒ်တၢ်စံဉ်ဃဲလၢအဘဉ်ထွဲဒီးပူၤတဂၤအတၢ်အိဉ်မူအသး.လံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်တဘဉ်စုာ်စုာ်ပိာ်ထွဲတၢ်ရဲဉ်တၢ် ကျဲၤလၢအပိာ်လိာ်အခံတဆိဘဉ်တဆိဘဉ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဝိအိဉ်ထံးဒိဉ်ဘိတမံၤဃီန့ဉ်လီၤ. တဘဉ်စုာ်စုာ်စးထီဉ်လၢယုာ်ဂျူးအ တၢ်အိဉ်ဖျါထီဉ်.လၢခံသုးဃီအသးဆူအတၢ်သံ.ဒီးလၢခံကတၢ်ဆူအတၢ်ဝဲဆၢထၢာ်သမူထီဉ်က့ၤန့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ် အဝဲသ့ညီန့ဉ်ရဲဉ်လီၤတၢ်မၤအသးအဂၤတဖဉ်လၢယုာ်ဂျူးအတၢ်အိဉ်မူအပူၤလၢတၢ်လဲၤအသးလီၤဆိအပူၤန့ဉ်လီၤ. တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမ့ၢ်ဝဲလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်တဖဉ်တဘျီတဘျီပိာ်ဖိတၢ်မၤအသးလၢအရ့ဒိဉ်ရ့ဒိဉ်တဖဉ်လၢအဘဉ်တၢ်တူၢ်လိာ် အိဉ်လၢတၢ်ယုာ်ဖိအပူၤဘဉ်ဆဉ်တမ့ၢ်ကတုၤအိဉ်ပုၤလၢပစိအတၢ်မုၢ်လၢသ့သ့ဘဉ်လီၤ. အါန့ဉ်တၢ်ပိာ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်အရ့ ဒိဉ်လၢအဟဲလီၤတဆိဘဉ်တဆိလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအမဲၤညါ.လံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်တဖဉ်တဘျီတဘျီရဲဉ်လီၤအဝဲသ့အတၢ်ကွဲးတ ကူာ်တကူာ်ဒီးသန့ထီဉ်အသးလၢအတၢ်ဂ့ၢ်မိာ်ပုၤမ့ၢ်အဟီဉ်ခိဉ်ဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. အဒိ,မၤတၢ်တဲယုာ်ဂျူးဘဉ်တၢ်ညီကွံာ်အိဉ် လၢအပူၤဂ့ၢ်ဖိတဖဉ်အတၢ်ဃဲပူၤလၢမၤတၢ် ၆:၁-၆ န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်လူၤကဉ်ဟံၤအိဉ်ဆိတက့ၢ်လၢအတၢ်တဲဖျါအပူၤ,လၢ လူၤကဉ် ၄:၁၄-၃၀.ဒ်သိးလၢကဟံၤဖျါဝဲလၢအဝဲန့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ဃဲအဆိကတၢ်လၢယုာ်ဂျူးအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီဉ်လၢပုၤဂီၢ် မုၢ်အကျါန့ဉ်လီၤ. လူၤကဉ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်ဟ့ဉ်ထီဉ်တၢ်ဃဲဖျါဆံဒိဉ်န့ဉ်ဒီးမၤကူးမၤဝဲန့ဉ်လီၤ. ဒီးတဲဝဲဒဉ်လဲဉ်တၢ်တဲ အတီတကလုာ်လၢကဟံၤဒိဉ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်မိာ်ပုၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ညီကွံာ်တၢ်န့ဉ်လီၤ.

ပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်တဖဉ်သးစၢ်ဆၢလၢကဟံၤကီၤတၢ်လဲၤဝဲဒီးအတၢ်ဟဲလီၤတဆိဘဉ်တဆိလီၤတံၢ်လီၤ ဆဲးလၢယုာ်ဂျူးအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီဉ်အဂီၢ်တၢ်န့ဉ်ဒီးအဝဲသ့ဟ့ဉ်နီၤလီၤဝဲဘီမုၢ်အတၢ်ဟဲလၢအတၢ်သိဉ်လိသိလိဒီးအ တၢ်ဟူးတၢ်ဝဲအပူၤ.ဖျါဖျါဖျါန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဟံၤလီၤတဲာ်တၢ် Omission

တၢ်လီၤဆိခံကလုာ်တကလုာ်မ့ၢ်တၢ်ပၤန့ဉ်လီၤတၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်တဘဉ်မ့ၢ်အါန့ဉ်တဘဉ် အပူၤန့ဉ်လီၤ. အဒိ,ယိၤဟ့ဉ်တယၤထီဉ်တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်ကစၢ်တၢ်အိဉ်ဟါတၢ်အိဉ်လၢအလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်အပူၤဘဉ် လီၤ. တၢ်ဟံၤလီၤတဲာ်တၢ်ဒ်သိးအံၤတၢ်ကတီၢ်ဖျါထီဉ်အိဉ်သ့လၢကျဲအါတၢ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲသ့အစၢအိဉ်ထီဉ်ထဲဒဉ်ခိဖျါလၢ ပုၤကွဲးလံာ်တဖဉ်အတၢ်ဟံၤဒိဉ်လီၤဆိအဃိန့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်အဝဲသ့ကဲထီဉ်ခိဖျါလၢပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်လၢခံတဖဉ် တူၢ်ဘဉ်ဝဲလၢတလိာ်အဝဲစံးကဒီးတၢ်ကွဲးအကူာ်လၢအအိဉ်ဖျါထီဉ်လၢပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်အဆိတဖဉ်အလံာ်ပူၤအဃိ န့ဉ်လီၤ. ဒ်လဲဉ်ဂ့ၢ်,တၢ်ဟံၤလီၤတဲာ်တၢ်တဟံၤဖျါထီဉ်ဝဲအခိပညီလၢတၢ်တအာ်လီၤတူၢ်လိာ်မ့ၢ်တၢ်ထီဒုဉ်ဒါလိာ်သး အိဉ်ဝဲလၢပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီဉ်တဖဉ်အဘဉ်စၢဘဉ်န့ဉ်လီၤ.

ဆိကမိဉ်ဘဉ်ဃးတၢ်ကတီၢ်သကိးလၢနမၤအိဉ်လၢအဟံၤဃုာ်ပုၤအါဒိအါဂၤန့ဉ်တက့ၢ်. ပုၤတဂၤစုာ်စုာ်လၢအက တီၢ်တၢ်တတူၢ်ဘဉ်ဝဲလၢကဘဉ်စံးကဒီးတၢ်ခဲလၢာ်လၢပုၤအဂၤတဂၤစံးတ့ၢ်ဘဉ်လီၤ. လၢတၢ်န့ဉ်အလီၤ,ပုၤတဂၤစုာ်စုာ်ပ ညီဉ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢကဖၢန့ဉ်အါထီဉ်အဝဲအနီၢ်ကစၢ်ဒဉ်ဝဲအတၢ်ထံဉ်လီၤလီၤဆိဆိ,ဘဉ်သ့သ့ဖၢန့ဉ်ဃုာ်တၢ်ဂ့ၢ်အသိ လီၤတံၢ်လီၤဆဲး,ဒီးဘဉ်သ့သ့ဖၢန့ဉ်ဃုာ်အတၢ်ဟံၤဒိဉ်လီၤဆိန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးစီဆံးမၤဝဲတၢ်အံၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတဘျီဘဉ်တဘျီန့ဉ်လီၤ. အဒိ,လၢ ၂ကွဲးနီဉ်တၢ် ၉:၂၉ န့ဉ်,ပုၤကွဲးနီဉ်တၢ် စံးဝဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢအဝဲဟံၤလီၤတဲာ်တၢ်တဲဖျါထီဉ်စးထီဉ်လၢအဆံးတုၤလၢအဒိလၢအဘဉ်တၢ်ကွဲးနီဉ်တ့ၢ်လံအိဉ် လၢပုၤကွဲးလံာ်အဂၤတဖဉ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်အံၤကဲထီဉ်အသးအစၢကတၢ်အသိသဘျီလၢ ၂ကွဲးနီဉ်တၢ်အပူၤ,ဒီးညီန့ဉ်လၢ ၁ ဒီး ၂စီၤပၤအပူၤန့ဉ်လီၤ. အဃိ,တကြားမ့ၢ်တၢ်ကမၤကမၤလၢပကထံဉ်န့ဉ်လၢပုၤကွဲးလံာ်တဂၤဟံၤတ့ၢ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢအရ့

ဒိုင်လာအာ ဘာတ်တင်ယာထိုင်တွ်အိလောပူအကတကဘာတ်လီ။

တၢ်မၤအသးလီၤဆိတဖၣ် Different Events

တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢအအိၣ်ဖျါထီၣ်ညီၣ်န့ၣ်သၢကလုာ်တကလုာ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်လီၤပလိာ်လိာ်သးလၢတၢ်မၤအသးလီၤဆိလၢအအိၣ်ထီၣ်လၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ တၢ်န့ၣ်အဲၣ်ဒီးစံးဝဲလၢ၊တဘျီတခီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ခံဘၣ်လီၤကံာ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤအသးတမံၤဃီလၢကျဲလီၤဆိတဖၣ်အပူၤ၊ဘာတ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်နီၣ်ကပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤအသးလၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးခံမံၤဘာတ်ဆၣ်လီၤဆိသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ။

မ့ၢ်တၢ်အရၢဒိုင်လာပကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်ပူၤဟးဝဲတံၤတဲလီၤတၢ်တကန့ၣ်လီၤ။ တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်၊အဝဲလဲၤတုၤတၢ်လၢန့ၣ်တတီၤလၢအံၤတတီၤန့ၣ်လီၤ။ အဝဲဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လီၤလးအကလုာ်ဒ်သိးသိးတဖၣ်အါဘျီလၢတၢ်လီၤအါတီၤ၊မၤဘျီက့ၤပူၤအါကလၢအမဲာ်ဘျီဒီးအိၣ်ဟးဂီၤန့ၣ်လီၤ။ ဒီးနီၣ်နီၣ်န့ၣ်၊ယုၣ်ဂျူးစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တမံၤဃီအါဘျီဒီးတၢ်တဘျီဘာတ်တဘျီန့ၣ်လီၤ။

အါန့ၣ်တၢ်အံၤ၊ပူၤဂီၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်ဆၢကဒါက့ၤတၢ်ဆူယုၣ်ဂျူးလၢကျဲလၢအလီၤပလိာ်လိာ်သးအပူၤလၢတၢ်မၤအသးလီၤဆိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ ဆိကမိၣ်ပာ်သးတၢ်ကွဲးနီၣ်ဘာတ်ဃးယုၣ်ဂျူးတၢ်ဖူအိၣ်လၢလူၤကကံာ် ၇း၃၆-၅၀ ဒီးမၤကွဲး ၁၄း၃-၉ န့ၣ်တက့ၢ်။ လၢလူၤကကံာ်အပူၤ၊ယုၣ်ဂျူးအိၣ်ဝဲလၢပူၤဖၢရဲၤရဲၤတကအဟံၣ်ပူၤ၊ဘာတ်ဆၣ်လၢမၤကွဲးအပူၤ၊အဝဲအိၣ်ဝဲလၢပူၤလီၤတဂ့ၤစီၤရံၣ်မိၣ်အဟံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ။ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တမံၤဃီလၢအထီၣ်ဒါလိာ်အသးဘာတ်လီၤ။ မ့မ့ၢ်၊အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤအသးလီၤဆိခံမံၤန့ၣ်လီၤ။

တၢ်ကတိၤလီၤတၢ်လီၤဆိတဖၣ် Different Speeches

တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢအအိၣ်ဖျါထီၣ်လွံၤကလုာ်တကလုာ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ပူၤထီၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒီဖျါတၢ်ကတိၤလီၤတၢ်လီၤဆိတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၢ်လၢအလီၤပလိာ်လိာ်သးန့ၣ်လီၤ။

တၢ်အဒိအတုၤကတၢ်လၢတၢ်အံၤအဂီၢ်မ့ၢ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ကစီၣ်လၢတၢ်လူၤဒိခိၣ်လၢမးသဲ ၅း၁-၇း၂၉ လၢအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤ၊ဒီးလူၤကကံာ်အတၢ်သိၣ်လိလၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးလၢလူၤကကံာ် ၆း၁၇-၄၉ န့ၣ်လီၤ။ လၢမးသဲ ၅း၁ န့ၣ်၊ပဘာတ်တၢ်စံးဘၣ်ပူၤလၢတၢ်န့ၣ်မၤအသးလၢကစၢၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ။ ဘာတ်ဆၣ်လၢလူၤကကံာ် ၆း၁၇ အပူၤ၊ပဘာတ်တၢ်စံးဘၣ်ပူၤလၢတၢ်န့ၣ်မၤအသးလၢတၢ်ပၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ။

အစ့ၤကတၢ်ကဲၤအိၣ်ဝဲဒၣ်သၢတိၤလၢပကဘျီဆဲတၢ်ဂ့ၢ်ကိအံၤန့ၣ်လီၤ။ တၢ်မးသဲဒီးလူၤကကံာ်ခံဘၣ်လၢာ်ဘာတ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကစံးကတိၤဘာတ်ဃးတၢ်ကစီၣ်တမံၤဃီလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ဃီဒီးတၢ်လီၤတတီၤဃီန့ၣ်လီၤ။ ပီၣ်လဲၣ်ကလံာ်လၢအမ့ၢ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးတၢ်လီၤတမ့ၢ်ကစၢၢ်ကလိလၢအထီၣ်ခိၣ်လီၤယာ်ဘၣ်၊မ့မ့ၢ်တၢ်လူၤတလူၤဘာတ်တလူၤလဲၤအသးတပလူၤဘာတ်တပလူၤဟဲထီၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပီၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်လီၤထီၣ်ထီၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်လူၤလၢအဆံးဖိတဖၣ်လၢအလဲၤတပယုၣ်ဃီ၊အဃီဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတလိၣ်ဃီဘာတ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢကစၢၢ်ဒိခိၣ်လၢမးသဲဒီးတၢ်ပၤခိၣ်လၢလူၤကကံာ်န့ၣ်လီၤ။ လၢတၢ်လီၤခံတီၤတတီၤန့ၣ်တၢ်အံၤကမ့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်အဒိလၢပူၤလၢပူၤအတၢ်ဒဲးကံာ်ဒဲးတုၤလၢတၢ်ပာ်ဖျါဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤတၢ်အတၢ်မၤညီၣ်န့ၣ်တခါ၊လၢတၢ်ကစီၣ်တယုၤအပူၤဖၢန့ၣ်ဃုာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢယုၣ်ဂျူးစံးဝဲလၢတၢ်မၤအသးလီၤဆိတဖၣ်တပူၤဃီန့ၣ်လီၤ။ တၢ်အံၤမ့ၢ်သနူၤလၢတၢ်သူၤအိၣ်လၢလၢပူၤကကံာ်ဘာတ်ကကံာ်သ့ၣ်လၢတၢ်စံာ်စါတဖၣ်ဒီးတဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံကွၢ်ဘာတ်ဃးအတၢ်တီၤတၢ်လီၤမ့မ့ၢ်တၢ်ဒီးသနူၤထီၣ်လၢအလီၤသ့တသ့ဘာတ်လီၤ။ လၢတၢ်လီၤသၢတီၤတတီၤန့ၣ်၊ကမ့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢယုၣ်ဂျူးစံာ်တဲလီၤတၢ်ကစီၣ်လၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးဒိုင်မးခံမံၤလၢန့ၣ်လီၤဆိခံန့ၣ်၊လၢတၢ်လီၤလီၤဆိလိာ်အသးခံတီၤ၊တခါလၢကစၢၢ်ဒိခိၣ်ဒီးအကတခါလၢတၢ်ပၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ။ ဒီဖျါလၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်အလုၤအလုၤအဃီမ့ၢ်တၢ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲနီၣ်နီၣ်လၢပကဆိကမိၣ်ပာ်သးလၢယုၣ်ဂျူးကစံးဝဲလၢအတၢ်သိၣ်လိဆူပူၤဂီၢ်မ့ၢ်အသိလၢအတညီၣ်န့ၣ်ဒီးအဝဲအတၢ်သိၣ်လိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။

ဒီဖျါတၢ်တီၢ်နီၣ်ဖဲးဃာ်ကျဲအကလုာ်ကလုာ်လၢအလီၤဆိလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အပူၤတၢ်မၤဃုမၤဖိးအိၣ်သ့၊ပစံးသ့နီၣ်နီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပာ်ဖျါအုၣ်အသးဆူယုၣ်ဂျူးအတၢ်အိၣ်မုၢ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤန့ၣ်လီၤ။ သန့က့ၤလီၤကံာ်တၢ်တလီၤပလိာ်လိာ်သးအိၣ်ဝဲလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ။ ဘာတ်ဆၣ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်အကြးအဘၣ်တဖၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢတၢ်လီၤဆိအကလုာ်တခါစ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ ဒီးဖဲပဃုထံာ်န့ၣ်လၢယုၣ်ဂျူးသိၣ်လိဝဲတၢ်တမံၤဃီလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤဆိခံတီၤဒီး၊ပထံာ်အဝဲအတၢ်မၤဒီးအတၢ်ကစီၣ်အတၢ်လဲၤအသးဘာတ်ဂ့ၢ်ဘာတ်ဝီသ့၊ဒီးထံာ်ကျဲအကလုာ်ကလုာ်လၢပ

ကမာဘၣ်ထွဲအဝဲအတၢ်သိၣ်လိသီလိဆူပတၢ်အိၣ်မူအပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပစးထီၣ်ကွၢ်သကိးတၢ်အကလုာ်ကလုာ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၣ်ဘၣ်အပူၤခီဖျိသံကွၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကီၣ်တၢ်ခဲ
လၢအအိၣ်ဖျါထီၣ်လၢလံာ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဃိ,ခဲအံၤ,ပအိၣ်ကတၢ်ကတီၤပသးလၢပကဆဲးကွၢ်ကဒီးလံာ်တၢ်သးခုက
စီၣ်လွံၣ်ဘၣ်အတၢ်လီၤဆီအကလုာ်ကလုာ်ခီဖျိဃိထံအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပာ်ဒိၣ်လီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပာ်ဒိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆီတဖၣ် DISTINCTIVE EMPHASES

ခီဖျိလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဘျီတဘျီတဘျီတဘျီတဘျီကွဲးအီၤလၢပကကွဲးတၢ်လီၤဆီလၢအစီၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ထံၣ်
ဒီးအတၢ်သးအိၣ်လၢအတၢ်ကွဲးဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျူးအတၢ်အိၣ်မူဒီးအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်အဃိ,တၢ်လီၤဆီတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢ
လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၣ်ဘၣ်အကျါလီၤ. ပသ့ၣ်ညါလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဘျီတဘျီတဘျီတဘျီတဘျီထီၣ်ပူၤထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်
အစိကမီၤလၢသးစီဆံၣ်အဃိ,ပအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ဝဲလၢတၢ်ကွဲးတခါစုာ်စုာ်ပူၤဖျဲးဝဲဒီးတၢ်ကမၣ်ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိတထီ
ဒါအကတဖၣ်ဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်န့ၣ်တအံၤဒီးစံးဝဲအခီပညါလၢတၢ်လီၤဆီတဖၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သးစီဆံၣ်ပူၤကွဲးလံာ်
ပူၤကညီအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအလုာ်အလုာ်,အတၢ်သးစံး,ဒီးတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်အိၣ်သးလၢကသိၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤဆီတဖၣ်
န့ၣ်လီၤ. အဃိ,ပမ့ၢ်အံၤဒီးဘၣ်ဆိၣ်ဂ့ၤလၢကွဲးဒိတဘျီညါသးစီဆံၣ်အံၤဒီးဆိၣ်ဂ့ၤပူၤဒီး,ပကဘၣ်ဟံးန့ၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အ
တၢ်သးဘူးသးလီၤဆီတဖၣ်လၢပတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤဖဲပစးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤအသးအါမံၤလၢပတၢ်အိၣ်မူအပူၤ,ပထံၣ်ဘၣ်လၢပူၤအါကတီၤဘၣ်ဃးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတမံၤဃီလၢ
ကွဲးလီၤဆီတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပူၤတကလၢလၢလၢအကွၢ်ဘူဖိသံးတဖၣ်ဂဲၤလိာ်ကွဲးသ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်မၤအသးတခါအိၣ်
ဝဲဒီးတၢ်ကျိာ်ထံလၢအအါအါဂီၢ်,အအိၣ်ဃူအိၣ်ဖိလိာ်သးသ့ဝဲလီၤ. ဖိသၣ်တကစုာ်စုာ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်ဒၣ်ဝဲလၢတၢ်ဂဲၤလိာ်
ကွဲးလၢအဝဲသ့ၣ်ဂဲၤဝဲအစီၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲဒၣ်ဖဲပဒိကန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တကစုာ်စုာ်စံးကတီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲးဒီးပာ်ဖျိတၢ်သ့ၣ်
တဖၣ်န့ၣ်ဒီးထံၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအသးနီၣ်နီၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်တကကသူၣ်ပူၤသးဂဲၤလၢတၢ်ဂီၢ်ဖိတဖၣ်အလွဲၣ်အစီၣ်န့ၣ်
လီၤ. အကတကဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကသးစဲလၢကပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ဂီၢ်ဖိတဖၣ်မၤသီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အကတကဘၣ်သ့ၣ်
သ့ၣ်သ့ၣ်ပူၤသးဂဲၤဃ့ၢ်ဂ့ၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံၣ်လီၤဆီတဖၣ်အံၤတထီဒါလိာ်အသးကဒဲကဒဲဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲ
သ့ၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲလၢဖိသၣ်တကစုာ်စုာ်ထံၣ်တၢ်လိာ်ကွဲးအကွၢ်အခီတနီၤလီၤသးစဲအါန့ၣ်အကန့ၣ်လီၤ.

လၢကွဲးန့ၣ်အသး,ပူၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တကစုာ်စုာ်အတၢ်သးစံးဒီးအတၢ်သးအိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ
လၢအတၢ်ကွဲးနီၣ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်ဃဲၤပူၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးနီၣ်ခံခါလီၤကတမံၤဃီလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတန့ၣ်ဘၣ်
လီၤ. လံာ်စီဆံၣ်အသီတၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်ဃဲၤပူၤတဖၣ်ခဲလၢပာ်ဖျါထီၣ်ယုၣ်ဂျူးတကဃီ,ဘၣ်ဆၣ်ညီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်စံးကတီၤ
ဘၣ်ဃးအဝဲအဂ့ၢ်လၢကွဲးလီၤဆီတဖၣ်အပူၤဒီးပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်လီၤဆီဘၣ်ဃးအဝဲအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပအိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၣ်ဘၣ်,ဘၣ်ဆၣ်ယုၣ်ဂျူးထဲတကဖါန့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်မၤဒဲလဲၣ်? ဂ့ၤလံ,အဆိက
တၢ်,အဝဲအံၤမ့ၢ်ပူၤခရံၣ်ဖိအဆိကတၢ်တဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢကပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဝဲလၢယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်တၢ်
စံၣ်စါတဲစါအကွၢ်အဂီၢ်တကလၢအသဘံၣ်သဘၣ်ဒိၣ်မးလၢတၢ်ကပာ်အီၤလၢတၢ်စိးပူၤတခါအဖီလၢန့ၣ်လီၤ.
လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အံၤလီၤကလၢတၢ်ဂီၢ်ဖိပူၤတဖၣ်ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ယုၣ်ဂျူးလၢပူၤပာ်သ့ၣ်
ပာ်သးအီၤလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၣ်ဘၣ်လၢအပူၤ,ဘၣ်ဆၣ်တဘျီဃီအဝဲသ့ၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်မၤအသးသန့ၣ်
လီၤဆီတဖၣ်ဆူယုၣ်ဂျူးအသကဲးပစးအပူၤလၢကွဲးအါတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယကတဘၣ်သ့တၢ်အဒိတမံၤန့ၣ်လီၤ. လၢလံာ်
တၢ်သးခုကစီၣ်ယၢဟၣ်အပူၤ,လီၤဆီဒၣ်တၢ်ပတအိၣ်ဒီးတၢ်ကတီၤဒီးဒီးတၢ်ပာ်ထီၣ်ကွံာ်တၢ်ဝဲတၢ်နါဘၣ်လီၤ. လၢ
လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မၤကူးအပူၤ,ယုၣ်ဂျူးဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢအတၢ်ကတီၤဒီး,တၢ်မၤလီၤလးညီန့ၣ်အအါက
တၢ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မၤကူးအဆိကကူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပာ်ထီၣ်ကွံာ်တၢ်ဝဲတၢ်နါန့ၣ်လီၤ. ဂ့ၤလံ,တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်
အံၤမ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်လီၤဆီတဖၣ်ဒီးသန့ၣ်ကွဲးမ့ၢ်ယုၣ်ဂျူးတကဃီဖျါဖျါဖျါန့ၣ်လီၤ. ဒီး,ပူၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်
တကစုာ်စုာ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်လီၤဆီတဆံးတကွၢ်ဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျူးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်လၢပူၤတကဆိကမိၣ်လၢ
အဝဲမ့ၢ်ခရံၣ်ဒီးအကတကဆိကမိၣ်လၢအတမ့ၢ်ဘၣ်လီၤ,မ့ၢ်မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ဒိၣ်လီၤဆီဘၣ်ဃး
တၢ်ကလီၣ်ဖျါထီၣ်လၢယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်ယုၤအမ့ၢ်ရံၣ်အါဒီးတဘျီဃီပူၤအုၣ်ကွၢ်အိၣ်ကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢ
တၢ်န့ၣ်အဃိ,အဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်သဘျီ,ဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျီလၢသးအတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအဖီလၢ
လၢကပာ်ဒိၣ်တၢ်ထံၣ်လီၤဆီဒီး ယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်အကပူၤလီၤဆီတဖၣ်ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံ

ကွမ်းတင်ဟုတ်ကွာတင်စံးဆာအကျဲလီဆီတ ဖာ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာ်ဘဲနံဝံးသ့ၣ်ဂ့ၣ်တၢ် **Dr. Ben Witherington**

လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အလုလၢသကဲးပဝးဒီးအတၢ်ဂ့ၣ်မိၣ်ပုၤလီၤလီၤဆီဆီအိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်မၤလီၤ အခိၣ်ထံးတပတီၢ်အံၤအပူၤ,ပကပညိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးကျဲလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဘျီစုၣ်စုၣ်စံးဆာတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤ: “ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၤလဲၣ်?” ဒီး “ပကပိာ်အခံၣ်လဲၣ်?” မိၣ်ပကစးထီၣ်သကိးဒီဖျိကွၢ်သကိးလံာ်မးသဲးစံးဆာကွၢ်တၢ်သံကွၢ်အရ ခိၣ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၤလၢလံာ်မးသဲးအပူၤလဲၣ်? Who is Jesus in Matthew?

လၢပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ခဲလၢာ်အကျဲ,မးသဲးမ့ၢ်ပုၤတကလၢအသးအိၣ်အခိၣ်ကတၢ်လၢကဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲ လၢယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်အိၣ်စုၣ်စုၣ်အံၤရံၤအံၤစီၤပၤလၢအဘၣ်တၢ်ကတိၤဆီတုၢ်အီၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အလီၢ်လံာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဒိစ့ၤကိာ်ဘၣ်ဃးတၢ်လီၤလၢစီၤမးသဲးယၤထီၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်မ့ၢ်စီၤပၤဟ့ၣ်ဃုာ် ၂:၂ လၢပုၤမၤကွဲးသံကွၢ် အဝဲသ့ၣ်ကထံၣ်န့ၣ် “ပုၤအိၣ်ဖျိၣ်ယုၣ်အစီၤပၤ” အအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အလီၢ်; ၇:၂၀-၂၃ လၢ,ဒိကစၢ်အသိး,ယုၣ်ဂျူးစံးဝဲလၢအဝဲတ မ့ၢ်ကတူၢ်လီၢ်ပုၤကိးဂၤဒဲးလၢအကိးအီၤ “ကစၢ်ဒေ” လၢမူခိၣ်အဘီအမုၢ်; ၂၀:၂၀-၂၈ ဖဲတၢ်မၤဖိစီၤယၤကိာ်ဒီးစီၤယီၤဟ့ၣ် အမိၢ်ဃုကညးဝဲလၢအဝဲအဖိတဖၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤအီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တလီၢ်ယၢ်ဒီဒီးယုၣ်ဂျူးလၢဘီမုၢ်အပူၤ; ၂၅:၃၁-၄၆ ဖဲယုၣ်ဂျူးစံးတၢ်ကတိၤဒိဘၣ်ဃးအတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဒီစီၤပၤအသိးလၢမုၢ်နံၤခံကတၢ်; ဒီး ၂၇:၃၇ မးသဲးလၢတၢ် ကတိၤဆဲးအံၤအပူၤတီၢ်နီၣ်ဝဲလၢရံၤမ့ၢ်သုးဖိတဖၣ်ပာ်ထီၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢယုၣ်ဂျူးအခိၣ်ဖိခိၣ်လၢထူၣ်စုၣ်ညါအလီၤလၢအအိၣ်ကွဲး အသး, “အဝဲအံၤမ့ၢ်ယုၣ်ဂျူး,ယုၣ်အစီၤပၤန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်မုၢ်လၢဂ့ၣ်ဝဲလၢယုၤအမ့ၢ်ရံၤအံၤစီၤပၤကဟဲစိာ်ယုၤအမ့ၢ်ရံၤအံၤအဘီအမုၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကထုးထီၣ် ကွံာ်အိၣ်စုၣ်စုၣ်လၢတၢ်ပာ်ထီၣ်ကွံာ်လၢအထံအကီၢ်ဒီးအခုၣ်အခါအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲကပတၢ်တီတီလီၤလီၤ,သ့ၣ်ထီၣ်တၢ် မုၢ်တၢ်ခုၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ကွဲးအိၣ်ပွဲၤန့ၣ်လီၤ. ယုၣ်ဂျူးမၤတၢ်တၢ်ခဲလၢာ်အံၤ,ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတမၤဝဲဒိကျဲလၢပုၤယုၣ်အဖိတဖၣ်ဆၢမုၢ် လၢဝဲဘၣ်လီၤ.

ဒိကန့ၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ကတိၤလၢမးသဲး ၅:၁၇:
တၢ်သိၣ်တၢ်သီမုၢ်ဂုၤ,ဝံသ့ၣ်တဖၣ်အကလုၢ်မုၢ်ဂုၤ,ယဟဲမၤဟးဂီၤအီၤန့ၣ်သုတဆိကမိၣ်တဂုၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်ယဟဲ မၤဟးဂီၤဘၣ်. မ့ၢ်ယဟဲမၤလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်လီၤ (မးသဲး ၅:၁၇).

ယုၣ်ဂျူးန့ၣ်ပၢ်ဝဲလၢပုၤယုၣ်အဖိအါဂၤလၢအအုၣ်အသးလၢအဝဲအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအဝဲမၤဟး ဂီၤကွံာ်ယုၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးလီၤတဲာ်ကွံာ်လၢကမၤလၢပုၤလံာ်စီဆံၣ်အလီၢ်လံာ်အတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ် န့ၣ်အဆီအဝဲစံးဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ဒိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢအဝဲမၤလၢပုၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးဝံတဖၣ်ဖဲအတၢ်လီၤဂၢ်ကျဲၣ်န့ၣ်အသိး အခါဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ.

တမ့ၢ်ထဲလံာ်စီဆံၣ်တတီၤအံၤအပူၤဘၣ်,မ့ၢ်တဘျီဘၣ်တဘျီ,စီၤမးသဲးပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢယုၣ်ဂျူးမၤလၢပုၤလံာ်စီဆံၣ် အတၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိတမံၤမ့ၢ်တမ့ၢ်အဂၤတမံၤ,ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၣ်လၢအဝဲမ့ၢ်နီၣ်နီၣ်အံၤစုၣ်စုၣ်အံၤရံၤအံၤစီၤပၤန့ၣ်လီၤ.

အဆီ,လၢမးသဲးအတၢ်ထံၣ်တခီ,ပကပိာ်ယုၣ်ဂျူးအခံၣ်လဲၣ်? ယုၣ်ဂျူးပၤဃာ်ယုၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢလၢပုၤ ပုၤ,ဘၣ်ဆၣ်တၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လၢအဝဲမၤဘၣ်. အဝဲစံးဝဲလၢတၢ်ပၤဃာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်မၤလီၢ်လၢအဖဲခိၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပုၤဘၣ်. ယုၤလိၣ်ဘၣ်အဘီအမုၢ်အထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လၢကဒိကန့ၣ်အီၤလၢအသးဒီဖျါၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်သးခုကစီၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢဘီမုၢ်ဟဲဝဲ,ဟဲစိာ်တၢ်ပျါတၢ်ဒဲးဒီးတၢ်အုၣ်က့ၤဒိၣ်က့ၤဆူယုၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်, ဒီးဟ့ၣ်ပုၤသးလၢအဒိကန့ၣ်တၢ်အသီန့ၣ်လီၤ. ဒီးပသးလၢအလဲလိာ်တုၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်စိတၢ်ကမိၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဝဲၤ ခံမံၤလၢာ် လၢပကပိာ်ယုၣ်ဂျူးအခံၣ်လဲၣ်ဒိကန့ၣ်အတၢ်အဲၣ်,တၢ်စံးဘျူးစံးဖိၣ်,တၢ်သ့ၣ်ခုသးခုန့ၣ်လီၤ.

ဖဲပစံးကတိၤဘၣ်ဃးတၢ်ဒိကန့ၣ်ယုၤလၢပသးန့ၣ်,သးမ့ၢ်နီၣ်နီၣ်တၢ်ကတိၤအကျိၣ်လၢအပာ်ဃုာ်တၢ်အတၢ်ကွီၢ်ခဲ လၢာ်န့ၣ်လီၤ. ယသိၣ်လိယပုၤဂီၢ်မုၢ်လၢအဝဲအံၤစးထီၣ်လၢခိၣ်ဆူသးတုၤဆူန့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ပကဘၣ်ဒိက န့ၣ်အီၤဒီးပကဘၣ်အဲၣ်အီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပခိၣ်မ့ၢ်ပတၢ်ဆိကမိၣ်အလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ,ဒီးပကဘၣ်အဲၣ်ယုၤလၢပသ့ၣ်

ကံသးလဲန့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်အဲၣ်ယွၤလၢပတၢ်ကဟုကယၢ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကဘၣ်အဲၣ်ယွၤလၢပစုဒီးပခိၣ်ခဲ
လၢၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိ,သးတအဲၣ်ဒီးစံးဒၣ်ဝဲအခိပညီထဲဒၣ်တၢ်တမံၤလၢနသးနီၣ်ပုၤလၢတၢ်သၢထီၣ်ကွၢ်ဒီးဘၣ်
လီၤ. အဝဲမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအကၢၣ်လၢအပၢ်ဃုာ်တၢ်အတကၢၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိ,မ့ၢ်ပအဲၣ်ယွၤလၢခိလီၤဖါ? တု
လံ,ပမၤသပုၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲအံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပတၢ်ကဟုကယၢ်လၢပတၢ်ဖျါပအဲၣ်ယွၤလီၤ. ပအဲၣ်ယွၤ
လၢတၢ်ခဲလၢၣ်,ဒီးယန့ၣ်တၢ်ကတိၤ “ပသး” အဝဲန့ၣ်န့ၣ်ယီၤဝဲလီၤလီၤ. ဆူတၢ်ခဲလၢၣ်ဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်မဲးဗြဲၣ်ဒါမဲန့ၣ် Dr. Matt Friedeman

ခဲအံၤပထံၣ်ဘၣ်တ့ၢ်မးသဲအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်စံးဆၢပတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဝံၤ,မပယိထံတၢ်လၢမၤကူးက
ဘၣ်စံးဝဲန့ၣ်တက့ၢ်.

ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လၢလံာ်မၤကူးလဲၣ်? Who is Jesus in Mark?

တၢ်,လၢမၤကူးအဂီၢ်,ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်? လၢအတၢ်ကွဲးဒိတခါညါအပူၤ,မၤကူးပၢ်ဒိၣ်ဝဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢ
ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်ယွၤအဖိလၢအတူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျါလၢအမၤနၤယွၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်အဒုၣ်အဒါန့ၣ်လီၤ. မၤကူးကွဲးနီၣ်တၢ်အဒိအါမး
ဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤလီၤလးဒုးန့ၣ်ဖျါအစိအကမီၤလၢတၢ်အတၢ်သီအစိကမီၤအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်မၤကူးမ့ၢ်ပုၣ်န့ၣ်သ
န့ၣ်ကုမးသဲဒီးလူၤက့ၢ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အါမးသန့ၣ်က့ၢ်,အဝဲကွဲးနီၣ်တၢ်မၤလီၤလးအါမး-ခဲလၢၣ်တဆံးခါန့ၣ်
လီၤ.

လၢလံာ်မၤကူးအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်ပထံၣ်ဘၣ်လၢယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်ယွၤအဖိလၢအမၤနၤတၢ်ဒီးတူၢ်
ဆါခိၣ်ဆါအသးန့ၣ်လီၤ. လၢအဆၢဒိၣ်တၢ်တဆၢဒိၣ်ဖါအပူၤ,ဘျၢတၢ်စီၤယီၤဟ့ၣ်ကတိၤဆိပာ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဖဲ,ဒီးလၢခံ
ယုၣ်ဂျူးစးထီၣ်အတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢပုၤဂီၢ်မုၢ်အကျါန့ၣ်လီၤ. အဝဲဘၣ်တၢ်ဒီးဘျၢအခါလၢထံ,ဘၣ်တၢ်လုပစိအခါလၢ
ပုၤမုၢ်ကနၤ,ကိးထီၣ်အပျဲၢ်အဘီၣ်အဆိကတၢ်,နီၣ်ထီၣ်ကွၢ်သးအအါအသီ,ဒီးမၤဘျၢက့ၢ်ပုၤအါဂၤလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအက
လုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖးယုၣ်ဂျူးအတၢ်မၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်,အတၢ်မၤထူၣ်ဖျါတၢ်အတၢ်တဲလၢတၢ်အဘျၢဖဲဒိၣ်ဒၣ်လဲၣ်ဒုးန့ၣ်
ဝဲလၢယုၣ်ဂျူးမၤနၤယွၤအဘီၣ်အမုၢ်အဒုၣ်အဒါပုၤဒီးတၢ်စိတၢ်ကမီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖးအခါဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်စ့ၢ်ကိးဒုးန့ၣ်ဝဲလၢမၤ
ကူးပၢ်ဖျါအခါဒီးယွၤအဖိခိၣ်လၢအတူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျါလၢအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.

အဒိ,လၢမၤကူး ဝး၁၂-၁၃ န့ၣ်ပစးဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ပိာ်ထွဲယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဒီးဘျၢထံအံၤအံၤ:

**ဒီးသးန့ၣ်မၤဆူၣ်ပုၤဆူၣ်ပုၤမုၢ်ကနၤတကီၢ်ခါလီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲလၢပုၤမုၢ်ကနၤအသီလွံၤဆံ,ဒီးဘၣ်တၢ်လုပစိလၢမုၢ်
ကီၤလံာ်,ဒီးအိၣ်ဝဲဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအမံၤ,ဒီးကလူးသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲမၤအခုအပုၤအတၢ်မၤလၢအဂီၢ်လီၤ (မၤကူး
ဝး၁၂-၁၃).**

ယုၣ်ဂျူးတူၢ်မုၢ်ကီၤလံာ်အတၢ်ထီၣ်ဒါနးနးဖျါဖျါလၢအတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢပုၤဂီၢ်မုၢ်အကျါအဆိကတၢ်တ
ကတိၤလံာ်လံာ်လီၤ. ဒီးတၢ်ထံၣ်ယုၣ်ဂျူးဒ်တၢ်ခဲတၢ်ပုၤလၢအတူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျါအံၤရဲဒိၣ်ထီၣ်လၢမၤကူးအလံာ်တၢ်သးခုက
စီၣ်ဒိတဘျၢညါဒ်ယုၣ်ဂျူးအိၣ်ဂၢ်အိၣ်ကျၢလၢတၢ်မၤအမၤနးဒီးတၢ်ညါကွၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အယိ,မၤကူးစံးဝဲလၢပကြၢးပိာ်ယုၣ်ဂျူး.ပုၤမၤနၤတၢ်လၢအတူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျါအံၤခိၣ်လဲၣ်? လၢစုတခိၣ်န့ၣ်,မၤကူး
အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တမၤဆၢထီၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူဘၣ်လီၤ. မၤကူးပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်မ့ၢ်အပျဲၢ်အဘီၣ်ဒ်တၢ်အကျါအကျါ
လၢအကီၢ်ညါန့ၣ်လီၤသ့ၣ်ဟးဂုာ်သးဟးဂီၤလၢတမ့ၢ်ထဲပကဘၣ်တူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျါဘၣ်.မ့ၢ်မၤကမၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးလီၤတဲာ်တူၢ်
စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,မၤကူးအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတကဲးပဝးလီၤဆီဒၣ်တၢ်တမံၤမ့ၢ်ညါန့ၣ်ယုၣ်ဂျူးအပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ်
လီၤတဲာ်တူၢ်ဝဲလၢကနၤပၢ်အခါမ့ၢ်တမ့ၢ်လၢကဟ့ၣ်ဆၢက့ၢ်တၢ်လၢတၢ်န့ၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢမၤကူးဝး၄၀န့ၣ်ယုၣ်ဂျူးမိၣ်
သ့ၣ် ညါဘၣ်အသးဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်အပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးဖါ;လၢ ၆:၅၂ အပူၤ,အပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ်အ “သးတဖၣ်
ကီၤ.” လၢ ၇:၁၈ အပူၤ,ယုၣ်ဂျူးပၢ်ကမၢ်အပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ် လၢ “အနၢ်ဃာ်” ဒိဖျါအဝဲသ့ၣ်လီၤတဲာ်ကွၢ်ဝဲလၢကနၤပၢ်အ
တၢ်သိၣ်လိသီလိတဖၣ်; လၢ ၉:၁၈ အပူၤပုၤတၢ်မၤဖိတဖၣ်နီၣ်ဟးထီၣ်ကွၢ်တၢ်အတၢ်သီအစိကမီၤတသ့ဘၣ်; လၢ ၉:၃၈
-၄၁ အပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ်မၤကွၢ်ကမၢ်ဘၣ်တၢ်လၢကကြီၤဃာ်ပုၤတီထီၣ်ကွၢ်တၢ်နီၣ်ဖျါအဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါအံၤ; လၢအဆၢ
ဒိၣ် ၁၄ အပူၤ,အပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ်မၤကွၢ်ယုၣ်ဂျူးဆူၣ်ပုၤဒိၣ်ဖိဒိၣ်ကမီၤတဖၣ်အစုပူၤ,ပုၤတဂၤသမၤကွၢ်အတၢ်ရုလိာ်ဘၣ်ထွဲ

ဒီးယုဂ်ဂျူးဒီးအကတဖှ်ဟးသဒှ်ကွံာ်အိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပာ်ဒိၣ်လၢမၤကူးအလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤအံၤသိၣ်လိပူၤအစ့ၤကတၢၢ်တၢ်ခံမံၤဘၣ်ဃးတၢ်ပိာ်ယုဂ်ဂျူးအခံ
န့ၣ်လီၤ. တၢၤဒ်သးဒှ်အပျဲၤအဘီၣ်တဖှ်အသး,ပတနၢ်ပၢၤယုဂ်ဂျူးထီၣ်ဘီၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤကၢၤလၢပနၢ်ပၢၤကမၤတၢ်
အါမံၤလၢလံာ်စီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဃိ,ပကဘၣ်သိၣ်လီၤနီၣ်နီၣ်ပသးလၢပကထံၣ်ဝဲလၢပဝဲကိးဂပကဘၣ်မၤလိန့ၣ်တၢ်အိၣ်
အါမးန့ၣ်လီၤ. တက့တခီမ့ၢ်အအံၤ,ပကဘၣ်တူၢ်လိာ်လံာ်စီၣ်အတၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်န့ၣ်,သ့ၣ်ညါလၢယုၤအကလုာ်ကထါမ့ၢ်
တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤ မ့ၢ်လီၤကၢၤအပျဲၤလီၤဆီမ့ၢ်တမ့ၢ်ကမၤလၢပဂီၢ်ဒှ်လဲာ်လီၤ.

ဒီးခံ,တၢ်ကီတၢ်ခဲဒီးတၢ်တူၢ်ဆါခိၣ်ဆါသးတဖှ်ပုၤခရံၣ်ဖိလဲၤကဟံကွံာ်အိၤတန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်လီၤပျဲၤလီၤဖုးအိၣ်
အါမး,တၢ်လုပစီအိၣ်အါမးလၢကဃၣ်ယံၤပုၤလၢတၢ်ပိာ်အခံန့ၣ်လီၤ.

ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢယုဂ်ဂျူးစံးဝဲလၢမၤကူး ၈:၃၄-၃၅:

ဖဲဒှ်ပုၤလၢတၢ်မိၣ်ဖဲပိာ်အသးလၢယုအံၤတကၤန့ၣ်,မိအညါကွံာ်အသးဒှ်ဝဲ,ဒီးဟံးန့ၣ်အထူစ့ညါဒီးပိာ်ယုအံၤတ
က့ၢ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,ဖဲဒှ်ပုၤလၢအသးအိၣ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်အသးတကၤန့ၣ်,ကမၤဟါမၤကွံာ်အိၤလီၤ. ဒီးဖဲဒှ်ပုၤလၢအသး
ဟါမၤကွံာ်ဝဲလၢယု,ဒီးလၢတၢ်သးခုကစီၣ်အဃိတကၤန့ၣ်,ကအုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်အသးလီၤ (မၤကူး ၈:၃၄-၃၅).

ယုဂ်ဂျူးသိၣ်လိဝဲလၢပကဘၣ်သးတီၤဒီးအိၤလၢပတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပသးဆူအိၤန့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်သးအိၣ်တူၢ်တၢ်ဒ်ယုဂ်
ဂျူးတူၢ်ဝဲအသး,လၢကဆါထီၣ်ဒါတၢ်လုပစီဒီးနီၣ်သးအတၢ်ထီၣ်ဒါတဖှ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပာ်သးတၢ်အကတမံၤ
လၢလံာ်တတီၤအံၤအပူၤ: ယုဂ်ဂျူးတမ့ၢ်ဒှ်ထဲယုၤအဖိခွါလၢအတူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ဘၣ်; အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးယုၤအဖိခွါလၢအမၤ
န့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,အဝဲမၤန့ၣ်တၢ်ခိဖျိအတၢ်တူၢ်သံအသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပမ့ၢ်ပိာ်အခံလၢတၢ်သးတီၤလၢတၢ်တူၢ်တၢ်
လၢဘီမ့ၢ်အဂီၢ်ဒီး,ပကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကန့ၣ်ပုၤလၢတၢ်မူအထူအယိာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျိအိၣ်ဒီးတၢ်တမံမံၤလၢကမၤကဲထီၣ်ပုၤလၢပကပညိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးပတၢ်သ့ၣ်ညါလၢ
တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒ်နီၣ်နီၣ်အဖိခိၣ်,ခိဖျိလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ-အဝဲမၤစ့ၢ်ပုၤလၢပကပလၢာ်ဘၣ်,တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ခဲ
လၢာ်လၢအအိၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဝဲအါန့ၣ်အအံၤလၢယုကအိၣ်မူအဂီၢ်,ဒီးယုန့ၣ်ဒီးဒှ်ကစၢ်ယုၤလၢတၢ်သ့ၣ်တ
ဖှ်အံၤအဘၣ်စ့ၢ်ခိဖျိယုၤသ့ၣ်ညါလၢတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးယုၤလၢခရံၣ်အပူၤအမ့ၢ်အတီၤအံၤဒိၣ်န့ၣ်ဒီးယုတၢ်မုာ်သး,
ယတၢ်ပူၤဖျဲး,ဒီးယတၢ်သ့ၣ်ခုသးခုဒီး တၢ်သ့ၣ်တဖှ်လၢယုသးအိၣ်အိၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ကွီမဲးခံန့ၣ်လဲး Dr. John Mckinley

ယုဂ်ဂျူးဟဲဒ်တၢ်ခုတၢ်ပုၤလၢအတူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျိတကၤအသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတကၤလၢလၢလၢအပိာ်ခရံၣ်အခံက
ဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤတတီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူအပူၤလၢတၢ်တူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖျိဒိၣ်ဒိၣ်မုာ်မုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲတဖှ်တတံၢ်ဒီးယုဂ်ဂျူးမ့ၢ်မတၤလၢဖဲပဟဲဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢအပူၤဒီးတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်
ဘၣ်,ပမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဘၣ်ထွဲဒီးခရံၣ်အတၢ်သးခုကစီၣ်ဒီး,ပကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤတတီၤလၢပကတူၢ်တၢ်အဂီၢ်လၢပ
တၢ်အိၣ်မူဒှ်ဝဲအပူၤန့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်ထဲပနီၣ်ကစၢ်ဒှ်ဝဲအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဘၣ်,မ့ၢ်ပုၤဂၤအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်,လၢ
အနီၣ်နီၣ်ပသးအုးဒီးပုၤလၢအသးအုး,ဒီးကွဲမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဆူပတၢ်အိၣ်မူအပူၤစ့ၢ်ကီး,ဒီးကဲ
ထီၣ်ပုၤဘၣ်ထွဲဒီးအိၤဒီးမၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးဖဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲပန့ၣ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်အံၤဃုာ်ဒီးတၢ်ပာ်
သးအပတီၢ်လၢတၢ်တူၢ်တၢ်ခိၣ်တၢ်ဒီးတီၢ်နီၣ်လၢအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ကဲခိၣ်သ့ၣ်အကျဲတဘီၤလၢယုၤအဲၣ်ဒီးပမၤဒ်ပပိာ်
ခရံၣ်အခံအဂီၢ်ဒီး,ပကစးထီၣ်န့ၣ်ပၢၤယုၤအသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢခံ,ယုၤကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်
ဘၣ်အံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်လုလၢသကဲးပဝး,အဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မုာ်လၢ,အဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.
ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိပထံၣ်ယုၤမၤတၢ်လၢတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကဒါက့ၢ်အကျဲလၢပတၢ်အိၣ်မူတဖှ်အပူၤသ့ၣ်,
လၢတၢ်တူၢ်တၢ်ဖျိတၢ်နးဖးဒိၣ်,မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်အါန့ၣ်ကျဲအဝဲန့ၣ်အကျဲတက့ၢ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ခုၣ်အဲၣ်ဒီးသိန့ၣ်စံး Dr. Erik Thoeness

ဃုာ်ဒီးမးသဲဒီးမၤကူးလၢပသးပူၤ,ပကဆိကမိၣ်ပာ်သးလုၤကၣ်စံးဆာပတၢ်သံကွၢ်ဘၣ်ဃးယုဂ်ဂျူးဒီးအပူၤပိာ်
အခံဒ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ.

ယုဒရှုမုးမတလလူကကအပူလဲဒ်? Who is Jesus in Luke?

လူကကအလံာ်တသးခုကစီဒ်စံးဆာတသံကွာ် “ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်?” ဒီဖျိစံာ်တဲာ်တဲာ်လဲာ်ဝဲလဲာ်အဝဲမုးပှာ အုာ်ကွာ်ခိာ်ကွာ်ဟီာ်ခိာ်လဲာ်အသးကညီတဂ်န့ာ်လီာ်. ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်ယုဒအတဂ်အုာ်ကွာ်ခိာ်ကွာ်ဆူပှာတူာ်ဒိာ်ကီာ်ဒိာ်ဒီးပှာဖျိာ် ဖိယာ်ဖိအအိာ်,ဆူတဂ်ဘျာ်တဂ်ဘျာ်ခိာ်န့ာ်တဖာ်ဒီးပှာလဲာ်အဘျာ်တဂ်ကွာ်တလီာ်အိာ်အအိာ်န့ာ်လီာ်. ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်သးခုက စီဒ်မုာ်ဝဲလဲာ်ပှာကဲးကဲးဒီးအဂီာ်-တုာ်ဒုာ်လဲာ်လဲာ်ပှာလဲာ်တသးန့ာ်ကွာ်အိာ်ဒီးပှာလဲာ်အဘျာ်တဂ်ကွာ်ကွာ်အိာ်တဖာ်န့ာ်လီာ်. လူကကဟ်ဒိာ်တဂ်ဂုာ်အံာ်လဲာ်ကဲးအိာ်န့ာ်လီာ်. ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်ဟ်လုာ်ဟ်ပှာနီာ်မာ်ရံဒီးနီာ်မာ်သ့ဒိပုာ်ဝဲာ်မုာ်တဖာ်တဂ်ဆာကတီာ်ဖဲ ပှာပိာ်ခွဲတဖာ်ပာ်ဝဲာ်မုာ်လဲာ်အလီာ်ဖုာ်န့ာ်ပိာ်ခွဲန့ာ်လီာ်. လူကကကွဲးနီာ်တဂ်ကတီာ်ဒိတဖာ်ဒီးတဂ်ဖဲပှာတဖာ်လဲာ်အဟ်ဖျါ ထီာ်ပိာ်မုာ်ပိာ်မာ်တဖာ်,ပှာဆူပှာဆါဒီးပှာကွာ်ကွဲာ်,ဒီးပှာတမုာ်ပှာယုဒအဖိဒုာ်လဲာ်,ဒ်အကြားဒီးတဂ်စံးထီာ်ပတြာ်ဒီးတဂ်ကွာ် လဲာ်န့ာ်လီာ်. ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်ထီာ်ပတြာ်မုာ်ကဲးလဲာ်အဘျာ်တဂ်အိာ်မူအတဂ်ဟ်ကီာ်တဆံးတကွာ်လဲာ်လုာ်ဟ်န့ာ်လီာ်. လူက ကကဲာ်ပှာယုဒသ့ဖဲစီာ်စးပဲလဲာ်အဘျာ်တဂ်ကွဲာ်ညီကွဲာ်အိာ်အတဂ်တဲာ်,ပှာလဲာ်အဘျာ်ဟ့ာ်ဆာကကွာ်ဆူယုဒရှုမုးမတလဲဒ်တဲာ်လဲာ်လူက ကကဲာ်အပှာဖးလံာ်ဖိတဖာ်အဂီာ်န့ာ်လီာ်. တဘျီဘျာ်တဘျီ,လူကကကွဲးနီာ်ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်အတဂ်သးအိာ်ပှာလဲာ်တဂ်ညီကွဲာ်ဒီးကွာ် တလီာ်တဖာ်န့ာ်လီာ်.

ဒ်တဂ်အဒိတခါအသိးဒိကန့ာ်တဂ်ကွဲးနီာ်အံာ်လဲာ်လူကက ၇:၁၂-၁၆:

ဒီးတုာ်အဘူးထီာ်ဒီးဝုာ်အကျဲစာဒီး,ကွာ်ကွာ်ပှာယိးပှာသံတက,လဲာ်အမုာ်အမိာ်အဖိခွဲတဂ်ပာ်,ဒီးအမိာ်မုာ်ပှာမုာ် ကဲး,ဒီးပှာဝုာ်ဖိဂီာ်မုာ်ဖးဒိာ်အိာ်ဒီးအိာ်လီာ်. ဒီးကစာ်ထံာ်ပိာ်မုာ်,ဒီးသးကညီအိာ်,ဒီးစံးဘျာ်အိာ်,ဟီာ်တဂ်ဒီးလဲာ် ထိးဘျာ်စုာ်န့ာ်,ဒီးပှာယိးတဂ်တဖာ်အိာ်ကတီာ်,ဒီးစံးဝဲဒုာ်,ဖိာ်သ့ခွဲဒီး,ယစံးဘျာ်န့ာ်,ဝဲာ်ဆာထာ်တကွာ်. ဒီးပှာ သံတကန့ာ်ဝဲာ်ထာ်ဆုာ်နီာ်ဝဲ,ဒီးကတီာ်ထီာ်တဂ်လီာ်. ဒီးဟ့ာ်လီာ်အိာ်လဲာ်အမိာ်လီာ်. ဒီးပှာခဲလဲာ်ပျံာ်တဂ်,ဒီးစံး ထီာ်ပတြာ်ယုဒဒီးစံးဝဲဒုာ်,ဝဲာ်ဒိာ်တကအိာ်ထီာ်လဲာ်လဲာ်ပကျဲလဲာ်,ဒီးယုဒဟဲအိာ်သကိးအပှာဂီာ်မုာ်လဲာ်လီာ် (လူကက ၇:၁၂-၁၆).

လဲာ်တဂ်ယုဒဖျိာ်မုာ်အဟီာ်ခိာ်အပူ,မုာ်ကဲးလဲာ်အဖိခွဲသံဒီးန့ာ်ဘျာ်တဂ်ဟ့ာ်နီာ်လီာ်တဆံးတကွာ်,ဒီးတဂ်ခွဲးတဂ် ယာ်စာကိာ်ဖိလဲာ်ကယုတဂ်မာ်န့ာ်လီာ်. ဒီဖျိတဂ်ဟ်ဒိာ်ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်လဲာ်အဂီာ်,လူကကန့ာ်ဖျါထီာ်ဝဲလဲာ်ကစာ်အ တဂ်မာ်ပှာအုာ်ကွာ်ခိာ်ကွာ်တဂ်တကအသိးအသးအိာ်တုာ်ဒုာ်လဲာ်ပှာဖျိာ်ဖိယာ်ဖိဒီးပှာတဂ်မာ်စာ်တအိာ်န့ာ်လီာ်. ဒ်ပှာလဲာ် တဂ်ကွဲးနီာ်အကတဂ်အံာ်ဟ်ဖျါထီာ်ဝဲအသိး,ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်မာ်တဂ်သးခုကစီဒ်ဆူပှာလိာ်ဘျာ်တဂ်မာ်စာ်ဒီးပှာဖိကမိာ်တအိာ် အုာ်ခိာ်ဝဲ လဲာ်ယုဒဟဲလဲာ်ကမာ်စာ်အပှာဂီာ်မုာ်န့ာ်လီာ်.

အဆိ,လူကကအလံာ်တသးခုကစီဒ်စံးဆာတသံကွာ်ခံထံာ်တထံာ်: ပကပိာ်ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်? ဝုာ်လံ, လဲာ်တဂ်ပာ်ပာ်တဂ်ဒီးလူကကအတဂ်သးအိာ်ပှာဖျိာ်ဖိယာ်ဖိအပူ,တဂ်တမံာ်လဲာ်ပာ်ပာ်သ့မုာ်ပဘျာ်အိာ်ဒီးတဂ်သးကညီ လဲာ်ပှာလဲာ်အဖိခွဲန့ာ်လီာ်. ပကဘျာ်ကဟ့ကယာ်ပှာဖျိာ်ဖိယာ်ဖိ,ဒီးဝဲာ်ပျံာ်လဲာ်ကထံာ်န့ာ်အဝဲသ့အတဂ်လိာ်ဘျာ်အဂီာ်န့ာ် လီာ်. ပကဘျာ်သးအိာ်ဟ့ာ်ပတဂ်စုာ်လီာ်ခိာ်ခိာ်,တဂ်အိာ်တဂ်အိာ်,ကျိာ်စုဒီးတဂ်ဆာကတီာ်လဲာ်ပကဒုးမူအဝဲသ့န့ာ်လီာ်. နီာ်နီာ် န့ာ်,ယုဒညီန့ာ်ဆူပှာခရံာ်ဖိလဲာ်အညီန့ာ်ဟ့ာ်သးကညီတဂ်လဲာ်တဂ်စံးဆာကကွာ်ဆူပှာဖျိာ်ဖိယာ်ဖိအတဂ်ထုကဖာ်တဖာ်န့ာ် လီာ်.

ဒ်ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်ဝဲလဲာ်လူကက ၁၂:၃၃:
သုစုာ်လီာ်ခိာ်ခိာ်န့ာ်,ဆါလီာ်ကွဲာ်ဒီးဟ့ာ်သးကညီတဂ်တကွာ်. ဒီးမာ်န့ာ်သုဂီာ်လဲာ်ထာ်လဲာ်အလီာ်လဲာ်ဝဲတသ့ ဘျာ်,တဂ်လုာ်ဒိာ်ပှာဒိာ်လဲာ်အလဲာ်တသ့ဘျာ်လဲာ်မူခိာ်,ဖဲတဂ်ဘျာ်တသ့ဘျာ်အသးဘျာ်,ဒီးတဂ်အဆာ်တအိာ်ဂီာ် ဘျာ်န့ာ်တကွာ် (လူကက ၁၂:၃၃).

ဖဲပိာ်ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်အံာ်လဲာ်တဂ်သးတီအပူဒီဖျိကဟ့ကယာ်အပှာဂီာ်မုာ်န့ာ်,အဝဲကဟ့ာ်ကနာ်ပှာတဂ်န့ာ်သါလီာ်ထူလီာ် ယိာ်တမံာ်န့ာ်လီာ်.

ကွဲာ်အကတဘိလဲာ်ပိာ်ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်အံာ်မုာ်ဒီဖျိအိာ်ဂါတဂ်ပာ်လဲာ်တဂ်န့ာ်န့ာ်တဂ်ဂုာ်လဲာ်ယုဒကထံာ်န့ာ်ပတဂ်လိာ်ဘျာ် စုာ်ကိးန့ာ်လီာ်.

ဒိကန့ာ်ယုဒရှုမုးမတလဲဒ်အတဂ်ကတီာ်လဲာ်လူကက ၁၂:၂၂-၃၁:

ဘၣ်ယိၣ်တၢ်လၢသုသးအဂီၢ်လၢသုကအိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်. ဒီးလၢသုနီၣ်ခိအဂီၢ်လၢသုကကူတၢ်သိး
တၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်,.... သုကအိၣ်တၢ်သုကအိၣ်တၢ်မနုၤမနုၤန့ၣ်,သုတယုတၢ်ဂ့ၢ်,ဒီးသုတဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်
ဘီတက.... မ့ၢ်မ့ၢ်ဃုဆိယုအဘီအမုၢ်တက့ၢ်. ဒီးတၢ်ကဟ်ဖျိၣ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢဒ်ဒီးသုလီၤ (လူၤကၢၣ်
၁၂:၂၂-၃၁).

ဒ်ကရၢဖိတဖၣ်လၢယုအဘီအမုၢ်အသိး,ပအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ဝဲလၢပစီၤပဖးဒ်ယုၣ်ဂျူးခရံၣ်ကကဟ့က
ယၢ်ပုၤဒီးထံၣ်န့ၣ်ပတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ပၢ်ဒိၣ်တၢ်လၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်ပုၤအုၣ်က့ၤဒိၣ်က့ၤတၢ်အဖိခိၣ်အံၤဘၣ်ထွဲ
လိၣ်အသးဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဆူတၢ်ဂ့ၢ်မိၣ် ပုၤအကၢၣ်ထံၣ်လၢလူၤကၢၣ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤ:
တၢ်ဃုတၢ်ဖိးဒီးတၢ်သ့ၣ်ခုသး ခုန့ၣ်လီၤ. အဒိ,လၢအဘူးဒီးလူၤကၢၣ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အခိၣ်ထံး,လၢလူၤကၢၣ်
၂:၁၀-၁၄ န့ၣ်,ပဖးဘၣ်ကလူးအတၢ်ဘိး ဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ:

ယစံးဘၣ်သုလၢတၢ်သးခုဖးဒိၣ်... တၢ်လၢကဟ်မိၣ်အဘၣ်ယုလၢတၢ်ထီကတၢ်တက့ၢ်. မိၣ်တၢ်မုၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢ
ဟီၣ်ခိၣ်ချၢ,ဒီးတၢ်ဘၣ်အသးလၢပုၤကညီတက့ၢ် (လူၤကၢၣ် ၂:၁၀-၁၄).

ဒီးလၢအံၤအဆၢဒိၣ်ခံဆံၤခံဆၢဒိၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ,လူၤကၢၣ်မၤကတၢ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ကျဲတဘီဃီလၢအဝဲစးထီၣ်
ဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢအတၢ်ဃဲပူၤအကတၢ်န့ၣ်,အပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ်ပိာ်ယုၣ်ဂျူးအခိၣ်တူၢ်တၢ်သးခုလၢမူခိၣ်ကလူးတဖၣ်က
တၢ်ဆိပာ်ဝဲလၢအပူၤကွံာ်အဆၢဒိၣ် ၂ န့ၣ်လီၤ.

သၢဘျီလၢတၢ်ကတၢ်သကိးဝဲန့ၣ်အပူၤ,လၢယံၤဟၣ် ၂၀,ယုၣ်ဂျူးစံး,“မိၣ်တၢ်မုၢ်အိၣ်ဒီးနၢတက့ၢ်.” ဒီးယဆိမိၣ်
တမ့ၢ်အဝဲစံးဝဲဟဲလိ(Hello)ဘၣ်လီၤ. ယဆိမိၣ်အဝဲစံးတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်တီအိၣ်ထံးဒိၣ်ဘီလီၤ. နမ့ၢ်လဲၤ
ဒီဖျိဘၣ်ဒၣ်လဲၣ်တၢ်သ့ၣ်ကိာ်သးဂီၤ,ပုၤလၢနအဲၣ်အိၣ်တကမ့ၢ်လဲၤပုၤကွံာ်န့ၣ်,ဒီးနတသ့ၣ်ညါယကဟဲက့ၤကဒါ
က့ၤ,တယံာ်ဘၣ်နကအိၣ်လၢရိမ့ၢ်ပဒိၣ်လၢအပတၢ်ဖဲဒၣ်အသးအဖိလၢနအိၣ်တုၤလၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢအဖိ
လၢ,တၢ်ကလဲၤအသးအၢန့ၣ်အလီၢ်,ယအဲၣ်ဒီးနသ့ၣ်ညါလၢယအိၣ်ဖဲအံၤ,ဒီးဖဲယအိၣ်ဖဲအံၤ,ယကဟဲစီၣ်န့ၣ်န့ၣ်
လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အဂံၢ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ယမ့ၢ်နတၢ်သးခုလီၤ. အဃိတၢ်မုၢ်ကဲထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်တုၤ,တၢ်မုၢ်ကဲထီၣ်အ
သးလၢနတၢ်အိၣ်မူအချၢဒ်လဲၣ်တုၤ,တၢ်မုၢ်ကဲထီၣ်အသးဒီးတၢ်လၢအအိၣ်လၢနတၢ်အိၣ်မူအပူၤမ့ၢ်တုၤ,နမ့ၢ်သ့ၣ်
ညါယဒီး,တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်နီၣ်နီၣ်အခိၣ်ထံးအိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. လၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတၢ်မ့ၢ်ဂျါလီၤ “Shalom,”
ယုၤအတၢ်တီတၢ်လီၤအတၢ်ပၢ်ဒီးပၢ်ဒီးတၢ်ဒိတခါညါဖဲတၢ်ကဲထီၣ်အသးမနုၤတုၤလၢက့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီး,ယဟဲစီၣ်တၢ်
သ့ၣ်ခုသးခုလီၤ. ယတဟဲဒ်ဖဲအံၤလၢကမၤမုၢ်န့ၣ်ဘၣ်. ယဟဲဖဲအံၤလၢကဟဲစီၣ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်သးခုအနီၣ်ကိာ်,တၢ်သး
ခုလၢအဒိၣ်န့ၣ်အါန့ၣ်တၢ်သးဂဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သးခုလၢအမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ပၢ်တၢ်လၢအကဟီၤတခီလၢယပၢ်တၢ်တီၣ်ခိၣ်
ဒိတဘၣ်ညါ,ဒီးလၢယတပျဲတၢ်မနုၤမးကဲထီၣ်အသးဒီးနၢလၢအတဟဲစီၣ်ယုၤအဆိကတၢ်ဘၣ်,ယုၣ်ဂျူးစံးဝဲဒၣ်
လီၤ.ယအဲၣ်ကျဲလၢစီၤပီလူးစံးဖဲအဝဲတဲဘၣ်ဃးသးအတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲဖဲသးစီဆံၣ်တဲလၢကမၤပုၤခရံၣ်ဖိ
တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်,သုကိးကဒီးသုကအဲၣ်တၢ်;တၢ်ကတၢ်လၢအံၤတဖျၢၣ်,သုကအိၣ်ဒီးတၢ်သးခုလီၤ. ဒီးယဆိ
မိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်နထူးဖးအိၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်,အဝဲပာ်ဖျိၣ်ထီၣ်တၢ်အကမၤဃုခါ,ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အခိၣ်
သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢဖဲယုၤအတၢ်အဲၣ်ယုၤလီၤမ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဟဲစီၣ်အိၣ်ဆူယသးပူၤန့ၣ်,တၢ်စံးဆၢက့ၤမ့ၢ်,ယတအိၣ်မူလၢယ
နီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ယဲယတၢ်န့ၣ်ပၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်တီ,လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တလီၤန့ၣ်ကဲးဆိး,တၢ်မုၢ်လၢတအိၣ်ကဲးဆိး,
တၢ်တမ့ၢ်တၢ်ကဲးဆိးဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲယုၣ်ဂျူးအိၣ်န့ၣ်,တၢ်စံးဆၢက့ၤတမံၤမ့ၢ်,ယအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်မံသးမုၢ်န့ၣ်
လီၤ. အဝဲဟဲစီၣ်အတၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤအစိကမိၣ်ဆူယတၢ်အိၣ်မူ,ဒီးယအိၣ်ဒီးတၢ်သးခု,ယအိၣ်ဒီးတၢ်
မုၢ်လၢ,ဒီဖျိလၢယုၣ်ဂျူးအပူၤ,တၢ်မနုၤမးဃုတအိၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်ဟးဂုာ်ဟးဂီၤတအိၣ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲဟဲစီၣ်
တၢ်ခဲလၢဒ်တပူၤဃီ,ကိးကဟဲဒီး,လၢလၢပုၤပုၤ န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ဘုၤလိအူရံၣ် Dr. Bill Uri

ဒိကန့ၣ်လူၤကၢၣ်အတၢ်ကတၢ်လၢအံၤလၢ ၂၄:၅၂-၅၃:
ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘျီထီၣ်ဘါထီၣ်အိၣ်,ဒီးသ့ၣ်ခုသးခုဒိၣ်မး,ဒီးက့ၤက့ၤဝဲဆူယဂျုလ့ၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်သးဝံၣ်တၢ်ဒီး

စံးထီၣ်ပတြာယွာလၢတၢ်လုၢ်ဟံၣ်ပုၤတဘိယုၢ်ဃီလီၤ (လုၢ်ကၢၣ် ၂၄:၅၂-၅၃).

လၢလုၢ်ကၢၣ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤ,တၢ်ပိာ်ခရံၣ်အခံအဒိပညီတၢ်သုၣ်ခသးခုလၢပတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤဒီးယွာအတၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤခဲလၢာ်အပူၤ,အိၣ်ဘျးမုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်လၢအပူၤ,န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢကထံၣ်န့ၣ်ပတၢ်လိာ်ခဲလၢာ်,ဒီးသးအိၣ်လၢတၢ်ကသုၣ်ပုၤဒီးဖျိအဝဲဒ်သးပကစီၣ်တၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤတမံၤဃီဆူပုၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပကွၢ်သကိးမးသဲ,မၤကူၤ,ဒီးလုၢ်ကၢၣ်စံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်,“ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်?” ဒီး“ပကပိာ်အခံဒ်လဲၣ်?” ဝံၤ,ပအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤပသးလၢပကဆိကမိၣ်ပာ်သုၣ်ပာ်သးယီၤဟံၣ်စံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤလီၤလီၤဆိဆိဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်မတၢ်လၢလံာ်ယီၤဟံၣ်အပူၤလဲၣ်? Who is Jesus in John?

လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဝဲအံၤအပူၤ,စီၤယီၤဟံၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ယုၣ်ဂျူးဒ်ယွာအဖိခွါလၢအမၤလၢပဲၤတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤထူလီၤယိာ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပာ်ဒိၣ်ယုၣ်ဂျူးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒ်ယွာအဖိခွါအပူၤ,စီၤယီၤဟံၣ်စံးကတီၤဘၣ်ဃးယုၣ်ဂျူးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤထွဲလီၤဆိဒီးအပၢ်န့ၣ်လီၤ. ယုၣ်ဂျူးမ့ၢ်ပာ်အတၢ်လိာ်ဖျါထီၣ်အသးအဒိၣ်ကတၢ်ဒီးပုၤထဲတၢ်လၢအမၤတၢ်မူအထူအယိာ်သဘျုလၢပုၤကိးကဒီးလၢအပာ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်န့ၣ်လၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ,ဖဲပုၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်တဖၣ်စးထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်လၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်အိၣ်ဖျါမ့ၢ်မတၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်,စီၤယီၤဟံၣ်စးထီၣ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဖျါစံးဝဲလၢယွာအဖိခွါအိၣ်ဃုာ်တ့ၢ်ဒီးပာ်လၢတၢ်တုၤလီၤတၢ်အပူၤ,ဒီးခဲအံၤပာ်ဘၣ်တၢ်လိာ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ဖျါဖိခွါထဲတကၤဒီးန့ၣ်လီၤ.

ကျဲအတၢ်တဘိလၢစီၤယီၤဟံၣ်ဆဲးကျိးလီၤတၢ်ကစီၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအလၢကတီၤမ့ၢ်တၢ်စံး“ယမ့ၢ်” လၢအဘၣ်တၢ်တဲအိၣ်လၢယုၣ်ဂျူးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအံၤအပူၤ,ယုၣ်ဂျူးကတီၤဘၣ်ထွဲတၢ်တစဲးဒီးယွာအတၢ်အာၣ်လီၤအိၣ်လီၤအမံၤ “ယါဝဲ,” တဘျီတခါတၢ်ကျိာ်ထံအိၣ်လၢ “ယဟိတ ” န့ၣ်လီၤ. လၢ ၂ မိၤဂူ ၃:၁၄ အပူၤ,ယွာအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲတဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢမံၤ “ယါဝဲ ” အါတက့ၢ်အဒိပညီမ့ၢ် “ယမ့ၢ်” န့ၣ်လီၤ. ယုၣ်ဂျူးကတီၤဘၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်တစဲးဘၣ်ဃးအမံၤအံၤလၢယီၤဟံၣ် ဒီး၃၅,ဖဲအစံး, “ယမ့ၢ်တၢ်မူအကိၣ်န့ၣ်လီၤ.” ပထံၣ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးအိၣ်လၢ ၈:၁၂ ဒီး ၉:၅ လၢတၢ်ကတီၤအကူၢ် “ယမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အ တၢ်ကတီၤ ” န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢ ၁၀:၇,၉ ပဖးဘၣ် “ယမ့ၢ်ကျဲၤစၢၤ ” န့ၣ်လီၤ. လၢ ၁၁:၂၅ အပူၤ,မ့ၢ်ဝဲ “ယမ့ၢ်တၢ်ဝဲဆၢထၢၣ်သမူ ထီၣ်က့ၤဒီးတၢ်မူ ” န့ၣ်လီၤ. လၢ ၁၄:၆ အပူၤ,မ့ၢ် “ယမ့ၢ်ကျဲၤ,တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤဒီးတၢ်မူ ” န့ၣ်လီၤ. လၢ ၁၅:၁ အပူၤ,ပထံၣ်န့ၣ် “ယ မ့ၢ်စံးမ့ၢ်နီၣ်နီၣ် ” န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢ ၈:၅၈ အပူၤ,ယုၣ်ဂျူးမၤဝဲတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးထံထီၣ်ထံလီၤ, “ယမ့ၢ်” န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အဒိအတဲာ်တမံၤစုာ်စုာ်အပူၤ,ယုၣ်ဂျူးစံးလီၤအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲအသးဒ်အမ့ၢ်ပုၤစိာ်လံာ်စီဆ့အလီၤလံာ်အစီဆ့အ ယွာအမံၤ,ဒီးလိာ်ဖျါထီၣ်ယွာလၢအနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲအနီၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ယုၣ်ဂျူးအလီၤလၢယွာအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤထူလီၤယိာ်ဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤအခၢၣ်သးအိၣ်ဖျါတြာ်ကလံာ်လီၤလီၤဆိဆိလၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်မ့ၢ်ဝဲဒ်ဒိၣ်အတၢ်ထုကဖၣ်လၢယီၤဟံၣ် ၁၇ န့ၣ်လီၤ. ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢယုၣ်ဂျူးဘါထုကဖၣ်လၢယီၤဟံၣ် ၁၇:၂၄:

ပာ်ဇၢ,ဒ်သိးပုၤလၢနဟ့ၣ်လီၤယၢကထံၣ်ဘၣ်ယလၢကတီၤလၢနဟ့ၣ်ယၢန့ၣ်ဒီး,ယသးအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကအိၣ်ဒီးယၢစ့ၢ်ကိးဖဲယအိၣ်အလီၤလီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,ဟီၣ်ခိၣ်အခိၣ်ထံးတချးကဲထီၣ်ဒ်ဘၣ်ဒီး,နအဲၣ်ယၢလီၤ (ယီၤဟံၣ် ၁၇:၂၄).

ယုၣ်ဂျူးမၤဘၣ်ထွဲအပုၤပိာ်အခံတဖၣ်အတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤဆူတၢ်အဲၣ်လၢအအိၣ်ဒီးပာ်လၢအဖိခွါအဂီၢ်တချးတၢ်တုၤလီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤမ့ၢ်ပာ်အတၢ်အဲၣ်အတၢ်လူလီၤဂၢ်လီၤအသးလၢယုၣ်ဂျူးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဃိ,စီၤယီၤဟံၣ်မ့ၢ်ပာ်ဖျါယုၣ်ဂျူးဒ်ယွာအဖိခွါလၢအမၤလၢပဲၤတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤထူလီၤယိာ်ဒီး,စီၤယီၤဟံၣ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်စံးဆၢပတၢ်သံကွၢ်ခံထံၣ်တထံၣ်ဒ်လဲၣ်? ပဘၣ်ပိာ်ယုၣ်ဂျူးအခံဒ်လဲၣ်?

လၢစီၤယီၤဟံၣ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤ,ကျဲအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢပဘၣ်ပိာ်ယုၣ်ဂျူးအခံအံၤခိၣ်ပတၢ်အဲၣ်ဆၢယွာ,ဒီးခိၣ်ဖျါတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်အဲၣ်တမံၤဃီန့ၣ်ဆူပဝဲကဒဲကဒဲန့ၣ်လီၤ. ယုၣ်ဂျူးသုၣ်ထီၣ်ဒိတဲာ်အံၤလၢပဂီၢ်လၢပကပိာ်အိၣ်လၢကဲအါဘိန့ၣ်လီၤ. အဒိ,ပထံၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢယီၤဟံၣ် ၁၇:၂၃-၂၆,ဖဲယုၣ်ဂျူးစံးကတီၤဘၣ်ဃးပာ်အတၢ်အဲၣ်လၢအဖိအဂီၢ်

နဲ့လီ။ အဝဲအံ့မ့ပင်အတင်အဲဒ်လၢဖိခွါအဂီၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤထူလီၤယိၣ်အပူၤ အလီၢ်ခံလၢယုၣ်ဂျူးမၤလၢပုၤဝဲန့ၣ်လီၤ။ အသိၣ်အဆိပညီအိၣ်ဝဲလၢ၊လၢယိၤဟ့ၣ်အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်အပူၤတၢ်မ့ၢ်အပျဲၢ် အဘီၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်အသကဲးပဝးလၢတၢ်အဲဒ်န့ၣ်လီၤ။ ဒ်ယုၣ်ဂျူးစံးဝဲဆူအပျဲၢ်အဘီၣ်တဖၣ်လၢယိၤဟ့ၣ် သး၃၄-၃၅:
အဲဒ်လိာ်ကွံာ်လိာ်သုသးသကဲးသကဲး,ဒ်ယုၣ်အဲဒ်သုအသိး,ဒ်သိးသုကအဲဒ်လိာ်ကွံာ်လိာ်သုသးသကဲးသကဲးလီၤ။
လၢတၢ်အံၤ,လၢသုအဲဒ်လိာ်ကွံာ်လိာ်သုသးအသိးဒီး,ပုၤခဲလၢကသ့ၣ်ညါလၢသုမ့ၢ်ယုၣ်ယဘီၣ်လီၤ (ယိၤဟ့ၣ်
သး၃၄-၃၅)။

လၢစီၤယိၤဟ့ၣ်အဂီၢ်,ပပိာ်ယုၣ်ဂျူးအခံၣ်ဖျါအဲဒ်လိာ်သးကဒဲကဒဲလၢအဝဲအတၢ်အဲဒ်တကလုာ်န့ၣ်လီၤ။

လၢကျဲၤဒ်သိးအံၤ,တၢ်မ့ၢ်အပျဲၢ်အဘီၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအိၣ်ဒီးမၤထွဲအိၣ်ခံမံၤလၢကလၢတၢ်အဲဒ်အပူၤလီၤ။ ယုၤအ တၢ်အဲဒ်လၢပဂီၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိသီပုၤလၢပကမ့ၢ်အပျဲၢ်အဘီၣ်န့ၣ်လီၤ။ ဒီးယုၤအတၢ်အဲဒ်ဒီဖျါပုၤဆူပဝဲကဒဲကဒဲတၢ်ပာ်ဖျါ ထီၣ်ပတၢ်မ့ၢ်အပျဲၢ်အဘီၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်အံၤမၤစၢၤပုၤလၢပကမ့ၢ်ပၢၢ်ဘၣ်မနုၤစီၤယိၤဟ့ၣ်ပညီၣ်ဃီဆူအနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲလၢ အလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဒီတဘျီညါအပူၤဒ် “အပျဲၢ်အဘီၣ်လၢအဘၣ်တၢ်အဲဒ်အိၣ်လၢယုၣ်ဂျူး”ဒီးတမ့ၢ် “အပျဲၢ်အဘီၣ်လၢ အအဲဒ်တၢ်”ဘၣ်လီၤ။ အဝဲသ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်အကံၢ်အစီမနုၤလၢအအိၣ်ဒီးအိၣ်လၢကအဲဒ်ပုၤတဖၣ်ဝဲလၢယုၣ်ဂျူးအတၢ် အဲဒ်အိၣ်ယိာ်ယိာ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ။ ယုၣ်ဂျူးအပုၤပိာ်အခံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်အဲဒ်အိၣ်အဆိကတၢ်,ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်ကိးအိၣ် လၢက အဲဒ်လိာ်သးကဒဲကဒဲန့ၣ်လီၤ။

ပုၤကအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တကမၤလၢကမၤမာကမၤဝဲလၢတၢ်လီၤဆီလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံာ်ဘျီအသကဲးပဝးအ ပူၤလၢကျဲၤတဘီၣ်တဘီၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လိာ်ဖိးလိာ်အသး,လၢအဝဲသ့ၣ်တဲတၢ်တဲလၢအတမ့ၢ်တဖၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ယဆိမိၣ်တၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်နီၣ်တစဲးဘၣ်လီၤ။ ယဆိကမိၣ်လၢတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးပုၤလၢလံာ်တၢ်သး ခုကစီၣ်လွံာ်ဘျီအပူၤမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လွံာ်မံၤလၢအပူၤလိာ်ဖိလိာ်အသးလၢယုၣ်ဂျူးအတၢ်ဃဲၤပူၤအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ။ လံာ် တၢ်သးခုကစီၣ်လွံာ်ဘျီလၢအိၣ်အိၣ်ဖိးလၢတၢ်ထံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်ပုၤတကမၤလၢအမ့ၢ်ယုၤအတၢ်လိာ် ထီၣ်အသးလၢကတဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒ်သိးကပုၤက့ၤပုၤတၢ်ဒဲးဘးဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဒဲးဘးဒီးတၢ်သံအတၢ်စံာ်စီၤတဲစီၤန့ၣ် လီၤ။ ဒီးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဘျီစုာ်စုာ်ကွၢ်ယုၣ်ဂျူးဝဲန့ၣ်လၢတၢ်ထံၣ်လီၤဆီတဖၣ်ဒီးပာ်ဒိၣ်အတၢ်အိၣ်မူအဂ့ၢ် အကျဲၤလီၤဆီဝဲ,ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကစီၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်တထီၣ်ဒါလိာ်အသးဘၣ်,မ့မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်လီၤ။

ဒီးကထာ်စတံးဒီဝါ Dr. Steve Cowan

တၢ်ကတိၢ်လၢခံ CONCLUSION

လၢတၢ်မၤလိဝဲအံၤအပူၤ,ပဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤပုၤဆူတၢ်မၤလိလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ ပထံၣ်ဘၣ် တုၢ်အဝဲသ့ၣ်အလံာ်ဖိလဲၣ်အလုလုၤသကဲးပဝး,တၢ်နီၣ်လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်စံာ်စီၤတဲစီၤအတၢ်စံာ်ဃဲၤ လၢပန့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤ။ ပဆိကမိၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးစ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်အလီၢ်အလၢလၢတၢ်အိၣ်ဖျါအပူၤ,ထံၣ်ဘၣ်လၢအဝဲ သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၢ်နီၣ်တနီၣ်လၢလံာ်စီဆ့အသိအတၢ်ကွဲးစီဆ့အပူၤန့ၣ်လီၤ။ ဒီးပကွၢ်သကိးအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်ထီၣ်သ ဩၤအိၣ်ကဒဲကဒဲအပူၤ,ထံၣ်န့ၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢကတဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒ်သိးကပုၤက့ၤပုၤတၢ်ဒဲးဘးဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဒဲးဘးဒီးတၢ်သံအတၢ်စံာ်စီၤတဲစီၤန့ၣ် လီၤ။

တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လိာ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ်လၢပုၤခရံၣ်ဖိကိးကဒဲးအဂီၢ်လီၤ။ ပပာ်ပတၢ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ် ခဲလၢကလၢပတၢ်အိၣ်မူခဲအံၤအပူၤဒီးလၢခံလၢယုၣ်ဂျူး,လၢပတထံၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢမဲာ်သကိးမဲာ်အစုပူၤန့ၣ်လီၤ။ တၢ်ဂ့ၢ်ခဲလၢက လၢပသ့ၣ်ညါတၢ်ဘးအဝဲအဂ့ၢ်,ပသ့ၣ်ညါဒီဖျါအကလုာ်ကထီၣ်-လီၤဆီဒ်တၢ်လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ ပမ့ၢ်လၢ လၢ,တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢပမၤလိန့ၣ်လၢတၢ်မၤလိအိၣ်ထံးအဆိကတၢ်အံၤကတဲာ်ကတိၢ်ပုၤလၢပကမ့ၢ်ထံလံာ်တၢ်သးခုက စီၣ်တဘျီစုာ်စုာ်ဒိၣ်န့ၣ်ယိာ်န့ၣ်အအံၤ,ဒ်သိးပကန့ၣ်ပၢၢ်ပုၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ်တကမၤစုာ်စုာ်အတၢ်ကစီၣ်မၤဆူထီၣ်ပတၢ်န့ၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်မူခဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ။